konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی (وقف عام)

دفترچهٔ شمارهٔ (۱)

صبح جمعه
۱۴۰۵/۶/۲۷

۱

آزمون ۲۷ شهریورماه ۱۴۰۵

آزمون اختصاصی
دوازدهم انسانی

ساعت ۸ تا ۹:۳۵ صبح — **۸۰ سؤال در ۹۵ دقیقه**

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شمارهٔ سؤالات و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	وضعیت پاسخ‌گویی	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی (به دقیقه)
۱	اجباری	ریاضی و آمار (۲)	۱۰	۱	۱۰	۱۵
۲	اختیاری	ریاضی و آمار (۱)	۱۰	۱۱	۲۰	۱۵
۳	اختیاری	ریاضی و آمار (۳)	۱۰	۲۱	۳۰	۱۵
۴	اجباری	علوم و فنون ادبی (۲)	۱۰	۳۱	۴۰	۱۰
۵	اختیاری	علوم و فنون ادبی (۱)	۱۰	۴۱	۵۰	۱۰
۶	اختیاری	علوم و فنون ادبی (۳)	۱۰	۵۱	۶۰	۱۰
۷	اجباری	جامعه‌شناسی (۲)	۵	۶۱	۶۵	۵
۸	اختیاری	جامعه‌شناسی (۱)	۵	۶۶	۷۰	۵
۹	اجباری	روان‌شناسی	۱۰	۷۱	۸۰	۱۰

فیلم تحلیل آموزشی
سؤالات آزمون امروز
برای مشاهدهٔ فیلم‌ها در سایت کانون، کد روبه‌رو را با دوربین تلفن همراه خود اسکن کنید.

کانال انسانی‌ها
در پیام‌رسان «بله»
برای عضویت، کد روبه‌رو را اسکن کنید.

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

ریاضی و آمار (۲)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همهٔ دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۵ دقیقه

آمار
صفحه‌های ۵۵ تا ۷۰

۱- برای این‌که خط فقر افرادی با درآمدهای ۱۰,۲۵,۳۰,۱۸,۱۶,۲۰ میلیون تومان به روش میانگین، حداقل برابر ۱۱ میلیون تومان شود، فردی با چه حداقل درآمدی (بر حسب میلیون تومان) باید به این افراد اضافه شود؟

۱) ۳۰ ۲) ۳۳ ۳) ۳۴/۵ ۴) ۳۵

۲- شاخص اجاره بهای مسکن در سال ۱۴۰۳ نسبت به سال ۱۴۰۲، ۲۵ درصد افزایش یافته است و در سال ۱۴۰۴ این شاخص نسبت به سال ۱۴۰۳، ۲۰ درصد افزایش داشته است. اگر شاخص سال ۱۴۰۴ برابر ۱۵۰ باشد، درصد تورم در سال ۱۴۰۴ نسبت به ۱۴۰۲ کدام است؟ (سال ۱۴۰۲ سال پایه است.)

۱) ۴۵ ۲) ۵۰ ۳) ۳۰ ۴) ۳۵

۳- سبد هزینهٔ خانواده‌ای در سال پایه از دو کالای A و B تشکیل شده است، قیمت این دو کالا در سال پایه به‌ترتیب ۱۵۰۰ و ۳۰۰۰ تومان بوده است و در سال ۹۷ به‌ترتیب به ۳۰۰۰ و ۱۲۰۰۰ تومان رسیده است اگر مقدار مصرف کالاهای A و B در سال پایه به‌ترتیب ۴۰ و ۸۰ کیلوگرم باشد، شاخص بهای دو کالا در سال ۹۷ کدام است؟

۱) ۳۲۰ ۲) ۳۶۰ ۳) ۳۹۰ ۴) ۴۱۰

۴- شهرداری یک شهر با راه‌اندازی یک مرکز فناوری برای ۲۰۰ نفر شغل ایجاد کرده است. نرخ بیکاری شهر پیش از آن ۲۰٪ و تعداد شاغلان ۱۲۰۰ نفر بوده است. اگر تمام این ۲۰۰ نفر پیش از آن بیکار بوده باشند و شغل دیگری در شهر ایجاد نشده باشد، نرخ جدید بیکاری شهر کدام است؟

۱) ۵/۷ ۲) ۶/۷ ۳) ۷/۶۷ ۴) ۸/۷

۵- شاخص پوسیدگی دندان (DMFT) در سال ۱۴۰۱ در ایران برابر ۳ و در سال ۱۴۰۳ برابر ۱ می‌باشد. تغییرات شاخص از سال ۱۴۰۱ به سال ۱۴۰۳ تقریباً چگونه است؟

۱) ۳۳ درصد افزایش یافته است. ۲) ۳۳ درصد کاهش یافته است.
۳) ۶۶ درصد افزایش یافته است. ۴) ۶۶ درصد کاهش یافته است.

۶- در یک شهر ۲۰۰۰ نفر شاغل و ۲۰۰ نفر بیکار هستند. به علت یک بحران شهری تعدادی از افراد شغل خود را از دست داده و بیکار شده‌اند و نرخ بیکاری این شهر به ۱۵ درصد رسیده است. تعداد افرادی که شغل خود را در این بحران از دست داده‌اند چند نفر است؟

۱) ۹۰ ۲) ۱۱۰ ۳) ۱۲۰ ۴) ۱۳۰

۷- قیمت یک خودرو در سال پایه برابر ۴۰ میلیون تومان بوده است. اگر در سال ۱۴۰۰ شاخص قیمت خودرو ۳۱۰ باشد، قیمت این خودرو در سال ۱۴۰۰ چند میلیون تومان است؟

۱) ۱۱۳ ۲) ۱۳۳ ۳) ۱۲۴ ۴) ۱۴۵

۸- فردی با قد ۱۸۰ سانتی‌متر برای آنکه BMI (تودهٔ بدنی) برابر ۲۲ داشته باشد، باید چند کیلوگرم باشد؟

۱) ۷۱/۲۸ ۲) ۷۲/۱۸ ۳) ۷۳/۲ ۴) ۷۰/۲

۹- در جامعه‌ای درآمد افراد به ترتیب صعودی از چپ به راست ۵/۴ , ۵ , ۴/۸ , x , ۳/۱ , ۲/۷ میلیون تومان است. اگر خط فقر با استفاده از روش میانه و روش میانگین با هم برابر باشد، مقدار x کدام است؟

۱) ۳/۳ ۲) ۳/۶ ۳) ۴/۴ ۴) ۳/۹

۱۰- اگر در شاخص بهای کالا و خدمات، واحد اندازه‌گیری ۲ برابر شود، آنگاه تغییرات مقدار این شاخص، کدام است؟

۱) تغییر نمی‌کند. ۲) نصف می‌شود. ۳) دو برابر می‌شود. ۴) قابل پیش‌بینی نیست.

محل انجام محاسبات

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

ریاضی و آمار (۱)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همهٔ دانش‌آموزان اختیاری است.
وقت پیشنهادی: ۱۵ دقیقه

نمایش داده‌ها
(نمودارهای یک‌متغیّره، نمودارهای چندمتغیّره)
صفحه‌های ۹۹ تا ۱۱۷

۱۱- در نمودار میله‌ای زیر اختلاف میانگین و میانه کدام است؟

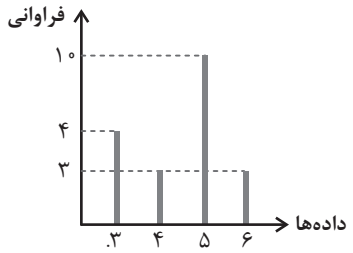

۱) ۰/۱
۲) ۰/۲
۳) ۰/۳
۴) ۰/۴

۱۲- در نمودار نقطه‌ای زیر، حاصل $\frac{9Q_3}{5Q_1}$ چقدر است؟

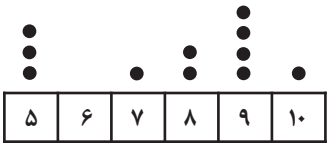

۱) ۱
۲) $\frac{81}{25}$
۳) $\frac{72}{25}$
۴) $\frac{9}{5}$

۱۳- در نمودار جعبه‌ای زیر، اگر دامنهٔ تغییرات، ۳ برابر طول جعبه باشد؛ مقدار m چقدر است؟

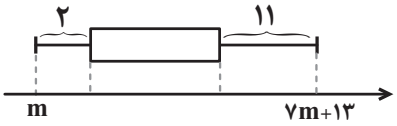

۱) $\frac{13}{15}$
۲) $\frac{15}{13}$
۳) $\frac{12}{13}$
۴) $\frac{13}{12}$

۱۴- تعداد تماشاچیان دو تیم A و B در طول یکسال را به‌عنوان متغیر سوم یک نمودار حبابی در نظر می‌گیریم، اگر شعاع مربوط به تیم A، ۳ برابر شعاع مربوط به تیم B باشد و تعداد تماشاچیان تیم B، برابر ۳۲۰۰ نفر باشد، تعداد تماشاچیان تیم A کدام است؟

۱) ۱۲۰۰
۲) ۲۸۸۰۰
۳) ۳۱۲۰۰
۴) ۹۶۰۰

۱۵- نمودار راداری زیر عملکرد یک بازیکن والیبال را در لیگ نشان می‌دهد. اگر حداکثر امتیازهای «آبشار موفق» و «دفاع روی تور» در لیگ به‌ترتیب ۱۵۰ و ۹۰ باشد، امتیاز واقعی این دو شاخص به‌ترتیب کدام است؟

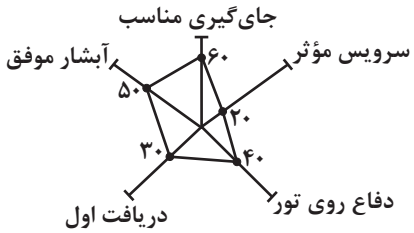

۱) ۵۰ – ۴۰
۲) ۷۵ – ۳۶
۳) ۸۵ – ۴۲
۴) ۹۰ – ۶۰

محل انجام محاسبات

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

۱۶- کدام گزینه درست است؟

۱) رسم مکعب مستطیل به جای مستطیل بهتر است، چون اطلاعات را دقیق‌تر به بیننده منتقل می‌کند.

۲) زمانی که درصد را گزارش می‌کنیم به شرطی که بیشتر از ۶ مقدار نداشته باشیم بهتر است از نمودار جعبه‌ای استفاده کنیم.

۳) برای متغیرهای اسمی، نمودار بافت نگاشت مناسب‌تر از نمودار میله‌ای است.

۴) نمایش داده‌ها روشی برای کمک به استخراج اطلاعات از داده‌ها با حس بینایی است.

۱۷- نمودار میله‌ای زیر، فراوانی متغیر کیفی اسمی را نشان می‌دهد. در نمودار دایره‌ای آن، زاویهٔ مرکزی مربوط به متغیر C، چند درجه است؟

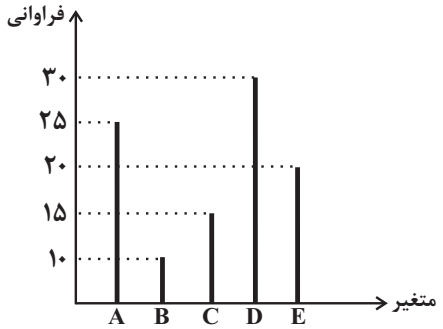

۱) ۳۶

۲) ۹۰

۳) ۵۴

۴) ۱۰۸

۱۸- در نمودار حبابی زیر که تعداد دانش‌آموزان با معدل بالای ۱۹ و جمعیت هر مدرسه را برای ۳ مدرسهٔ A و B و C نشان می‌دهد، متغیر سوم درصد دانش‌آموزانی است که دوز دوم واکسن کرونا را زده‌اند. اگر ۱۸ نفر از دانش‌آموزان مدرسه A دوز دوم واکسن را زده باشند و تعداد دانش‌آموزان مدرسهٔ B که دوز دوم واکسن را زده‌اند، ۲۲ نفر از تعداد کسانی که در مدرسهٔ C واکسن دوز دوم را زده‌اند بیشتر باشد و $\frac{۱}{۵}$ دانش‌آموزان مدرسهٔ B معدل بالای ۱۹ داشته باشند، چند درصد دانش‌آموزان مدرسهٔ C معدل بالای ۱۹ دارند؟

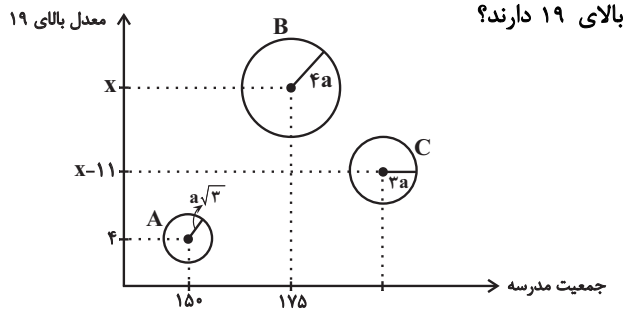

۱) ۹/۶

۲) ۱۲

۳) ۸/۴

۴) ۵/۶

۱۹- نمودار زیر، تعداد فروش یک نوع کالا توسط چهار فروشنده با اسامی A، B، C و D را نشان می‌دهد. اگر میانگین فروش این چهار نفر برابر ۵ باشد، کدام عدد زیر می‌تواند تعداد فروش C باشد؟

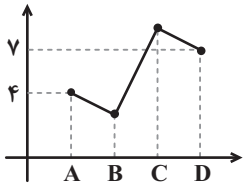

۱) ۶

۲) ۷

۳) ۸

۴) ۹

۲۰- نمرات دو دانش‌آموز در نمودار راداری زیر نشان داده شده است. بر اساس این نمودار، دانش‌آموز A و B، به ترتیب، بهتر است در کنکور سراسری چه رشته‌ای شرکت کنند؟

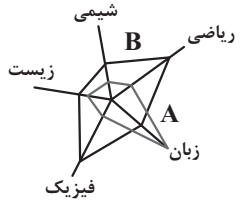

۱) علوم تجربی- ریاضی فیزیک

۲) زبان- علوم تجربی

۳) ریاضی فیزیک- زبان

۴) زبان- ریاضی فیزیک

محل انجام محاسبات

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

ریاضی و آمار (۳)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همهٔ دانش‌آموزان اختیاری است.
وقت پیشنهادی: ۱۵ دقیقه

آمار و احتمال
درس ۲: احتمال
درس ۳: چرخهٔ آمار در حل مسائل تا پایانِ «گام‌های چرخهٔ آمار در حل مسائل»
صفحه‌های ۲۳ تا ۳۷

۲۱- نهایی هر یک از اعداد دو رقمی که با ارقام $\{۰,۱,۲,۳,۴,۶\}$ می‌توان نوشت را روی کارت‌هایی می‌نویسیم و در کیسه‌ای می‌ریزیم، اگر به‌طور تصادفی کارتی را بیرون آوریم، احتمال اینکه مضرب ۶ باشد، چقدر است؟

۱) $\frac{۶}{۳۰}$ ۲) $\frac{۷}{۳۰}$ ۳) $\frac{۶}{۲۵}$ ۴) $\frac{۷}{۲۵}$

۲۲- دو عقربهٔ A و B را با هم می‌چرخانیم. با چه احتمالی حداقل یکی از دو عقربه، روی اعداد مربع کامل قرار می‌گیرد؟

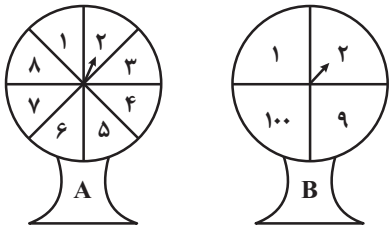

۱) $\frac{۳}{۱۶}$ ۲) $\frac{۷}{۱۶}$ ۳) $\frac{۱۱}{۱۶}$ ۴) $\frac{۱۳}{۱۶}$

۲۳- ۸ دوست که دونفر آن‌ها برادر هستند، می‌خواهند در یک ردیف عکس یادگاری بگیرند. احتمال آن‌که حالتی که؛ دو برادر در ابتدا و انتهای ردیف قرار بگیرند، اتفاق نیفتد، چقدر است؟

۱) $\frac{۱}{۲۸}$ ۲) $\frac{۲۷}{۲۸}$ ۳) $\frac{۱}{۵۶}$ ۴) $\frac{۵۵}{۵۶}$

۲۴- اگر $S=\{۱۰,۱۱,۱۲,...,۸۹\}$ فضای نمونه و $A=\{x\in S \mid x=۱۰k, k\in \mathbb{Z}\}$ پیشامدی از S باشد، آن‌گاه مقدار $P(A')$ کدام است؟

۱) ۰/۱ ۲) ۰/۹ ۳) ۰/۸ ۴) ۰/۲

۲۵- نهایی در کیسه‌ای، ۳ مهرهٔ آبی، ۲ مهرهٔ قرمز و ۴ مهرهٔ سبز وجود دارد. به تصادف ۴ مهره از کیسه خارج می‌کنیم، احتمال اینکه از همه رنگ‌ها بین این ۴ مهره وجود داشته باشد، چقدر است؟

۱) $\frac{۴}{۷}$ ۲) $\frac{۷۱}{۱۲۶}$ ۳) $\frac{۱۲۵}{۱۲۶}$ ۴) $\frac{۳}{۷}$

محل انجام محاسبات

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

۲۶- احتمال نباریدن باران از ۲ برابرِ احتمال باریدن باران ۰/۱ بیشتر است، احتمال باریدن باران چند برابر احتمال نباریدن آن است؟

۱) $\frac{۱}{۹}$ ۲) $\frac{۲}{۳}$ ۳) $\frac{۳}{۷}$ ۴) $\frac{۲}{۷}$

۲۷- چند مورد از عبارت‌های زیر نادرست است؟

الف) برای توصیف داده‌های کمی گزارش درصد باید همراه با گزارش تعداد باشد.

ب) در گام سوم چرخهٔ آمار سعی می‌کنیم اطلاعات کیفی را با یک سری قراردادها و نمادها به اطلاعات کمی تبدیل کنیم.

پ) اندازه‌گیری قد افراد نمونه با دو واحد متفاوت متر و فوت، گام دوم چرخهٔ آمار را زیر سؤال می‌برد.

ت) اندازه‌گیری، اولین قدم برای یافتن داده‌هاست.

۱) صفر ۲) ۱ ۳) ۲ ۴) ۳

۲۸- نهایی موارد زیر به ترتیب مربوط به کدام‌یک از گام‌های چرخهٔ آمار در حل مسائل است؟

الف) تبدیل اطلاعات توصیفی به اطلاعات کمّی تا حد ممکن

ب) استفاده از میانه و دامنهٔ میان‌چارکی در زمانی که دادهٔ دورافتاده داریم.

پ) محدود کردن جامعهٔ آماری

ت) گزارش درصد همراه با گزارش تعداد، برای داده‌های کیفی

۱) طرح و برنامه‌ریزی ـ تحلیل داده‌ها ـ بیان مسئله ـ تحلیل داده‌ها

۲) تحلیل داده‌ها ـ بحث و نتیجه‌گیری ـ بیان مسئله ـ بحث و نتیجه‌گیری

۳) طرح و برنامه‌ریزی ـ بحث و نتیجه‌گیری ـ طرح و برنامه‌ریزی ـ بحث و نتیجه‌گیری

۴) تحلیل داده‌ها ـ تحلیل داده‌ها ـ طرح و برنامه‌ریزی ـ تحلیل داده‌ها

۲۹- با توجه به داده‌های گروه A و B در جدول زیر، کدام معیار پراکندگی برای گروه A و کدام معیار گرایش به مرکز برای گروه B مناسب‌تر است؟

گروه A	۹۲	۳۱	۸۹	۹۰	۹۳	۹۰
گروه B	۳۵	۳۴	۳۲	۳۶	۳۷	۳۴

۱) انحراف معیار- میانگین ۲) دامنهٔ میان‌چارکی- میانگین

۳) انحراف معیار- میانه ۴) دامنهٔ میان‌چارکی- میانه

۳۰- نمودار مقابل مربوط به ۲۰ دادهٔ آماری است. مجموع مربعات اختلاف داده‌ها از میانگین کدام است؟

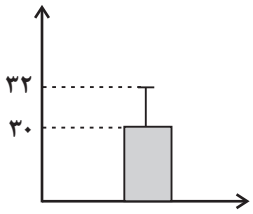

۱) ۶۰

۲) ۷۰

۳) ۸۰

۴) ۹۰

محل انجام محاسبات

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

علوم و فنون ادبی (۲)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همهٔ دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

فصل چهارم
(درس‌های ۱۰ تا ۱۲)
+ کارگاه تحلیل فصل چهارم
صفحه‌های ۷۹ تا ۱۰۸

۳۱- هر یک از آثار زیر به‌ترتیب نمونهٔ کدام نوع نثر است؟

«محبوب‌القلوب»، «احسن‌التواریخ»، «جامع عباسی»، «حبیب‌السیر»، «عباس‌نامه»

۱) بینابین، مصنوع، ساده، مصنوع، بینابین
۲) مصنوع، بینابین، ساده، بینابین، مصنوع
۳) مصنوع، بینابین، مصنوع، بینابین، ساده
۴) بینابین، ساده، ساده، مصنوع، مصنوع

۳۲- در کدام بیت، ویژگی ادبی «سبک هندی» به چشم می‌خورد؟

۱) از چه رو هندوی مه‌پوش شما در تاب شد / گر به مستی دوشم آمد دوش بر دوش شما
۲) گر نه از فتنهٔ ایام خبر دارد صبح / از چه بر دوش ز خورشید سپر دارد صبح
۳) من از تو پیش که نالم که در شریعت عشق / معاف دوست بدارند قتل عمدا را
۴) به بانگ چنگ و به بانگ رباب کرد همی / هزاردستان با بلبل خجسته خطاب

۳۳- آرایه‌های بیت زیر کدام‌اند؟

«دیوانگان حلقهٔ عشق تو هوشمند / دردی‌کشان ساغر شوق تو هوشیار»

۱) تشبیه بلیغ، موازنه، واژه‌آرایی
۲) ترصیع، واج‌آرایی، کنایه
۳) استعاره، تناسب، تکرار
۴) موازنه، تشخیص، کنایه

۳۴- آرایه‌های مقابل همهٔ ابیات تماماً درست است، به‌جز...

۱) اگر قصد لبت کردم بدار از لطف معذورم / ز بس شیرین‌زبان بودی گمان بردم که حلوایی (تشبیه، مجاز)
۲) به روی ماه خنجر کش به ملک شاه لشکر کش / کزین حسنت که می‌بینم به هر کاری توانایی (تشخیص، سجع)
۳) بحمدالله که از خوبان نگاری زردمو دارم / که بر نخل قدش شیرین نماید زلف خرمایی (مجاز به علاقهٔ شباهت، کنایه)
۴) مگر همسایهٔ نوری که در وهمم نمی‌گنجی / مگر همشیرهٔ حوری که در چشمم نمی‌آیی (جناس، مجاز)

۳۵- کدام بیت در وزن «مفتعلن مفاعلن مفتعلن مفاعلن» سروده شده است؟

۱) ای صنم ماه‌روی در ده روشن رحیق / چون لب معشوق لعل چون دل عاشق رقیق
۲) از پس پنجاه سال عشق به ما چون فتاد / از بر ما رفته بود روی به ما چون نهاد
۳) قافلهٔ شب گذشت صبح برآمد تمام / باده شد اکنون حلال خواب شد اکنون حرام
۴) غم مخوری که عاقبت جای تو صدر جنت است / روی دل تو تا ابد سوی رضای حضرت است

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

۳۶- همهٔ ابیات در وزن همسان دولختی سروده شده‌اند، به‌جز:

۱) زان پرده می‌گشاید دلبند نازنینم / تا در نظر نیاید زیبا نگار چینم

۲) هر گوشه کمین کرده ابروی کماندارش / در صید نظربازان بگشاده کمینش بین

۳) تا به جفایت خوشم ترک جفا کرده‌ای / این روش تازه را تازه بنا کرده‌ای

۴) قامت به ناز افراخته خلقی ز پا انداخته / دل‌ها مسخّر ساخته کشورستانی را ببین

۳۷- کدام بیت فاقد وزن دوری (همسان دولختی) است؟

۱) تا تو به گلشن آمدی با همه درکشاکشم / وه که تو در کنار گل من به میان آتشم

۲) در وادی محبّت دانی چه کار کردم / اوّل به سر دویدم آخر ز پا فتادم

۳) تا خیل غمت خیمه زد اندر دل تنگم / از تنگ‌دلی با در و دیوار به جنگم

۴) ای کعبهٔ مقصودم وی قبلهٔ آمالم / مپسند بدین روزم مگذار بدین حالم

۳۸- با توجه به «علوم و فنون ادبی» کدام گزاره دربارهٔ رباعی زیر نادرست است؟

«آن را که حدیث عشق در دل گردد / باید که ز تیغ عشق بسمل گردد

در خاک تپان‌تپان رخ آغشته به خون / برخیزد و گرد سر قاتل گردد»

۱) واژه‌آرایی در بیت نخست، برخلاف بیت دوم مشهود است.

۲) «رخ آغشته به خون» کنایه از جان‌سپردن است.

۳) کاربرد واژهٔ «قاتل» یادآور نقد متنی از کلیله و دمنه در کتاب درسی است.

۴) کاربرد «را» در مصراع نخست مفعولی نیست.

۳۹- مفهوم کدام بیت متفاوت است؟

۱) عالم از شور و شر عشق خبر هیچ نداشت / فتنه‌انگیز جهان نرگس جادوی تو بود

۲) به یک کرشمه که در کار آسمان کردی / هنوز می‌پرد از شوق، چشم کوکب‌ها

۳) از صدای سخن عشق ندیدم خوش‌تر / یادگاری که در این گنبد دوّار بماند

۴) در ازل پرتو حسنت ز تجلّی دم زد / عشق پیدا شد و آتش به همه عالم زد

۴۰- مفهوم کدام بیت با بیت زیر همخوانی دارد؟

«هان ای دل عبرت‌بین از دیده عبر کن هان / ایوان مدائن را آیینهٔ عبرت دان»

۱) سریر کلکت ده روزه پیش اهل نظر / به پاس یک‌شبه پاسبان نمی‌ارزد

۲) با من مگو حکایت جمشید و افسرش / خاک در سرای مغان کم ز تاج نیست

۳) بر تخت جم که تاجش معراج آسمان است / همت نگر که موری با آن حقارت آمد

۴) پیش سریر سران آبده دست باش / تات مسلم بود پشت به خم ساختن

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

علوم و فنون ادبی (۱)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همهٔ دانش‌آموزان اختیاری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

فصل چهارم
(درس‌های ۱۰ تا ۱۲)
+ کارگاه تحلیل فصل چهارم
صفحه‌های ۷۹ تا ۱۰۷

۴۱- کدام گزینه به‌ترتیب بیانگر ویژگی‌های «زبانی و فکری» شعر سده‌های «پنجم و ششم» است؟

۱) به‌کارگیری ردیف‌های فعلی و اسمیِ دشوار در شعر ـ فراوانی وعظ و اندرز در شعر

۲) کاهش سادگی و روانی کلام و حرکت به سوی دشواری متون ـ رواج مفاخره، شکایت و انتقاد اجتماعی

۳) آوردن مترادف‌ها و توصیف‌های فراوان ـ رواج داستان‌سرایی و منظومه‌های داستانی

۴) فاصله‌گرفتن غزل از عشق زمینی ـ ورود لغات زبان ترکی و مغولی به زبان فارسی

۴۲- با توجه به ویژگی‌های نثر موزون و فنی، چند عبارت دارای نثر فنی است؟

الف) مریم بترسید که تنها بود. مرد اجنبی دید و جای خالی و راه گریز نه.

ب) از برادران و خواهران مستثنی شدم و به مزید تربیت و ترشح مخصوص گشت.

پ) خردمند چگونه آرزوی چیزی در دل جای دهد که رنج و تبعت آن بسیار باشد و انتفاع و استمتاع اندک؟

ت) تهذیب نفس سه چیزست. از شکایت به مدح گراییدن و از گزاف به هشیاری آوردن.

۱) یک ۲) دو ۳) سه ۴) چهار

۴۳- کدام بیت دارای هر دو نوع جناس است؟

۱) زهره گر این چنگ من آرد به چنگ / تارک جان سخن آرد به چنگ

۲) طاعت صد قافله هر شام کن / صبح حج و نافله در شام کن

۳) بیشه شد آن دشت و در آنجا نماند / ریشه‌ای از دشت در آنجا نماند

۴) در دهن از تنگی او پسته تنگ / راه دل آن تنگ شکر بسته تنگ

۴۴- در کدام بیت جناس همسان به چشم می‌خورد؟

۱) پار گذشت آنچه دیدی از غم و شادی / بگذرد امسال و همچو پار نماند

۲) هم بدهد دور روزگار مرادت / ور ندهد دور روزگار نماند

۳) شیوهٔ عشق اختیار اهل ادب نیست / بل چو قضا آید اختیار نماند

۴) عاقبت از ما غبار ماند زنهار / تا ز تو بر خاطری غبار نماند

۴۵- کدام‌یک از ابیات زیر فاقد جناس همسان است؟

۱) تار زلفت را جدا مشاطه‌گر از شانه کرد / دست آن مشاطه را باید جدا از شانه کرد

۲) در سایهٔ سروی به سرای بستان / از ساقی سیم‌ساق ساغر بستان

۳) تو گویی بینی‌اش تیغ است از سیم / که کرد آن سیم سیبی را به دو نیم

۴) غم خویش در زندگی خور که خویش / به مرده نپردازد از حرص خویش

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

۴۶- در کدام بیت الگوی حروف اصلی قافیه متفاوت است؟

۱) پایکش بست و پرش کوتاه کرد / ناخنش ببرید و قوتش کاه کرد

۲) گفت نااهلان نکردندت بساز / پر فزود از حد و ناخن شد دراز

۳) دست هر نااهل بیمارت کند / سوی مادر آ که تیمارت کند

۴) هر نفس آواز عشق می‌رسد از چپ و راست / ما به فلک می‌رویم عزم تماشا که راست

۴۷- واژه‌های مشخص‌شده در کدام گزینه قافیهٔ درونی هستند؟

۱) چون خون نخسپد «خسروا» چشمم کجا خسپد «مها» / کز چشم من دریای خون جوشان شد از جور و جفا

۲) تا «جستنی» نوعی دگر ره «رفتنی» طرزی دگر / پیدا شود در هر جگر در سلسله آهنگ‌ها

۳) تو یاد کن الطاف «خود» در سابق الله «صمد» / در حق هر بدکار بد هم مجرم هردو سرا

۴) خود را مرنجان ای پدر «سر» را مکوب اندر «حجر» / با نقش گرمابه مکن، این جمله چالیش و غزا

۴۸- گزارهٔ مقابل کدام ابیات نادرست است؟

الف) نگه داشت بر طاق بستان سرای / یکی نامور بلبل خوش‌سرای — **(دارای تبصرهٔ قافیه است.)**

ب) پاسبانی خفت و دزد اسباب برد / رخت‌ها را زیر هر خاکی فشرد — **(الگوی حروف اصلی قافیه «مصوت + دو صامت» است.)**

ج) خون چکد از این دل ریش از وفات / مرهمی از لب بده پیش از وفات — **(«ت» حرف الحاقی است.)**

د) کشت بی‌خوشه خجالت کشد از روی درو / مفکن ای تیغ اجل بر من بیدل پرتو — **(قافیه بر مبنای قاعدهٔ ۱ است.)**

هـ) به سوگند گفتن که زر مغربی است / چه حاجت؟ محک خود بگوید که چیست — **(قافیه معیوب است.)**

۱) «الف»، «ب» ۲) «ج»، «هـ»

۳) «ج»، «د» ۴) «هـ»، «د»

۴۹- مفهوم «دم فروبستن» از کدام بیت دریافت می‌شود؟

۱) ز مشرق سر کوی آفتاب طلعت تو / اگر طلوع کند طالعم همایون است

۲) به مُلکِ جَم مشو غرّه که این پیران رویین‌تن / به دستانت به دست آرد، اگر خود پور دستانی

۳) ای مِهر تو در دل‌ها، وی مُهر تو بر لب‌ها / وی شور تو در سرها، وی سرّ تو در جان‌ها

۴) به جفایی و قفایی نرود عاشق صادق / مژه بر هم نزند، گر بزنی تیر و سنانش

۵۰- مفهوم مقابل عبارت زیر در کدام بیت آمده است؟

«مرد آن بود که در میان خلق بنشیند و برخیزد و بخسبد و بخرد و بفروشد و در بازار در میان خلق ستد و داد کند و زن خواهد و با خلق درآمیزد و یک لحظه از خدای غافل نباشد.»

۱) اگر پای در دامن آری چو کوه / سرت ز آسمان بگذرد در شکوه

۲) بسیار در دل آمد از اندیشه‌ها و رفت / نقشی که آن نمی‌رود از دل نشان توست

۳) هر شاهدی که در نظر آمد به دلبری / در دل نیافت راه که آنجا مکان توست

۴) تا نپنداری که بعد از چشم خواب‌آلود تو / تا برفتی خوابم اندر چشم بیدار آمده است

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

علوم و فنون ادبی (۳)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همهٔ دانش‌آموزان اختیاری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

مراعات‌نظیر، تلمیح و تضمین + کارگاه تحلیل فصل
صفحه‌های ۲۹ تا ۴۰

۵۱- نهایی کدام بیت فاقد تلمیح است؟

۱) به خسرو گفت شیرین کای خداوند / نه من چون من هزارت بنده در بند
۲) رسید باد مسیحا دم ای دل بیمار / بر آر سر که طبیب آمد و دوا آورد
۳) با تو یک ساعت اگر رای زدی اسکندر / از پی چشمهٔ حیوان نشدی در ظلمات
۴) شدیم از گریه نابینا چو یعقوب از غم یوسف / زلیخاوار گشته پیر و این خود بود حق ما

۵۲- کدام بیت دارای تشبیه و فاقد تضمین است؟

۱) بی‌حضورش چند روزی دور گردون گر گذشت / دائماً یکسان نباشد حال دوران غم مخور
۲) صدآفرین به «بیدل» کش گفته است «طغرل» / یا رب مباد تیغش چون جوهر تبسم
۳) از خون دل نوشتم نزدیک دوست نامه / اِنّی رَأَیتُ دَهراً مِن هِجرِکَ القیامه
۴) تا جز خدا کسی ننشیند به جای حق / مرگا پناه بر خودت از شرّ ما خَلَق

۵۳- در چند بیت، «تشبیه و تلمیح» مشهود است؟

الف) تنها نه منم مست ز خم‌خانهٔ عشقت / کز جرعهٔ جامش در و دیوار خراب است
ب) اگر عکس رخ و بوی سر زلفت نبودندی / که بنمودی شب دیجور نور از طور موسی را
ج) ما بی‌خودیم و مدعیان‌اند بی‌خبر / زان می که داده‌است به ما ساقی الست
د) لب‌های تو خضر اگر بدیدی / گفتی لب چشمهٔ حیات است
هـ) پاره گرداند زلیخای صبا / صبحدم بر یوسف گل پیرهن

۱) یک ۲) دو ۳) سه ۴) چهار

۵۴- کدام ابیات دارای تلمیح هستند؟

الف) گندم خال تو در خُلد ره آدم زد / زلف شیطان‌صفتت راهزن حوّا شد
ب) ترک چشمان تو مست‌اند و دو شمشیر به دست / از دو بدمست یکی شهر پر از غوغا شد
ج) سخن از لعل تو، هر جا که روم می‌شنوم / این چه سرّی است که در دورهٔ ما پیدا شد؟
د) یا رب! این خرمن گل چیست که از نکهت او / آتشی حاصل و جان‌سوز من شیدا شد
هـ) ارنی گفت دلم بهر تماشای رُخش / لن‌ترانی به جواب از دو لبش گویا شد

۱) الف، ب، ج ۲) الف، هـ ۳) ب، هـ ۴) ج، هـ، د

۵۵- کدام بیت فاقد تلمیح است؟

۱) پس آن‌گه گفت خسرو تا که در حال / رود شاپور شیرین را به دنبال
۲) چون سکندر که دویدی ز پی چشمهٔ خضر / چشمهٔ خضر دویدی ز پی اسکندر
۳) سوزنی را پای‌بند راه عیسی ساختند / حب دنیا پای‌بندست ار همه یک سوزن است
۴) گر سلیمان پیش ازین از رای دیوان را ببست / رایش از پیغمبری و انگشتری بودی جری

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

۵۶- در کدام بیت، تضمین به‌کار نرفته است؟

۱) چگونه کوته خواهم شبی که سعدی گفت / که دوست را ننماید شب وصال دراز

۲) چون شعر خواجه تازه و تر بود شهریار / شعر تو هم که درس خود از چشم تر گرفت

۳) ورد صاحب‌نظران فاتحهٔ روی تو باد / قل هو الله احد حرز دو ابروی تو باد

۴) نغمهٔ بلبل شیراز نرفته است ز یادم / دوستان عیب کنندم که چرا دل به تو دادم

۵۷- در همهٔ ابیات، آرایه‌های «تلمیح و استعاره» وجود دارد؛ به‌جز:

الف) ای که ز آب زندگی لعل تو می‌دهد نشان / خیز و به دیده‌ام نشین آتش دل فرونشان

ب) چشمهٔ حیوان به تاریکی در است / لؤلؤ اندر بحر و گنج اندر خراب

ج) سکندروار در ظلمت بسی لب‌تشنه گردیدم / که جام باده شد سرچشمهٔ آب بقای من

د) آب آتش می‌برد خورشید شب‌پوش شما / می‌رود آب حیات از چشمهٔ نوش شما

هـ) همه کس طالب آن سرو روان است این‌جا / آب حیوان ز نفس سوختگان است این‌جا

۱) د ـ الف ۲) ج ـ ب ۳) ب ـ هـ ۴) ج ـ د

۵۸- نهایی وزنِ مصراعِ زیر با کدام مصراع، یکسان است؟

«گر خون من ز شیشه بریزد به جام او»

۱) کار فرو بسته‌ام هیچ گشایش ندید ۲) هیچ مرغِ دلی از حلقهٔ زلف تو نجست

۳) ز شرم عارض او لاله بست بر رخ ماه ۴) آگاهیش ز راحت عشّاق خسته نیست

۵۹- نهایی مفهوم کدام بیت با سایر ابیات، تفاوت دارد؟

۱) مرو به خواب که حافظ به بارگاه قبول / ز ورد نیم‌شب و درس صبحگاه رسید

۲) دلا بسوز که سوز تو کارها بکند / نیاز نیم‌شبی دفع صد بلا بکند

۳) شوق لبت برد از یاد حافظ / درس شبانه ورد سحرگاه

۴) گریهٔ شام و سحر شکر که ضایع نگشت / قطرهٔ باران ما گوهر یکدانه شد

۶۰- مفهوم کلی کدام بیت با بیت زیر، «تضاد» دارد؟

«بگشود گره ز زلف زر تار / محبوبهٔ نیلگون عماری»

۱) دوش چو سلطان چرخ تافت به مغرب عنان / گشت ز سیر شهاب روی هوا پر سنان

۲) هزاران نرگس از چرخ جهانگرد / فرو شد تا برآمد یک گل زرد

۳) چو از کوه بفروخت گیتی‌فروز / دو زلف شب تیره بگرفت روز

۴) هر صبحدم آن ترک پری‌رخ ز شبستان / چون چشمهٔ خورشید درخشان به در آید

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

جامعه‌شناسی (۲)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همهٔ دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

سرآغاز بیداری اسلامی، انقلاب اسلامی ایران، افق بیداری اسلامی
(درس‌های ۱۳ تا ۱۵)
صفحه‌های ۱۰۵ تا ۱۳۶

۶۱- کدام گزینه نادرست است؟

۱) انقلاب اکتبر ۱۹۱۷ میلادی روسیه با وجود رویکرد سوسیالیستی، به دلیل سکولار بودن، درون فرهنگ غرب قرار داشت.
۲) مهم‌ترین پیامد انقلاب اسلامی ایران در جهان اسلام، جنبش‌ها و انقلاب‌های گستردهٔ مردم در کشورهای عربی است.
۳) انقلاب اسلامی ایران به دلیل اینکه یک نظام سیاسی وابسته به غرب را هدف قرار داده بود و به بلوک شرق وابسته نبود، در جهان دو قطبی قرن بیستم اهمیت بالایی داشت.
۴) انقلاب فرانسه در سال ۱۷۸۹ میلادی با آرمان‌ها و ارزش‌های مدرنی شکل گرفت که پس از رنسانس به وجود آمده بود.

۶۲- هریک از موارد زیر، در کدام قسمت از جدول قرار می‌گیرند؟

نخستین بیدارگران اسلامی	منورالفکران غرب‌گرا
(الف)	(ب)

ـ نسبت به کشورهای استعمارگر احساس خطر نمی‌کردند.
ـ خواستار اصلاح رفتار دولت‌ها در کشورهای اسلامی بودند.
ـ بیداری را بازگشت به اسلام و عمل به آن می‌دانستند.
ـ به مفهوم ناسیونالیسم روی آورده بودند.

۱) ب ـ الف ـ ب ـ ب ۲) الف ـ ب ـ الف ـ الف ۳) ب ـ ب ـ الف ـ ب ۴) الف ـ الف ـ ب ـ الف

۶۳- به‌ترتیب عبارات زیر مؤید چه موضوعی هستند؟

- شباهت انقلاب اسلامی ایران و انقلاب‌های آزادی‌بخش قرن بیستم
- نسل دوم روشنفکران
- ارائهٔ تصویری خشن و غیرعقلانی از فرهنگ اسلامی

۱) در بر گرفتن همهٔ اقشار مردم – نخبگان غرب‌گرایی که به عملکرد نسل اول روشنفکران معترض بودند – جنگ رسانه‌ای همه‌جانبه
۲) عدم توفیق در قطع وابستگی اقتصادی و فرهنگی – حرکت‌های اعتراض‌آمیز آنان اغلب مورد حمایت بلوک شرق قرار می‌گرفت – تبلیغ معنویت‌های کاذب و سکولار
۳) جهت‌گیری ضداستعماری – تا پیش از فروپاشی بلوک شرق جاذبه داشتند – شکل‌دهی جریان‌های تروریستی وهابی
۴) جهت‌گیری ضداستعماری – در جوامع خود حکومت‌های سکولار تشکیل دادند – از طریق سازمان‌های بین‌المللی

۶۴- به‌ترتیب پاسخ پرسش‌های زیر کدام است؟

- غرب متجدد چه زمانی با جهان اسلام روبه‌رو شد؟
- جنبش تنباکو نمونه‌ای موفق از کدام فعالیت است و به چه چیزی منجر شد؟
- بازگشت به اسلام چه پیامدهایی داشت؟

۱) قدرت‌های سیاسی جهان اسلام، استبدادهای استعماری بودند ـ فعالیت رقابت‌آمیز و تدوین رساله‌های جهادیه ـ مقاومت در برابر صهیونیسم را با تکیه بر ایمان به خداوند و قدرت الهی آغاز کرد
۲) عالمان دینی اغلب براساس ضرورت حفظ امنیت با قدرت‌های سیاسی تعامل می‌کردند ـ مقاومت منفی و جنبش عدالتخانه ـ مشروعیت قرارداد کمپ‌دیوید را در باور مسلمانان مخدوش کرد
۳) قدرت‌های سیاسی جهان اسلام، استبدادهای قومی و قبیله‌ای بودند ـ فعالیت رقابت‌آمیز و جنبش عدالتخانه ـ مشروعیت قرارداد کمپ دیوید را در باور مسلمانان مخدوش کرد
۴) زمانی که بیداری اسلامی از سطح نخبگان به عموم مردم راه پیدا کرده بود ـ مقاومت منفی و انقلاب مشروطه ـ مقاومت در برابر صهیونیسم را از موضع اعتقاد اسلامی آغاز کرد

۶۵- اعتراض نسل دوم غرب‌گرایان در کشورهای اسلامی به نسل اول از چه جهت است؟

۱) از نوع اعتراضاتی بود که طی قرن بیستم در کشورهای غربی نسبت به عملکرد سیاسی نظام‌های کمونیستی و سوسیالیستی شکل می‌گرفت که از بنیان‌های فکری اسلام، فاصله گرفته بودند.
۲) به‌دلیل گریز آنان از بنیان‌های فکری اسلامی یا اسلام‌ستیزی نیست، بلکه از نوع اعتراضاتی است که طی قرن بیستم در کشورهای غربی نسبت به عملکرد اقتصادی نظام‌های لیبرالیستی و سرمایه‌داری شده است.
۳) به واسطهٔ فاصله گرفتن آن‌ها از اسلام و اسلام‌ستیزی است و از نوع اعتراضاتی است که طی قرن نوزدهم در کشورهای غربی نسبت به عملکرد اقتصادی نظام‌های لیبرالیستی و سرمایه‌داری، شکل گرفت.
۴) از جهت اسلام‌ستیزی یا گریز از بنیان‌های فکری اسلام نیست، بلکه از نوع اعتراضاتی است که طی قرن بیستم در کشورهای غربی نسبت به عملکرد سیاسی نظام‌های لیبرالیستی و سرمایه‌داری، به‌وجود آمد.

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

جامعه‌شناسی (۱)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همهٔ دانش‌آموزان اختیاری است.
وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

هویت ایرانی ۱، ۲، ۳ و ۴
(درس‌های ۱۳ تا ۱۶)
صفحه‌های ۱۰۸ تا ۱۴۲

۶۶- در چند مورد از عبارات زیر نتیجه و پیامد رویداد به‌درستی بیان نشده است؟

الف) قدرت سیاسی و نظامی غرب در برخورد جهان غرب با جهان اسلام ← خودباختگی فرهنگی مسلمانان

ب) بازگشت جامعهٔ ایران به هویت اسلامی خود که هویتی مستقل، فعال و اثرگذار است ← تبدیل ایران به قلب تپندهٔ بیداری اسلامی

ج) زندگی افراد در کنار یکدیگر برای مدتی زیاد ← ایجاد بعد جغرافیایی هویت جامعه

د) مسلمانان سابقهٔ مملکت‌داری چندانی نداشتند ← برای ادارهٔ قلمرو گسترده، از نظام دیوانی ایرانیان استفاده می‌کردند.

۱) هیچکدام ۲) یک ۳) دو ۴) سه

۶۷- کدام گزینه از معضلات اقتصاد وابسته نیست؟

۱) تولید ملی ضعیف و شکننده‌ای ایجاد می‌کند که مستقیم و غیرمستقیم به یک محصول وابسته است.

۲) اقتصاد وابسته سبب ایجاد درآمدی هنگفت و احساس رفاه بیشتری در کوتاه مدت می‌شود.

۳) چنین اقتصادی می‌تواند مورد سوءاستفادهٔ طمع ورزان بین المللی قرار بگیرد.

۴) ابزاری برای ایجاد فشار بر جامعه است و اعمال تحریم علیه کشور ما با همین رویکرد بوده است.

۶۸- هر کدام از موارد زیر مربوط به کدام موضوع است؟

ـ قدرت برای رسیدن به هدفی معین سازمان پیدا کند.

ـ نظام سیاسی که از ارزش‌های فرهنگی دور بشود.

ـ قدرتی که مبتنی بر ایدئولوژی‌های ساختگی بشری باشد.

۱) پیدایش سیاست ـ زمینه‌ساز تعارض فرهنگی ـ دارای مشروعیت دروغین

۲) پیدایش نظام سیاسی ـ زمینه‌ساز بحران هویتی ـ دارای مشروعیت

۳) پیدایش سیاست ـ زمینه‌ساز تزلزل فرهنگی ـ عدم مشروعیت

۴) پیدایش نظام سیاسی ـ زمینه‌ساز بحران فرهنگی ـ عدم مشروعیت

۶۹- چرا تأمین جمعیت مناسب برای جهان‌های اجتماعی مسئله‌ای هویتی است؟

۱) چون کاهش جمعیت یک جهان اجتماعی به منزلهٔ محدود شدن گسترهٔ آن است که می‌تواند زمینه‌ساز بسط و تسلط جهان‌های اجتماعی دیگر باشد.

۲) چون فرزندآوری نیاز فطری انسان‌ها و تأمین جمعیت، از کارکردهای مهم نهاد خانواده است.

۳) چون به آگاهی‌ها و معانی مشترکی که جهان اجتماعی براساس آن ساخته می‌شود، فرهنگ می‌گویند.

۴) چون جهان غرب، هویت خود را براساس اقتصاد شکل می‌دهد و سرمایه‌داری عامل اصلی هویت‌یابی افراد و جوامع غربی است.

۷۰- هریک از عبارات زیر، به‌ترتیب به کدام موارد اشاره دارد؟

ـ مبنای تقسیم‌بندی ارسطو از نظام‌های سیاسی

ـ از ملاک‌های فارابی برای تقسیم‌بندی نظام سیاسی

ـ نظام‌های سیاسی استوار بر حاکمیت اقلیت از نگاه ارسطو

۱) تعداد تصمیم‌گیرندگان و تأثیرگذاران، روش تصمیم‌گیری ـ دنیامداری و دین‌مداری ـ الیگارشی و آریستوکراسی

۲) تعداد افراد تصمیم‌گیرنده، فضیلت و میل حاکم ـ مدار حق و باطل ـ الیگارشی و دموکراسی

۳) روش تصمیم‌گیری، تعداد تصمیم‌گیرندگان و تأثیرگذاران ـ دین‌مداری و دنیامداری ـ جمهوری و الیگارشی

۴) تعداد افراد تصمیم‌گیرنده، فضیلت و میل حاکم ـ مدار حق و باطل ـ آریستوکراسی و جمهوری

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

روان‌شناسی

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همهٔ دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

انگیزه و نگرش
روان‌شناسی سلامت
(درس‌های ۷ و ۸)
صفحه‌های ۱۵۸ تا ۲۰۶

۷۱- کدام گزینه جاهای خالی را به‌درستی تکمیل می‌کند؟ (به‌ترتیب)
ـ انسان، برخلاف حیوان، تابع عامل توانمندتری از انگیزه است که «.....» نام دارد.
ـ در «.....»، عامل خارجی فرد را به انجام‌دادن کاری خاص برمی‌انگیزد.
ـ در «.....»، فرد کار یا فعالیت را به‌خاطر خود آن چیز انجام می‌دهد.
۱) انگیزه ـ نگرش ـ انگیزه
۲) نگرش ـ انگیزهٔ بیرونی ـ انگیزهٔ درونی
۳) نگرش ـ انگیزهٔ درونی ـ انگیزهٔ بیرونی
۴) انگیزه ـ نگرش بیرونی ـ نگرش درونی

۷۲- هریک از عبارت‌های زیر با کدام مفهوم در ارتباط هستند؟
الف) حتی اگر توانایی انجام کاری باشد، باز هم امکان موفقیت در آن نیست.
ب) نسبت‌دادن علت عدم موفقیت در مراحل مختلف زندگی به شانس.
ج) ما اعتقاد واقعی داریم که می‌توان با تلاش بر محدودیت‌ها غلبه کرد.
۱) باور درست ـ اسناد انگیزه‌بخش ـ اسناد درونی
۲) باور غلط ـ اسناد غیرقابل کنترل ـ باور
۳) باور درست ـ اسناد بدون کنترل ـ اسناد بیرونی
۴) باور غلط ـ اسناد تحت کنترل ـ انگیزهٔ بالا

۷۳- «دانش‌آموزی تصمیم دارد در رشتهٔ پزشکی قبول شود. او برای رسیدن به هدف خود، برنامه‌ای مرحله‌ای تنظیم کرده است؛ اما با وجود اینکه معتقد است استفاده از تلفن همراه موجب افت تحصیلی می‌شود، هر شب ساعت‌ها در شبکه‌های اجتماعی وقت می‌گذراند. او برای کاهش احساس ناراحتی ناشی از این تناقض، با خود می‌گوید: «اتفاقاً استفاده از شبکه‌های اجتماعی باعث افزایش اطلاعات علمی من می‌شود و بیشتر دانشجویان موفق هم زیاد از تلفن همراه استفاده می‌کنند.» پس از مدتی نیز برای اینکه از تصمیم خود احساس رضایت بیشتری داشته باشد، مزایای برنامهٔ درسی انتخابی خود را پررنگ‌تر و عیب‌های سایر برنامه‌ها را بزرگ‌نمایی می‌کند.»
کدام گزینه، همهٔ تحلیل‌های زیر را به‌ترتیب و به‌طور کامل بیان می‌کند؟
ـ نوع عامل نگرشی رفتار او در آغاز ماجرا
ـ علت اصلی احساس ناراحتی روانی او
ـ شیوه‌ای که برای کاهش این ناراحتی به کار برده است
ـ اصل حاکم بر تغییر نگرش او پس از انتخاب برنامهٔ درسی
۱) هدفمندی ـ ناهماهنگی شناختی ـ تغییر نگرش برای هماهنگ شدن با رفتار ـ گرایش نظام شناختی به هماهنگی و مقاومت نگرش در برابر تغییر
۲) نیاز زیستی ـ تعارض هیجانی ـ تغییر رفتار برای هماهنگی با نگرش ـ گرایش نظام شناختی به هماهنگی و مقاومت نگرش در برابر تغییر
۳) هدفمندی ـ ناهماهنگی شناختی ـ تغییر رفتار برای هماهنگی با نگرش ـ گرایش نظام شناختی به ناهماهنگی و پذیرش تغییرات
۴) انگیزهٔ بیرونی ـ ناهماهنگی شناختی ـ انکار واقعیت بدون تغییر نگرش ـ گرایش نظام شناختی به ناهماهنگی و پذیرش تغییرات

۷۴- کدام‌یک از عبارت‌های زیر در ارتباط با ادراک کنترل و کارایی درست است؟
الف) ادراک کنترل و کارایی باید سازنده باشد؛ یعنی با شواهد محیطی هماهنگی لازم را داشته باشد، زیرا در صورت ناهماهنگی، نوعی ادراک کنترل و کارایی کاذب ایجاد می‌شود که عامل بروز رفتار است.
ب) اثر ادراک کنترل و کارایی به این شکل است که فرد ترجیح می‌دهد خودش چسب زخم را از دستش جدا کند تا اینکه این کار را یک نفر دیگر انجام دهد.
ج) انسان معمولاً زمانی دست به انجام کاری می‌زند که گمان کند کارایی و توانایی آن کار را دارد.
د) همواره دوست داریم همه چیز مطابق نظر ما و تحت اختیار ما باشد و با ایجاد نگرش‌های گوناگون سعی می‌کنیم محیط را در کنترل خود بگیریم.
۱) «الف» ـ «ب»
۲) «ج» ـ «الف»
۳) «ب» ـ «ج»
۴) «ب» ـ «د»

۷۵- کدام گزینه جاهای خالی را به‌درستی تکمیل می‌کند؟
«وقتی فردی شکست خود را به عاملی مانند ____«الف»____ نسبت می‌دهد، در واقع دچار نوعی از اسناد بیرونی شده است. اگر این عامل به‌گونه‌ای باشد که فرد احساس کند هیچ کنترلی بر نتیجه ندارد، به تدریج به ____«ب»_____ منجر می‌شود؛ یعنی وضعیتی که در آن فرد رابطهٔ بین ____«ج»_____ و ____«د»_____ را از دست داده و دیگر برای تغییر شرایط اقدامی نمی‌کند.»
۱) الف) تلاش کم ـ ب) ناهماهنگی شناختی ـ ج) تلاش ـ د) نتیجه
۲) الف) استعداد ـ ب) ادراک کنترل ـ ج) استعداد ـ د) موفقیت
۳) الف) لجبودن معلم ـ ب) درماندگی‌آموخته‌شده ـ ج) تلاش ـ د) نتیجه
۴) الف) استعداد ـ ب) درماندگی‌آموخته‌شده ـ ج) رفتار ـ د) پاداش

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

۷۶- کدام عبارت درست می‌باشد؟

۱) براساس پیوستار سلامت، وضعیت «ناتوانی نسبتاً شدید» معادل با «مرگ» افراد در نظر گرفته می‌شود، زیرا در هر دو حالت فرد توانایی مقابله با عوامل بیماری‌زا را از دست داده است.

۲) در روان‌شناسی سلامت و طبق پیوستار آن، بیماری و سلامت دو جنبهٔ جداگانه از هم هستند و میان این دو، درجات مختلفی از سلامت و ناتوانی وجود دارد که هر فرد بر روی یکی از نقاط جای می‌گیرد.

۳) در ایجاد بیماری‌های قلبی-عروقی، فشارهای روانی زندگی همیشه به‌عنوان «پیامد بیماری جسمانی» نقش آفرینی می‌کنند.

۴) تجربهٔ ناکامی‌های مکرر به‌عنوان یک متغیر روان‌شناختی می‌تواند زمینه‌ساز بروز اختلالات در سیستم گوارش یا سایر اندام‌ها شود.

۷۷- عبارت کدام گزینه نادرست است؟

۱) فشار روانی ممکن است مثبت باشد و باعث ارتقای پردازش‌های شناختی فرد شود.

۲) روان‌شناسان سلامت برای بررسی سبک زندگی ممکن است از میزان تفریح و ورزش افراد سؤال بپرسند.

۳) نوع رژیم غذایی ثابتی برای تمامی سنین وجود دارد که در صورت رعایت آن می‌توان به سبک زندگی سالمی دست یافت.

۴) ممکن است فشار روانی در مواجهه با هر تغییر در زندگی ایجاد شود.

۷۸- کدام‌یک از گزینه‌های زیر، مفهوم دقیق و صحیح «مقابله‌های سازگارانه» را با توجه به دسته‌بندی و کاربرد آن‌ها به‌درستی تبیین می‌کند؟

۱) مقابله‌های سازگارانه تنها شامل راهکارهای کوتاه‌مدت مانند تنفس عمیق و ترک موقعیت هستند که برای حذف فوری عامل استرس‌زا به کار می‌روند و فرد را از حل ریشه‌ای مسئله بی‌نیاز می‌کنند.

۲) این مقابله‌ها شامل روش‌هایی هستند که فرد با سنجش موقعیت و استفاده از حمایت دیگران، یا عامل فشار را برطرف می‌کند و یا به تحمل و کاهش فشار روانی کمک می‌نماید؛ این روش‌ها در دو دستهٔ کوتاه‌مدت (مانند تنفس عمیق) و بلندمدت (مانند برنامه‌ریزی) طبقه‌بندی می‌شوند.

۳) مقابله‌های سازگارانه صرفاً به مهارت‌های شناختی مانند حل مسئله محدود می‌شوند که در آن‌ها فرد با تمرکز بر ذهنیت خود، فشارهای روانی را مدیریت می‌کند و استفاده از فعالیت‌های بدنی یا مشورت با دیگران در این دسته قرار نمی‌گیرند.

۴) هدف اصلی مقابله‌های سازگارانه، پاک‌کردن صورت مسئله و نادیده‌گرفتن فشار روانی از طریق تکنیک‌هایی مانند شوخ‌طبعی در شرایط حاد است تا فرد بتواند بدون نیاز به تغییر در عملکرد، به آرامش دست یابد.

۷۹- درستی و نادرستیِ پاسخ هریک از عبارت‌های زیر، به‌ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

ـ در این نوع مقابله فرد برای از بین بردن فشار روانی، تلاش نمی‌کند و به‌طور کلی ناامید می‌شود. (منفعل بودن ـ درانتظار معجزه بودن)

ـ فرد در این مقابله هنگام رویارویی با فشار روانی، از لحاظ هیجانی، به شدت تحریک می‌شود. (انجام‌دادن رفتارهای تکانشی ـ استفاده از داروهای شیمیایی)

ـ انگیزهٔ فرد در این مقابله، فراموش کردن هیجانات منفی فشار روانی و رهایی از آن‌ها است. (استفاده از داروهای شیمیایی ـ انجام دادن رفتارهای تکانشی)

ـ فرد در این مقابله، بدون اینکه تلاش کند، منتظر است اتفاق خارق‌العاده‌ای رخ دهد. (در انتظار معجزه بودن ـ منفعل بودن)

۱) درست ـ نادرست - درست – نادرست

۲) درست ـ نادرست - نادرست - درست

۳) نادرست - درست - نادرست – درست

۴) نادرست -درست - درست – نادرست

۸۰- کدام گزینه درخصوص عبارت زیر، هم مرتبط و هم درست است؟

«محسن دانش‌آموز کنکوری است و برای قبولی در کنکور تلاش زیادی کرده است، اما نتیجهٔ دلخواهش را به دست نیاورده و به علت رقابت با دوستان خود و انتظارات خانواده، تحت فشار روانی است. با وجود همهٔ مخالفت‌های خانواده، او با کمک گرفتن و توکل بر خدا و خواندن دعای مطالعه، توانسته این فشار روانی را کنترل کند و برای سال بعد نیز در کنکور شرکت کند و به نتیجهٔ دلخواه خود دست یابد.»

۱) مذهب و ارتباط با خداوند در ایجاد آرامش روانی و استفاده از روش‌های ناسازگارانه در مقابله با فشار روانی تأثیر دارد.

۲) تحقیقات نشان داده است افراد مذهبی، در مقایسه با دیگر افراد، سبک زندگی سالم‌تری دارند.

۳) مذهب و رفتارهای معنوی، از طریق ایجاد آرامش ذهنی و کاهش فشار روانی باعث بهبود عملکرد سیستم ایمنی بدن می‌شود.

۴) ایجاد روحیهٔ مثبت حاصل از شرکت در مراسم مذهبی، باعث داشتن سبک زندگی سالم می‌شود.

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

صبح جمعه
۱۴۰۵/۶/۲۷

دفترچهٔ شمارهٔ (۲)

بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی

۲

آزمون ۲۷ شهریورماه ۱۴۰۵

آزمون اختصاصی

دوازدهم انسانی

ساعت ۹:۳۵ تا ۱۱ صبح — **۹۰ سؤال در ۸۵ دقیقه**

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شمارهٔ سؤالات و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	وضعیت پاسخ‌گویی	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی (به دقیقه)
۱	اجباری	عربی، زبان قرآن (۲)	۱۰	۸۱	۹۰	۱۰
۲	اختیاری	عربی، زبان قرآن (۱)	۱۰	۹۱	۱۰۰	۱۰
۳	اختیاری	عربی، زبان قرآن (۳)	۱۰	۱۰۱	۱۱۰	۱۰
۴	اجباری	تاریخ (۲)	۵	۱۱۱	۱۱۵	۸
۵	اختیاری	تاریخ (۱)	۵	۱۱۶	۱۲۰	
۶	اجباری	جغرافیا (۲)	۵	۱۲۱	۱۲۵	۷
۷	اختیاری	جغرافیای ایران	۵	۱۲۶	۱۳۰	
۸	اجباری	فلسفهٔ یازدهم	۱۰	۱۳۱	۱۴۰	۱۰
۹	اختیاری	منطـــق	۱۰	۱۴۱	۱۵۰	۱۰
۱۰	اختیاری	فلسفهٔ دوازدهم	۱۰	۱۵۱	۱۶۰	۱۰
۱۱	اختیاری	اقتصاد	۱۰	۱۶۱	۱۷۰	۱۰

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

پدیدآورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی	محمد اسدی، محمد بحیرایی، ابوالفضل بهاری، عارف بهرام‌نیا، شمیم پهلوان‌شریف، احمد حسن‌زاده‌فرد، علی حسینی‌نوه، رضا خانبابائی، میثم خشنود، شکیب رجبی، امیر زراندوز، پیمان طیار، علی قهرمان‌زاده، امیر محمودیان
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، حسن اصحابی، محسن اصغری، سعید جعفری، مجتبی فرهادی، مبین محمدی تراکمه
جامعه‌شناسی	رانیا امیری، ریحانه امینی، سینا غلامی، سید آرش مرتضائی‌فر، محمدمهدی یعقوبی
روان‌شناسی	هانا احمدزاده، محمد حبیبی، محمدرضا شریفی، محمدعرفان فرهادی، فرید هادی
عربی، زبان قرآن	نوید امساکی، ولی برجی، ابوطالب درانی، محمدرضا سوری، کامران عبدالهی، امیرعلی فردین، حمیدرضا قائدامینی، مصطفی قدیمی‌فرد، مرتضی کاظم‌شیرودی، محمدصادق محسنی، سید محمدعلی مرتضوی، محمدمهدی یعقوبی
تاریخ و جغرافیا	علیرضا آزادی‌زاده، راضیه ابراهیمی‌نژاد، فاطمه احمدی، علیرضا پدرام، یاسین ساعدی، علیرضا سالمی، حامد صفرخانیان، عاطفه طاهر، فاطمه عزیزی، محمدمهدی یعقوبی
فلسفه و منطق	حسین آخوندی راهنماچی، جواد پاکدل، سبا جعفرزاده صابری، پرگل رحیمی، محمد رضایی‌بقا، موسی سپاهی، حمید سودیان، مهرشاد عباسی، فرهاد قاسمی‌نژاد، محمد قربانی، امیرمحمد قلعه‌کاهی، علی معزی، فیروز نژادنجف، علیرضا نصیری
اقتصاد	آفرین ساجدی، سارا شریفی، مهدی ضیائی، احسان عالی‌نژاد، مهدی کاردان، محمدحسین متولی

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستاران	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی	محمد بحیرایی	مهدی ملارمضانی عباس مالکی	مسئول درس: ابراهیم نوری ویراستار: معصومه صنعت‌کار، سجاد سلیمی
علوم و فنون ادبی	فرهاد علی‌نژاد	سیدعلیرضا احمدی فرهاد علی‌نژاد	زهرا توکلی محمدمهدی اسلامی	مسئول درس: فریبا رئوفی ویراستار: محسن جمشیدی، مائده ملکی
جامعه‌شناسی	سید آرش مرتضائی‌فر	سید آرش مرتضائی‌فر	———	مسئول درس: سجاد حقیقی‌پور ویراستار: علی ابراهیمی آرانی، زهرا شمسایی
روان‌شناسی	محمد حبیبی	محمد حبیبی	سینا غلامی	مسئول درس: محمدصدرا پنجه‌پور ویراستار: مریم عابدی، محمدحسن سعیدی
عربی زبان قرآن	احسان کلاته‌عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	مسئول درس: لیلا ایزدی ویراستار: ابوالفضل مرادی، وجیهه نجفی
تاریخ و جغرافیا	محمدمهدی یعقوبی	محمدمهدی یعقوبی	علیرضا سالمی فاطمه عزیزی	مسئول درس: محمدصدرا پنجه‌پور ویراستار: محمدحسن سعیدی
فلسفه و منطق	محمد قربانی	فرهاد علی‌نژاد	امیرمحمد قلعه‌کاهی ایمان کلاته‌عربی	مسئول درس: سوگند بیگلری ویراستار: علی بدری، محمدحسین صادق‌پور
اقتصاد	مهدی ضیائی	سارا شریفی	سینا غلامی	مسئول درس: سجاد حقیقی‌پور ویراستار: علی ابراهیمی آرانی، زهرا شمسایی

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصورخاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف‌چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

دانش‌آموزان رشتهٔ علوم و معارف اسلامی، سؤالات اختصاصی «عربی» (ضمیمهٔ انتهای دفترچه) را از مسئول حوزه دریافت کنید.

عربی، زبان قرآن (۲)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همهٔ دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

اِرْحَموا ثَلاثةً
لا تَقنَطوا
درس‌های ۶ و ۷
صفحه‌های ۷۵ تا ۱۰۱

■■ عيّن الأنسب للجواب عن الترجمة أو المفهوم من أو إلى العربية (۸۱ - ۸۶)

۸۱- ﴿ و اذكُروا نعمةَ الله عَلَيكُم إذ كُنتُم أعداء فَأَلَّفَ بَينَ قُلوبكُم فَأَصبَحتُم بِنعمتِه إخواناً ﴾:

۱) و نعمت خدا را بر خود یاد کنید، آنگاه که دشمن بودید، پس میان دل‌هایتان انس ایجاد کرد و به نعمت او برادر شدید!
۲) و نعمت خدای خود را یاد کنید، آنگاه که دشمن هستید، پس میان قلب‌های شما انس انداخت و به نعمت او دوست شدید!
۳) و نعمت خدا را برای خود ذکر کنید، زمانی‌که دشمنانی هستید، پس بین دل‌هایتان الفت قرار داد و به نعمت او برادران هم شدید!
۴) و نعمت خدا را بر خود یاد کردند، هنگامی که دشمن بودید، پس میان قلب‌هایتان الفت ایجاد کرد و به برکت نعمت او برادر هستید!

۸۲- « إنّ المُعوّقينَ الّذين حَصَلوا عَلى نَجاحاتٍ جَيّدة قَد تَحمّلوا مشقّات كثيرة في حياتهم لأنّهم كانَت لَهم إرادة قويّة!»:

۱) بی‌گمان معلولانی که به موفقیت‌های خوبی دست یافتند، سختی‌های زیادی در زندگی خود تحمّل کرده‌اند، زیرا آنان اراده‌ای قوی داشتند!
۲) همانا جانبازان کسانی هستند که به موفقیت‌های خوبی دست یافته‌اند، و سختی‌های بسیاری را در زندگی خود تحمّل کرده‌اند، زیرا آنها اراده‌ای قوی داشتند!
۳) همانا معلولانی که به موفقیت‌های خوبی دست یافته‌اند، گاهی سختی‌های زیادی در زندگی‌شان تحمّل می‌کنند، چون آنان دارای اراده‌ای قوی بودند!
۴) بی‌گمان جانبازانی که پیروزی‌های خوبی را کسب کردند، قطعاً دشواری‌های زیادی در زندگی متحمّل شدند، چون آنان دارای اراده‌ای قوی بودند!

۸۳- « من فكَّ أسيراً أو رَحمَ عزيزاً ذَلَّ، فقَد أحيا في قلوب النّاس أملاً عَظيماً، فلا تَنسَوا أنّ الخير لا يَضيعُ بل يبقى إلى الأبد!»:

۱) هر کس یک اسیر را آزاد کرد یا عزیزِ خواری‌کشیده‌ای را مورد مرحمت قرار داد، امید بزرگی را در قلب‌های مردم زنده کرده است، پس فراموش نکنید که خیر ضایع نخواهد شد بلکه تا همیشه باقی خواهد ماند!
۲) هر که یک اسیر را آزاد کرد یا انسان عزّتمندی را که خوار کرده‌اند بخشید، بزرگ‌ترین امید را در قلب‌های مردم ایجاد کرده است، پس از یاد نبرید که نیکی تا ابد تباه نمی‌شود بلکه ماندگار می‌ماند!
۳) هر کس اسیری را آزاد کند یا به انسان عزّتمندی که خوار شده رحم نماید، امید بزرگی را در دل‌های مردم زنده کرده است، پس فراموش نکنید که نیکی ضایع نمی‌شود بلکه تا ابد باقی می‌ماند!
۴) هر که اسیری را آزاد کند یا به عزیزی که ذلیل شده رحم کند، امید بزرگی را در دل‌های مردم احیا می‌کند، پس از یاد نبرید که خیر از بین رفتنی نیست بلکه برای همیشه ماندگار است!

۸۴- عيّن الصّحيح:

۱) ذلك الرسّام الناجحُ كان مُصاباً بِالشّلل الدِّماغيّ!: آن نقاش موفق، به فلج مادرزادی دچار بود!
۲) مَن أرادَ أن يكون أقوَى الناس فَليَتوكّل علَى الله!: هرکس بخواهد که از قوی‌ترین مردم باشد، پس به خداوند توکّل می‌کند!
۳) هذه البرامج تُغيّر طريقة تَدريس الدُّروس في المَدارس!: این برنامه‌ها می‌توانند روش تدریس درس‌ها را در مدارس تغییر بدهند!
۴) عَرَفتُ رجُلين يُعينانِ الضُّعفاء لِلمُواجهة علَى شدائد الدّهر!: دو مردی را دیدم که به ضعیفان برای مقابله با سختی‌های روزگار کمک می‌کردند!

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

۸۵- « **دانش‌آموزان باید بدانند که آزمون‌ها برای یادگیری دروس به آنها کمک می‌کنند و نباید از آن بترسند!**»؛ **عیّن الصّحیح:**

۱) یَجِب أن یَفهم التلامیذ أنّ الامتحانات تُساعدهم لِتعلّم الدّروس و یلزم أن لا یَخافوا بها!

۲) لِیعلمِ الطّلابُ أنّ الامتحانات تُساعدهم علی تعلُّم الدروس و عَلَیهم أن لا یَخافوا منها!

۳) الطّلابُ لیعلموا أن تُساعد الامتحانات علی تعلیم دروسهم و لا یجب أن یخافوا بها!

۴) لتَعلم الطّلاب أنّ الامتحانات تساعدهم علی تعلُّم الدروس و یجب أن لا یخافوا منه!

۸۶- **عیّن الأقرب من مفهوم الآیة الشّریفة: ﴿ عَلی الله فَلیَتوکَّلِ المُؤمنونَ ﴾**

۱) دلی که تنگ گرفته است در میان حرصش — کی از نسیم توکل شکفته می‌گردد

۲) تکیه بر تقوا و دانش در طریقت کافریست — راهرو گر صد هنر دارد توکل بایدش

۳) جهان یادگارست و ما رفتنی — به گیتی نماند به جز مردمی

۴) چون که بی آتش مرا گرمی رسد — راضی‌ام گر آتشش ما را کشد

۸۷- **عیّن الصّحیح في التّحلیل الصّرفي:**

« **المُعَوَّق الّذي وُلِدَ مُصاباً بشَلَل دِماغيّ، کانَ یُواجِه الهَزیمة في حیاتِه و یَسعی أن یَتَغلَّبَ عَلیها!**»

۱) المُعَوَّق: اسم فاعل (مأخوذ مِن فعل «یُعَوّقُ»، و هو مضارع من باب تَفعیل) – مفرد مذکّر – مُعرّف بأل

۲) وُلِدَ: فعل ماضٍ (مضارعه: یُولَدُ) – للمفرد المذکّر الغائب – لیس له حرف زائد (مجرّد ثلاثي) – مجهول

۳) یُواجِه: فعل مضارع و مع «کانَ» یُعادل الماضي الاستمراريّ في الفارسیّة – حروفه الأصلیة: و ، ج ، هـ؛ لَه حرفانِ زائدانِ

۴) یَتَغلَّبَ: فعل مضارع و مع حرف «أن» یُعادل المضارع الالتزاميّ في الفارسیّة – صیغته للمفرد الغائب – مزید ثلاثي مِن باب تفعیل

۸۸- **عیّن معنی حرف اللّام یختلف عن الباقی في فعل «لننتبه»:**

۱) إن نقصد أن نَسبح في الماء فلننتبه إلی عمقه!

۲) لننتبه حتّی نُشاهد جمال الطّبیعة في کلّ شيء!

۳) تکلّم أبي معنا لننتبه إلی الخطرات الّتي أمامنا!

۴) إنّ الإمتحانات قریبة فلننتبه فرصنا القلیلة!

۸۹- **عیّن «کانَ» لیسَ بِمعنی المضارع:**

۱) کان الشّیطان لِلانسانِ عَدوّاً مُبیناً!

۲) کانَ أعظمُ البلاءِ لِلإنسانِ انقطاعَ الرّجاء!

۳) کانَ هذا الطّالب ساکتاً وَ ما قالَ کلمةً عَن المَوضوع!

۴) إنّما الحلیمُ مَن إذا قَدَرَ عَفا و کانَ الحِلم غالباً علی کُلّ أمره!

۹۰- **عیّن فعلاً ناقصاً لا یُغیِّرُ حَذفه تَرجمة العبارة:**

۱) کان حامد کتبَ مقالة عَن حیاة یوسف و إخوته!

۲) کانَ رَسول الله (ص) أُسوة حسَنة لِکُلّ المُسلمین!

۳) کان ولیّ الحمیم یُفرّج عَن المَکروب و یَحمي الأهل!

۴) کان دفتر ذکریات أُختي الصّغری علَی المِنضدة!

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

عربی، زبان قرآن (۱)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همهٔ دانش‌آموزان اختیاری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

صِناعَةُ النِّفطِ
یا مَن فِي البِحارِ عَجائِبُه
درس‌های ۷ و ۸
صفحه‌های ۹۳ تا ۱۱۹

■■ عيّن الأنسب للجواب عن الترجمة أو المفهوم من أو إلى العربية (۹۱ – ۹۶)

۹۱- « إعلَم أنّ ثَمرةَ العِلم مُداراةُ النّاسِ!»:

۱) بدان که میوهٔ علم، مدارا کردن با مردم است!

۲) بدان که مدارا کردن با مردم، باعث نتیجه دادن علم می‌شود!

۳) دانستم که مدارا کردن با مردم، میوهٔ علم است!

۴) دانستم که مدارا کردن با مردم، باعث نتیجه دادن علم می‌شود!

۹۲- « على امتداد هذه الأنابيب توجَدُ أعمِدةُ اتّصالاتٍ كَمحطّاتِ إنذارٍ و لوحاتٌ تحذيريّة تُحذّرُ المُواطنين مِن حَفر الأرض لِبناء العمارة أو لِلزّراعةِ!»:

۱) در طول این لوله‌ها سکوهای مخابراتی به‌عنوان ایستگاه هشداردهنده وجود دارند و تابلوهای هشداری که هموطنان از کندن زمین برای ساختمان یا کشاورزی منع می‌شوند!

۲) در امتداد این لوله‌ها دکل‌های مخابراتی به‌عنوان ایستگاه‌های هشدار وجود دارند و تابلوهای هشداری که شهروندان را از کندن زمین برای ساخت ساختمان یا کشاورزی بر حذر می‌دارد!

۳) در امتداد لوله‌ها ستون‌های مخابراتی به‌عنوان ایستگاه‌های هشدار ایجاد می‌شود و تابلوهای هشداردهنده‌ای که شهروندان را از حفاری زمین برای بنای ساختمان‌ها یا کشاورزی منع می‌کند!

۴) این لوله‌ها را در امتداد دکل‌های اتصال برق به‌عنوان ایستگاه‌های هشدار ایجاد می‌کنند و تابلوی هشداری که شهروندان از حفر زمین برای ساختمان‌سازی یا امور کشاورزی بر حذر داشته می‌شوند!

۹۳- « إذا تَأمَّلَ الإنسانُ في أسرارِ البِحارِ و مَخلوقاتِها العَجيبةِ، يَزدادُ إيمانُه بِقُدرةِ اللهِ و حِكمَتِه!»:

۱) هرگاه انسان در رازهای دریاها و آفریده‌های شگفتِ آن‌ها بیندیشد، ایمانش به قدرت و حکمت خداوند بیشتر می‌شود!

۲) اگر انسان به رازهای دریاها و آفریده‌های شگفت‌آور آن‌ها فکر بکند، قدرت و حکمت خداوند بر ایمان وی می‌افزاید!

۳) هرگاه انسان در رازهای دریاها و شگفتیِ آفریده‌هایش بیندیشد، ایمانش به قدرت و حکمت خداوند بیشتر می‌گردد!

۴) اگر انسان به آفریده‌های عجیب دریاها فکر کند، خداوند با قدرت و حکمت خویش بر ایمان او می‌افزاید!

۹۴- عيّن الصّحيح:

۱) وُجِد مكان تَجمُّع الأسماك بمُساعدة الدّلافين الذّكيّة!: محلّ جمع‌شدن ماهی‌ها را با کمک دلفین‌های باهوش پیدا کردم!

۲) عرَّفَني مُحمّد علَى أكبَر الدُّول المُصدِّرة لِلنّفط أمسِ!: دیروز بزرگترین کشورهای صادر کنندهٔ نفت را به محمّد معرّفی کردم!

۳) في الصّناعة يُصنَع من النّفط المَطّاط و مُبيدات الحشرات!: در صنعت، از نفت، پلاستیک و حشره‌کش‌ها ساخته می‌شوند!

۴) لَنا صَديق يَستمع للقرآن و يَعمل بِتعاليمه النّافعة!: دوستمان به قرآن گوش فرامی‌دهد و به آموزه‌های سودمندش عمل می‌کند!

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

۹۵- « قطعاً ایران سود زیادی از راه انتقال نفت و گاز به بعضی کشورها به دست آورده است!»؛ عیّن الصّحیح:

۱) إنَّ إیرانَ قَد تَکتَسِبُ نَفعاً کبیراً مِن خِلالِ تِجارَةِ النّفطِ و الغازِ!

۲) نَقَلَت إیرانُ النّفطَ و الغازَ إلی بَعضِ الدُّوَلِ لِلحُصولِ عَلی نفع کبیر!

۳) قَد اِکتَسبَت إیرانُ نفعاً کبیراً عَبْرَ نَقلِ النّفطِ و الغازِ إلی بَعضِ الدُّوَلِ!

۴) إنَّ نَقل النّفطِ و الغاز إلی بَعضِ الدُّوَلِ قَد جَلَبَ نفعاً کبیراً لِإیران!

۹۶- عیّن الأنسَب للمفهوم: « ما عُمِّرَت البُلدانُ بمثل العَدلِ!»

۱) اگر ز باغ رعیّت ملک خورد سیبی — برآورند غلامان او درخت از بیخ

۲) هر که آمد عمارت نو ساخت — رفت و منزل به دیگری پرداخت

۳) پایداری به عدل و داد بود — ظلم و شاهی چراغ باد بود

۴) رعیّت چو بیخند و سلطان درخت — درخت ای پسر باشد از بیخ سخت

۹۷- عیّن الخطأ في ضبط حرکات الحروف:

۱) إنّ الإشارات التَّحذیریّةَ الصَّفراءَ تُحذِّرُ المُواطنینَ مِن حَفر الأرضِ لَغرضِ البِناءِ!

۲) یُؤَدِّي النِّفطُ دَوراً مُهِمّاً في صِناعة العدیدِ مِن الأدویةِ لِمُعالَجَة الأمراضِ المُختَلِفةِ!

۳) رَغمَ أنَّ السَّریرَ مَکسورٌ و المُکَیّف لا یَعملُ، لکِنَّ کُلَّ شيءٍ سَیُصلَّحُ بِسُرعَةٍ!

۴) مَعَ اِنقِطاع تَیّارِ الکَهرباء لَیلاً، یَغرقُ کُلُّ مَکانٍ فَجأةً في ظُلمَةٍ شَدیدَةٍ!

۹۸- عیّن ما لیس فیه الفعل المجهول (= المبني للمجهول):

۱) المیناءُ مکانٌ علی شاطئ البِحار تشاهدُ السُّفنُ إلی جَنبِه!

۲) بلادُنا غَنیّةٌ بِالنِّفط و هي تُصَدّرُ النِّفطَ و مشتقّاته إلی البلدانِ الصّناعیّة!

۳) البئرُ حُفرةٌ عَمیقةٌ یستخرجُ الماءُ مِنها أو النِّفط!

۴) تنقلُ مُشتقّاتُ النِّفطِ مِن المَصافي إلی مَحطّاتِ الوَقُود في أنحاء البِلاد!

۹۹- عیّن العبارة الّتي لا یُوجد فیها «نون الوقایة»:

۱) یا جدّتي لا تکوني بعیدةً عنّي فإنّ هذا الشّارع مُزدحم جدّاً!

۲) لا تَحزني یا صدیقتي العزیزة، فإنّ خبراً تَخافین إبلاغَه قد بَلغني!

۳) کیف أمرني زمیلك بالسّکوت و هو یتکلّم دائماً أثناء تدریس المعلّم!

۴) ظنّي عن بعض أعمال زملائي قد یکون خطأ فَعلَيّ أن أجتنِب بعض الظنّ!

۱۰۰- کم مجروراً بحرف الجرّ في هذه العبارة؟

« یُشاهِدُ أعضاءُ الأُسرَةِ فِلماً رائِعاً عَن الدُّلفین الّذي أَنقَذَ إنساناً مِنَ الغَرَقِ، و أوصَلَه إلَی الشّاطِئ!»

۱) واحد ۲) إثنان ۳) ثلاثة ۴) أربعة

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

عربی، زبان قرآن (۳)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همهٔ دانش‌آموزان اختیاری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

مِن الأشعارِ المَنسوبةِ إلی الإمام عليٍّ (ع)
تمارین
صفحه‌های ۱۱ تا ۱۸

■■ عيّن الأنسب للجواب عن الترجمة أو المفهوم من أو إلى العربية (۱۰۱ - ۱۰۴)

۱۰۱- نهایی ﴿ ... قالوا لا علمَ لَنا إنّك أنت علّام الغُيوب ﴾:

۱) ... گفتند ما را علمی نیست، همانا فقط تو نهان‌ها را می‌دانی!

۲) ... گفتند هیچ علمی نداریم، همانا تو بسیار دانای پنهان‌ها هستی!

۳) ... گفتند هیچ دانشی نداریم، قطعاً تو نسبت به نهان بسیار دانایی!

۴) ... گفتند دانشی برای ما نیست، زیرا تو بسیار دانای نهان‌ها هستی!

۱۰۲- نهایی « لا شيءَ أسوَأ مِن أنْ تظلمَ إنساناً ليس لَه أحد سوى الله!»:

۱) هیچ چیزی بدتر از ظلم به انسانی که غیر از خدا کسی کنارش نیست، وجود ندارد!

۲) هیچ ظلمی از این بدتر نیست که به انسانی که جز خدا کسی را ندارد، روا داشته شود!

۳) چیزی بد نیست جز این‌که به فردی ستم کنی که غیر از خدا احدی را ندارد!

۴) هیچ چیزی بدتر از این نیست که به انسانی که جز خدا کسی را ندارد، ستم کنی!

۱۰۳- نهایی « لكُلِّ انسان هَدفٌ يَعيشُ لَه و يَسعَى إلى تَحقيقِهِ و الّذي لا هدفَ له تُصبِحُ حَياتُه عَبثاً!»:

۱) همهٔ انسان‌ها هدفی دارند که به‌خاطر آن زندگی می‌کنند و برای تحقّقش می‌کوشند و کسی که هدفی ندارد، زندگی‌اش بیهوده خواهد شد!

۲) هدفی هست که هر انسانی برایش زیسته است و برای برآورده کردن آن تلاش می‌کند و آن‌که هیچ هدفی ندارد، زندگی‌اش عبث است!

۳) هر انسانی برای هدفی زندگی می‌کند و برای رسیدن به آن سعی می‌کند و هر کس که هیچ هدفی نداشته باشد، حیاتش بیهوده می‌شود!

۴) هر انسانی هدفی دارد که به‌خاطر آن زندگی می‌کند و برای برآورده کردنش می‌کوشد و آن‌که هیچ هدفی ندارد، زندگی‌اش بیهوده می‌شود!

۱۰۴- عيِّن الخطأ:

۱) ليت المَطر ينزل على الأراضي الجافّة!: کاش باران بر زمین‌های خشک ببارد!

۲) لا نخاف من تمرين سهلٍ كلَّفنا المُعلّم!: از تمرین آسانی که معلّم به ما تکلیف داد، نمی‌ترسیم!

۳) قد انقطعت غصون الشّجرة الخضراء!: شاخه‌های درخت سبز بریده شده است!

۴) إنّ العاقل لن يكتسب العداوة بين الآخرين!: همانا عاقل میان دیگران دشمنی کسب نمی‌کند!

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

۱۰۵- **عيّن الخطأ: (عن المُفردات)**

۱) ابحَث عن معنى «العصّارة» في المُعجم! (جمع: المعاجم)

۲) ذلك الكتابُ لا ريبَ فيه ...! (مترادف: شكّ)

۳) أيّها النّاس كونوا نُقّاد الكلام! (مفرد: ناقِد)

۴) إنّما الفخر لعقل ثابت! (متضادّ: سوَى)

۱۰۶- **عيِّن الخطأ: (عن المفهوم)**

۱) دليل السّفر: الّذي يهدي المُسافرين في السّفر!

۲) العصب: خيطٌ أبيضُ في الجسم يجري فيه الحسُّ!

۳) الطّينة: التُراب المُختلط بالماء و هو قد فقد رُطوبتَه!

۴) العصّارة: ماء الفواكه يُؤخذ و يُشرب بسبب فوائده للجسم!

۱۰۷- **عيِّن الخطأ في الإعراب و التّحليل الصّرفي: «لا فقر أشدّ من الجهل و لا عبادة مثل التفكّر!»**

۱) فقر: اسم – مفرد مذكّر – نكرة – معرب / اسم «لا» النّافية للجنس

۲) عبادة: مفرد مؤنّث – مصدر (فعله الماضي: عبدَ) – معرب / اسم «لا» النّافية للجنس

۳) التّفكّر: مفرد مذكّر – مصدر (حروفه الأصليّة: ف ک ر؛ و له حرف زائد واحد) / مجرور بحرف الجرّ

۴) أشدّ: مذكّر– اسم تفضيل (على وزن: أفعَل؛ يعادل «تر» في التّرجمة الفارسيّة) / خبر «لا» النّافية للجنس

۱۰۸- **عيّن الخطأ: (عن الحروف المشبّهة بالفعل)**

۱) ليت مهديّاً يجتهد أكثر! (تُفيد معنى التمنّي)

۲) كأنّهنّ الياقوت و المَرجان! (تُفيد معنى التشبيه)

۳) أ تزعم أنّك جرمٌ صغيرٌ! (تُستخدم لإيجاد الصّلة بين الجُملتين)

۴) إنّ العاقبة للمُتّقين من بين النّاس! (تؤكّد الاسم الّذي جاء بعدها)

۱۰۹- **عيّن الصّحيح في استخدام الحروف المشبّهة بالفعل:**

۱) لعلَّ من يبذل جهوده باخلاص ناجحٌ!

۲) ليتَ المسلمين متّحدين على أعدائهم!

۳) كأنَّ علماؤنا في هذه المدينة مأيوسون!

۴) إنَّ الإنسان في جميع مراحل الحياة مجتهداً!

۱۱۰- **عيّن الصحيح:**

۱) لا أحدٌ يهتمّ بالحقيقة هناك!

۲) لا مفرَّ لمن يهرب!

۳) لا الكنزَ يُغني من القناعة!

۴) لا شيئاً يفرّق بيننا إلّا أنفسنا!

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

تاریخ (۲)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همهٔ دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۸ دقیقه

فصل سوم: ایران؛ از ورود اسلام تا پایان صفویه
فصل چهارم: اروپا در قرون وسطا و عصر جدید
(درس‌های ۱۳ تا ۱۶)
صفحه‌های ۱۳۵ تا ۱۸۶

۱۱۱- هریک از گزاره‌های زیر، به‌ترتیب مربوط به کدام پادشاه صفوی است؟

الف) با اتخاذ تدابیر و سیاست‌های مناسب داخلی و خارجی، پایه‌های حکومت صفوی را تثبیت کرد.

ب) دستور قتل امام‌قلی‌خان را صادر کرد.

ج) بخش وسیعی از سرزمین‌های شرق ایران تا رود جیحون (آمویه) تحت حاکمیت صفویان درآمد.

د) زمین‌های فراوانی را به املاک خاصهٔ پادشاهی تبدیل کرد.

هـ) روند انحطاط و زوال صفویان شدت گرفت.

۱) شاه تهماسب اول ـ شاه صفی ـ شاه اسماعیل اول ـ شاه عباس اول ـ شاه سلیمان

۲) شاه تهماسب اول ـ شاه عباس دوم ـ شاه اسماعیل اول ـ شاه عباس اول ـ شاه سلطان حسین

۳) شاه اسماعیل اول ـ شاه عباس دوم ـ شاه عباس اول ـ شاه تهماسب اول ـ شاه سلیمان

۴) شاه اسماعیل اول ـ شاه صفی ـ شاه عباس اول ـ شاه تهماسب اول ـ شاه سلطان حسین

۱۱۲- کدام‌یک از عبارت‌های زیر دربارهٔ تحولات فرهنگی، هنری و اجتماعی عصر صفوی، درست است؟

الف) شاه عباس اول با ساخت میدان نقش جهان، مجموعه‌ای ایجاد کرد که علاوه‌بر شکوه معماری، کاربردهای متنوعی از جمله برگزاری مسابقات ورزشی و پذیرایی از سفرا داشت.

ب) با وجود حمایت شاهان از هنر، در این دوره هنر خوشنویسی افول یافت؛ امّا نگارگری توانست به اوج شکوفایی خود برسد.

ج) در عصر صفوی، پارچه‌بافی به شکوفایی رسید و شهرهایی مانند کاشان و یزد در تولید پارچه‌های زری‌بافت تخصص داشتند؛ درحالی‌که کرمان در تولید شال ترمه مهارت داشت.

د) بهاءالدین محمدبن حسین عاملی، معروف به شیخ بهایی، از شاگردان ملاصدرا بود و در فلسفه، مؤسس مکتب فلسفی «حکمت متعالیه» به‌شمار می‌رود.

۱) «الف» و «ب» ۲) «الف» و «ج» ۳) «ب» و «د» ۴) «ج» و «د»

۱۱۳- کدام‌یک از موارد زیر دربارهٔ جنگ‌های صلیبی، نادرست تدوین شده است؟

الف) شکست امپراتوری بیزانس در نبرد ملازگرد، انگیزهٔ اصلی پاپ اوربان دوم برای فراخواندن مسیحیان به جنگ با مسلمانان بود.

ب) فرماندهی جنگ‌های صلیبی علیه مسلمانان، برعهدهٔ پاپ و مبلغان مذهبی پیروِ او بود.

ج) پس از سقوط بیت‌المقدس به دست صلیبیان، ساکنان مسلمان و یهودی آن شهر قتل‌عام شدند.

د) بر اثر جنگ‌های صلیبی، بنادر مهم اروپایی در دریای مدیترانه رونق پیشین خود را از دست داده و دچار رکود شدند.

۱) «ب» و «د» ۲) «الف» و «ج»

۳) «الف» و «د» ۴) «ب» و «ج»

۱۱۴- کدام‌یک از شهرهای ایتالیایی، تجارت در دریای مدیترانه و سواحل غربی اروپا را در اختیار داشتند؟

۱) جنوا، فلورانس، پیزا و ونیز ۲) فلورانس، پالرمو، جنوا و پیزا

۳) رم، پالرمو، فلورانس و جنوا ۴) ونیز، جنوا، پیزا و پالرمو

۱۱۵- اگر پرتغال (۱)، انگلیس (۲) و آلمان (۳) باشد، کدام گزینه صحیح است؟

۱) از آنجا که (۲) از تجارت پررونق دریای مدیترانه سود زیادی نمی‌برد، انگیزهٔ بیشتری برای کشف سرزمین‌های جدید داشت.

۲) مهم‌ترین شخصیتی که نهضت اصلاح دین به نام او شناخته می‌شود، مارتین لوتِر از کشور (۳) بود.

۳) با اختراع تلسکوپ توسط گالیله، استاد دانشگاهی معروف در (۳)، فرضیه‌های کوپرنیک را اثبات کرد.

۴) (۱) با سرکوب بومیان، آمریکای مرکزی و بخش اعظم آمریکای جنوبی را تحت سلطهٔ استعماری خود درآورد.

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

تاریخ ایران و جهان (۱)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همهٔ دانش‌آموزان اختیاری است.

فصل سوم: ایران در عصر باستان
(درس‌های ۱۳ تا ۱۶)
صفحه‌های ۱۱۸ تا ۱۵۲

۱۱۶- کدام‌یک از عبارت‌های زیر صحیح است؟

الف) واستریوشان سالار، مسئولیت گردآوری مالیات بخش کشاورزی را بر عهده داشت.

ب) تا زمان داریوش بزرگ، در بیشتر نواحی سکه (پول) رواج زیادی داشت.

ج) در زمان هخامنشیان ضرب سکهٔ طلا برای ساتراپ‌ها آزاد بود و با اجازهٔ پادشاه، می‌توانستند سکه ضرب کنند.

د) آموزه‌های زرتشت تأثیر به‌سزایی بر انتقال تدریجی آریائیان از زندگی شبانی به زندگی کشاورزی داشت.

۱) «الف» و «ج» ۲) «ب» و «د» ۳) «الف» و «د» ۴) «ب» و «ج»

۱۱۷- کدام گزینه بیانگر مطلبی نادرست در خصوص تجارت در ایران باستان است؟

۱) در عهد هخامنشیان مانند گذشته، تجارت فراتر از دادوستد اشیای تجملی و گران قیمت بود.

۲) ساسانیان به‌مراتب بیشتر از حکومت‌های پیشین، قوانین مربوط به خرید و فروش را اجرا می‌کردند.

۳) برقراری روابط سیاسی و تجاری میان ایران و چین، یکی از دلایل مهم رونق بازرگانی خارجی در دورهٔ سلوکیان بود.

۴) در دوران فرمانروایی ساسانیان، تجارت در مسیرهای زمینی و دریایی گسترش چشمگیری پیدا کرد.

۱۱۸- کدام گزینه دربارهٔ دین زرتشت درست است؟

۱) بیشتر پژوهشگران احتمال می‌دهند که زرتشت در قرن‌های هفتم و ششم پیش از میلاد می‌زیسته است.

۲) بر پایهٔ تعالیم زرتشت، جاودانان مقدس و امشاسپندان، دو نیرو یا مینوی نیک و بد در جهان هستند.

۳) اوستا در زمان یکی از پادشاهان اشکانی به نام بلاش یکم بر روی پوست گاو نوشته شد.

۴) در زمان سلوکیان ستایش ایزدمهر به قلمرو روم در آسیای صغیر راه یافت و در آنجا به کیشی مستقل تبدیل شد و سپس به اروپا رسید.

۱۱۹- با توجه به موارد زیر، کدام گزینه صحیح است؟

الف) کتاب دینی اوستا

ب) منظومه‌های داستانی

ج) سنگ‌نوشته‌های پادشاهان هخامنشی

د) گزارش‌های مورخان غیرایرانی

۱) منابع «الف» و «ب» به یک زبان نوشته شده‌اند.

۲) هر دو منبع «ب» و «د» به اهمیت تربیت و ارزش دانایی و خردورزی تأکید می‌کردند.

۳) «ج» و «د» دلالت بر وجود زبان فارسی باستان از شاخهٔ ایرانی باستان می‌کنند.

۴) زبان منابع «ج» و «الف»، زبانی بود که تا مدتی پس از ورود آریاییان، همچنان رواج داشت.

۱۲۰- پیرامون مقایسهٔ وضعیت فرهنگ و هنر در دورهٔ سلوکیان و اشکانیان، کدام گزینه به مفهوم درستی اشاره دارد؟

۱) در دوران سلوکیان و اشکانیان، به‌ترتیب شاهد نفوذ کم و زیاد فرهنگ و هنر یونانی در کشورمان هستیم.

۲) هنر در دوران سلوکیان، به‌نوعی تقلید از هنر یونانی بود؛ اما در دوران اشکانیان اثری از این تقلید دیده نمی‌شود.

۳) در دوران اشکانیان، ترویج هنر یونانی به‌دست مهاجران یونانی مشهود است؛ اما در آثار دوران سلوکیان هنر مستقلی دیده می‌شود.

۴) هنر سلوکیان، دنباله‌روی فرهنگ و هنر مهاجران یونانی بود؛ اما در زمان اشکانیان، این تأثیرپذیری کاهش یافت.

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

جغرافیا (۲)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همهٔ دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۷ دقیقه

فصل چهارم: نواحی سیاسی
(درس‌های ۹ تا ۱۱)
صفحه‌های ۱۱۵ تا ۱۵۹

۱۲۱- سعید، حامد، میلاد و رضا پس از پایان کلاس جغرافیا، به سراغ تصویری رفتند که معلم بر روی تخته کشیده بود و در مورد آن بحث و نظر خود را بیان کردند. با توجه به تصویر زیر، نظر کدام‌یک از آن‌ها اشتباه است؟

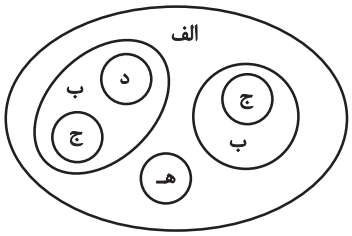

۱) سعید: «الف» یک ناحیهٔ سیاسی فراملی، «ب» و «هـ» یک ناحیهٔ سیاسی ملی و «د» و «ج» یک ناحیهٔ سیاسی فروملی است.

۲) حامد: «الف» یک ناحیهٔ سیاسی فراملی، «ب» و «هـ» یک ناحیهٔ سیاسی ملی و «ج» و «د» یک ناحیهٔ سیاسی ویژه است.

۳) میلاد: «الف» یک ناحیهٔ سیاسی ملی، «ب»، «د» و «ج» یک ناحیهٔ سیاسی فروملی و «هـ» یک ناحیهٔ سیاسی ویژه است.

۴) رضا: «الف» یک ناحیهٔ سیاسی فراملی، «ب» یک ناحیهٔ سیاسی ملی و «هـ»، «ج» و «د» یک ناحیهٔ سیاسی ویژه است.

۱۲۲- با توجه به متن زیر، کدام گزینه در رابطه با انواع مرزها صحیح است؟

«در بخش‌هایی از زمین که امکان استفادهٔ از پدیده‌های طبیعی برای تعیین خطوط مرزی وجود ندارد، با استفاده از مختصات جغرافیایی خط مرزی تعیین می‌شود؛ مانند مرز بین کانادا و آمریکا روی مدار ۴۹ درجهٔ شمالی و مرز بین کرهٔ شمالی و جنوبی که توافق کردند خط مرزی روی مدار ۳۸ درجه تعیین شود.»

۱) مرز بین کانادا و آمریکا روی مدار ۴۹ درجهٔ شمالی، از جمله مرزهای پیشتاز است که معمولاً این نوع مرزها مشکلی ایجاد نمی‌کنند و از زمان‌های قدیم در نواحی خالی از سکنه ترسیم شده‌اند.

۲) در زمان تقسیم کره به دو کشور و تعیین مرز آن‌ها بر روی مدار ۳۸ درجه، همانند مرز بین هند و پاکستان، شرایط فرهنگی در نظر گرفته شده است.

۳) مرز بین عراق و ایران در اروندرود، از جمله مرزهای طبیعی است که در رودهای قابل کشتی‌رانی، مانند این رود، خط مُنصّف بهترین خط مرزی است.

۴) مرز میان ایران و افغانستان همچون مرز بین کانادا و آمریکا با توافق دو کشور همجوار بر روی زمین تعیین و علامت‌گذاری شده است.

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

۱۲۳- در ارتباط با «نظام سیاسی فدرال»، کدام گزینه صحیح است؟

۱) در این نظام، ایالت‌ها صرفاً در امور داخلی دارای اختیارات اجرایی هستند و در زمینهٔ قانون‌گذاری تابع تصمیمات مجلس سنا در مرکز می‌باشند.

۲) تفکیک قدرت بین مرکز و ایالت‌ها، به گونه‌ای است که حکومت مرکزی تنها در حوزه‌های دفاع، سیاست خارجی و پول ملی اقتدار دارد و ایالت‌ها در امور داخلی دارای استقلال قانون‌گذاری هستند.

۳) به‌دلیل وجود نظام دو سطحی قدرت، هماهنگی کاملی میان قوانین ایالتی برقرار است و تضاد قانونی در برنامه‌ریزی‌های توسعه، میان ایالت‌ها مشاهده نمی‌شود.

۴) حکومت مرکزی در الگوی فدرال نقش واسطه و ناظر را به عهده دارد و در سطوح اجرایی و قانون‌گذاری مستقیماً بر تصمیمات مجالس ایالتی نظارت دارد.

۱۲۴- با توجه به موارد زیر، کدام گزینه صحیح است؟

الف: آلفرد ماهان **ب: راتزل** **ج: هلفورد مکیندر**

۱) براساس نظریهٔ «الف»، اگر کشوری قوی در مجاورت دولتی ضعیف باشد، نمی‌تواند در عرصهٔ سیاست آنچنان پرقدرت باشد.

۲) براساس نظریهٔ «ب»، سیاست‌های جنگ‌طلبانهٔ آلمان به‌دلیل دسترسی به منبع بزرگ قدرت در جهان، شکل گرفت.

۳) براساس نظریهٔ «ج»، مجاورت یک کشور با یک یا چند دریا و داشتن جمعیت کافی، از آن یک ابرقدرت می‌سازد.

۴) براساس نظریهٔ «ب»، اگر کشورهای با وسعت ناکافی برای جمعیت خود، درصدد توسعهٔ سرزمین‌های خود برنیایند، نابودی آن‌ها حتمی است.

۱۲۵- دربارهٔ کشور لهستان، کدام گزینه به مفهوم درستی اشاره دارد؟

۱) بین روسیه و آلمان قرار گرفته است و شکلی فشرده دارد؛ این عوامل به‌ترتیب قدرت ملی آن را افزایش و کاهش می‌دهند.

۲) میان آلمان و روسیه قرار گرفته است و شکلی جمع‌وجور دارد؛ هر دو عامل ذکرشده، به‌طور مشترک، باعث کاهش قدرت ملی آن شده است.

۳) کشوری جمع‌وجور است و موقعیت حائلی دارد؛ می‌توان گفت این عوامل، به‌ترتیب قدرت ملی آن را افزایش و کاهش می‌دهند.

۴) کشوری جمع‌وجور است و موقعیت حائلی دارد؛ می‌توان گفت هر دو عامل ذکرشده، به‌طور مشترک، قدرت ملی آن را افزایش می‌دهند.

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

جغرافیای ایران

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همهٔ دانش‌آموزان اختیاری است.

فصل سوم: جغرافیای انسانی ایران
(درس‌های ۹ و ۱۰)
صفحه‌های ۸۳ تا ۱۰۶

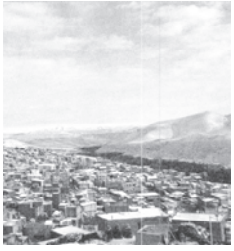

۱۲۶- با توجه به نوع سکونتگاه در تصویر، کدام گزینه دربارهٔ این سکونتگاه درست است؟

۱) قدیمی‌ترین نوع سکونتگاه که در ایران شناخته شده، این نوع سکونتگاه است.

۲) جمعیت زیاد در این نوع سکونتگاه، سبب شده است خانه‌ها فشرده و محله‌ها پرتراکم شوند.

۳) بیشتر مردم این نوع سکونتگاه در بخش خدمات و صنعت شاغل هستند.

۴) در این نوع سکونتگاه عرضهٔ خدماتی نظیر بیمارستان، فروشگاه و حمل و نقل عمومی، کمتر و محدودتر است.

۱۲۷- کدام‌یک از گزاره‌های زیر در مورد پدیدهٔ «مهاجرت معکوس» نادرست است؟

۱) این پدیده به‌طور عمده، در نتیجهٔ مشکلات و کمبود امکانات رفاهی در مبدأ اتفاق می‌افتد.

۲) معمولاً این دسته از مهاجران به اقامت کوتاه‌مدت بسنده نکرده و اقدام به خرید ملک در مقصد می‌کنند.

۳) روند کلی تغییرات جمعیت شهری و روستایی در بیش از ۳۰ سال گذشته، با پدیدهٔ فوق در تعارض اساسی است.

۴) این پدیده معمولاً از سکونتگاه‌های بزرگ‌تر با جمعیت بیشتر به سکونتگاه‌های کوچکتر با جمعیت کمتر رخ می‌دهد.

۱۲۸- در ارتباط با توان‌های اقتصادی ایران، کدام موارد نادرست است؟

الف) توجه انسان به اقتصاد، معلول شناخت محیط و ظرفیت‌های محیطی است تا از مکان‌ها به‌طور صحیح و بهینه استفاده کند و بستر مناسبی برای فعالیت‌های اقتصادی به ارمغان بیاورد.

ب) شکوفایی بخش کشاورزی، مستلزم فراهم‌سازی امکانات مناسب توسط بخش‌های خدمات و صنعت است.

ج) نوسانات آب و هوایی، در زمرهٔ چالش‌هایی است که زمینه‌ساز وابستگی کشور به واردات اقلام زراعی شده است.

د) تنوع تولیدات باغی در ایران، نتیجهٔ اختلاف شدید درجهٔ حرارت روزانه و سالانه در نقاط مختلف کشور است.

هـ) گستردگی کشور در عرض جغرافیایی، بستر مناسبی را برای تولید انواع غلات، حبوبات و نباتات علوفه‌ای فراهم آورده است.

۱) «الف» و «د» ۲) «ج» و «هـ» ۳) «هـ» و «الف» ۴) «ب» و «د»

۱۲۹- عدم تعادلی که در پراکندگی قطب‌های صنعتی در کشور به وجود آمده است، نتیجهٔ چیست؟

۱) قابلیت پایین شیوه‌های بهره‌برداری از منابع طبیعی ۲) اولویت پایین بخش صنعت در توسعهٔ مناطق مختلف کشور

۳) در اختیار نبودن راه‌ها و وسایل حمل و نقل کافی و مطلوب ۴) عدم توجه کافی به توان‌ها و ظرفیت‌های محیطی ایران

۱۳۰- صحیح یا غلط بودن عبارت‌های زیر، در کدام گزینه به‌ترتیب بیان شده است؟

الف) بسیاری از امکانات خدماتی در ایران از طریق بخش دولتی انجام می‌شود.

ب) رسالت نهاد آموزش و پرورش، ارائهٔ خدمات آموزشی و رفاهی به افراد جامعه است.

ج) سازمان WTO ایران را از نظر جاذبه‌های تاریخی و فرهنگی در رتبهٔ پنجم قرار داده است.

د) ایران به‌دلیل موقعیت استراتژیکی ویژه، عبور جادهٔ ابریشم و راه ادویه از نظر گردشگری قدمت دارد.

هـ) تنوع زیستی ایران با وجود زیست‌بوم‌های بسیار گوناگون گیاهی و جانوری، زمینهٔ ژئوتوریسم را فراهم کرده است.

۱) غ ـ ص ـ غ ـ غ ـ ص ۲) ص ـ غ ـ غ ـ غ ـ ص ۳) ص ـ غ ـ غ ـ غ ـ غ ۴) ص ـ غ ـ ص ـ ص ـ غ

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

فلسفهٔ یازدهم

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همهٔ دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

چیستی انسان (۱) و (۲)
انسان؛ موجود اخلاق‌گرا
درس‌های ۹ تا ۱۱
صفحه‌های ۶۹ تا ۹۳

۱۳۱- اگر موجودی توانایی سخن‌گفتن داشته باشد، اما فاقد قوهٔ تعقل و استدلال باشد، بر اساس دیدگاه ارسطو کدام نتیجه درست‌تر است؟

۱) به دلیل سخن‌گفتن، ناطق محسوب می‌شود.

۲) ازآنجاکه دارای نفس انسانی است، حتماً ناطق است.

۳) ناطق‌بودن او تحقق نیافته است؛ زیرا ملاک، قوهٔ تعقل است.

۴) در مرتبهٔ انسانی قرار دارد؛ زیرا سخن‌گفتن موجب کسب دانش می‌شود.

۱۳۲- کدام عبارت دربارهٔ «دیدگاه فیلسوفان در مورد چیستی انسان» درست است؟

۱) هرگونه توصیف از پیچیدگی بدن انسان، تنها در صورتی معنادار است که دیدگاه فیلسوفان معتقد به انسان تک‌ساحتی را پذیرفته باشیم.

۲) ارسطو، نطق و ناطق‌بودن انسان را هم در سامان‌دهی و تنظیم استدلال، هم در انتقال محتوای استدلال مؤثر می‌داند.

۳) به باور ماتریالیست‌ها و داروینیست‌ها، انسان به سبب زیست اجتماعی، ناگزیر به رعایت اصول اخلاقی و فطری می‌شود.

۴) داروینیست‌ها با تکیه بر نظریهٔ تکامل، تفاوت انسان با سایر حیوانات را تفاوتی کیفی در ساحت وجودی او می‌دانند.

۱۳۳- مطابق نظرات مطرح‌شده در دورهٔ جدید اروپا دربارهٔ حقیقت انسان، کدام گزینه نادرست است؟

۱) منکران وجود نفس در انسان، دیدگاهی کاملاً مخالف با آرای دکارت و کانت دارند.

۲) دکارت، بدن را ماشینی پیچیده می‌داند که برخلاف نفس تابع قوانین فیزیکی است.

۳) کانت در استدلال خود علاوه بر اثبات حقیقت نفسانی انسان، وجدان اخلاقی را نیز به اثبات رساند.

۴) دو جریان شکل‌گرفته در اروپای جدید، از حیث قدرت تأثیرگذاری در یک سطح قرار نداشتند.

۱۳۴- کدام گزینه توصیف درستی از مبنای تمایز در هستی‌شناسی سهروردی ارائه می‌دهد؟

۱) با حرکت موجودات به سمت مشرق عالم، از شدت درخشش نوری و کمال آنها کاسته می‌شود.

۲) موجودات بر اساس میزان تفاوت با مفهوم «عدم» از یکدیگر متمایز می‌شوند.

۳) معیار اصلی تفاوت میان موجودات، میزان شدت یا ضعف نورانیت آنهاست.

۴) موجودات جهان بر اساس تفاوت در ماهیت‌هایشان از یکدیگر متمایز می‌شوند.

۱۳۵- کدام‌یک از گزینه‌ها، عبارت زیر را به‌درستی کامل نمی‌کند؟

«با تکیه بر آرای انسان‌شناختی ابن‌سینا، پذیرفتنی نیست که حقیقت انسان را صرفاً محصول فرآیندهای مادی و بدنی بدانیم و درعین‌حال او را .....»

۱) موجودی معرفی کنیم که توانایی کسب علم و ادراک مفاهیم کلی را دارد.

۲) خاستگاه پدیدآمدن امور متعالی و ارزش‌هایی مانند عشق و اخلاق بدانیم.

۳) موجودی تعریف کنیم که صرفاً تحت تأثیر عوامل محیطی، برای بقای خود تلاش می‌کند.

۴) واجد روحی مجرد بدانیم که در نظام خلقت دارای جایگاهی بسیار رفیع است.

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

۱۳۶- کدام گزینه دربارهٔ انسان و حقیقت او در دیدگاه ملاصدرا درست است؟

۱) به دلیل ظرفیت بی‌نهایت انسان، رسیدن وی به عالی‌ترین مراتب کمال حتمی است.

۲) در ابتدای زندگی هر فرد، ماهیت و هویت انسانی او به‌صورت قطعی تعیین می‌گردد.

۳) انسان دارای دو ساحت روح و بدن است و ساحت روحانی هیچ محدودیتی را نمی‌پذیرد.

۴) به دلیل وحدت روح و بدن، هر نوع تغییر در بدن بر کیفیت روح اثرگذار خواهد بود.

۱۳۷- کدام گزاره به اعتقاد اختصاصی صدرالمتألهین در باب ماهیت انسان اشاره دارد؟

۱) شهود مراتب برتر هستی در توان بدن مادی انسان نیست.

۲) روح نتیجهٔ رشد و تکامل جسم است.

۳) روح انسان از جنس موجودات مجرد است.

۴) انسان می‌تواند واجد ویژگی‌های متعالی باشد.

۱۳۸- تفاوت ظریف دیدگاه ارسطو با افلاطون در مورد «نقش عقل در رسیدن به سعادت» چیست؟

۱) افلاطون عقل را تنها ابزاری برای شناسایی سعادت می‌داند، درحالی‌که ارسطو عقل را تنها عامل ایجاد اعتدال در قوای دیگر می‌شناسد.

۲) از نظر ارسطو، عقل برای هدایت قوای دیگر به سوی اعتدال، خود باید به مرحله‌ای از رشد و معرفت رسیده باشد، اما این شرط برای عقل در دیدگاه افلاطون تصریح نشده است.

۳) افلاطون بر حکومت عقل بر سایر قوا تأکید دارد تا عدالت برقرار شود، اما ارسطو معتقد است عقل نباید بر قوا حکومت کند، بلکه فقط باید از افراط و تفریط آن‌ها جلوگیری نماید.

۴) در دیدگاه افلاطون، سعادت محصول عدالت میان قوای سه‌گانه است، اما در دیدگاه ارسطو، سعادت تنها در صورت خروج عقل از حالت افراط حاصل می‌شود.

۱۳۹- تفاوت بنیادین میان کانت با دیدگاه «ماتریالیست‌ها» در قاعدهٔ «هرچه برای خود می‌پسندی برای دیگران هم بپسند» چیست؟

۱) در ریشهٔ الزام؛ کانت آن را ناشی از وجدان می‌داند، اما ماتریالیست‌ها آن را ضرورت زیست اجتماعی می‌بینند.

۲) در تعمیم‌پذیری؛ کانت قاعده را کلی می‌داند، اما ماتریالیست‌ها آن را امری شخصی می‌پندارند.

۳) در نتیجهٔ عمل؛ کانت طالب سود جمعی است، اما ماتریالیست‌ها به دنبال نفع شخصی هستند.

۴) در ماهیت فعل؛ کانت فعل را نیازمند اخلاق می‌داند، اما ماتریالیست‌ها آن را ذاتاً مادی می‌بینند.

۱۴۰- پزشک مشهوری در زمان شیوع یک بیماری خطرناک، علی‌رغم ترس از جان خود، در بیمارستان می‌ماند و به بیماران خدمت می‌کند. او معتقد است: «من موظفم بمانم و اگر همه مثل من عمل کنند، در نهایت جامعه‌ای سالم خواهیم داشت که من و خانواده‌ام هم در آن در امان خواهیم بود.» با توجه به دیدگاه فلاسفه دربارهٔ معیار فعل اخلاقی، کدام تحلیل در مورد این موقعیت درست است؟

۱) از نظر کانت، این فعل یک «خیر اخلاقی» است؛ زیرا پزشک بنا به وظیفهٔ وجدانی خود و بر اساس قاعده‌ای عمل کرده که می‌تواند اراده کند آن قاعده به یک قانون کلی تبدیل شود.

۲) از نظر ارسطو، این پزشک به فضیلت «تهور» دست یافته است؛ زیرا عقل او با مهار قوهٔ غضب، او را از حالت تفریط (ترس) دور کرده و به «اعتدال» رسانده است.

۳) از نظر ماتریالیست‌ها، این پزشک بر اساس «تمایلات عالی» و «فضیلت‌های حقیقی» خود عمل کرده است؛ زیرا نفع جامعه را بر نفع شخصی و ترس از مرگ مقدم دانسته است.

۴) از نظر فلاسفهٔ مسلمان، ماندن پزشک در بیمارستان نشان‌دهندهٔ این است که «عقل عملی» او توانسته است بر تمایلات «دانی» غلبه کند.

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

منطق

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همهٔ دانش‌آموزان اختیاری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

سنجشگری در تفکر
(درس ۱۰)
صفحه‌های ۹۷ تا ۱۱۳

۱۴۱- کدام گزینه درست است؟

۱) برهان، استدلالی است که در آن از مقدمات مشهور و مورد قبول مردم استفاده می‌شود تا به حقیقت برسیم.

۲) هدف اصلی فروشندگان این است که ما را قانع سازند تا از آن‌ها خرید کنیم؛ این هدف در فن جدل بررسی می‌شود.

۳) بیشتر افراد تحت تأثیر احساسات تصمیم‌گیری می‌کنند و در تصمیمات ما «نسبتِ گوینده با فرد»، اهمیت چندانی ندارد.

۴) عبارت «احیای دریاچه ضروری است؛ چون هوا را تعدیل می‌کند و هرکه با آن مخالفت کند، نادان است.» دارای مغالطهٔ «مسموم‌کردن چاه» نیست.

۱۴۲- شخصی در یک جلسهٔ اداری، به جای تمرکز بر «نتیجهٔ نهایی» گزارش، با دقت به بررسی «چگونگی پیوند میان مقدمات و نتیجه» می‌پردازد و از سخنران می‌پرسد: «آیا این نتیجه، تنها خروجیِ منطقیِ این آمارهاست یا گزینه‌های دیگری هم ممکن است؟» این رفتار به‌ترتیب نشان‌دهندهٔ کدام ویژگی متفکر نقاد است و با کدام بخش از استدلال در ارتباط است؟

۱) پرسیدن سؤالات به‌جا – محتوای مقدمات استدلال

۲) جدی‌گرفتن فرایند تفکر – ساختار و نحوهٔ نتیجه‌گیری

۳) بررسی وجوه مختلف مطلب - محتوای مقدمات استدلال

۴) توجه آگاهانه به فرایند تفکر – صادق یا کاذب‌بودن نتیجه

۱۴۳- کدام گزینه با توجه به متن زیر درست است؟

«در مناظرهٔ انتخاباتی نامزد الف به نامزد ب گفت: انتخاب شما ایرادات اساسی دارد. مردم چگونه می‌توانند به برنامهٔ شما اعتماد کنند وقتی تا الان در تمام مسئولیت‌های خود هیچ کارنامهٔ درخشانی نداشته‌اید؟»

۱) نامزد الف از مسموم‌کردن چاه استفاده کرده است.

۲) نامزد الف از فن جدل بهره می‌برد.

۳) نامزد الف تله‌گذاری را به کار برده است.

۴) نامزد الف در سخنش بزرگ‌نمایی وجود دارد.

۱۴۴- با مقایسهٔ سه جملهٔ «او با اصرار حقش را گرفت»، «او با پافشاری حقش را گرفت» و «او با لجاجت حقش را گرفت»، کدام گزینه درست است؟

۱) هر سه جمله پیامد روانی یکسانی در ذهن شنونده ایجاد می‌کنند.

۲) واقعیتِ خارجیِ گزارش‌شده در سه جمله متفاوت است اما بار ارزشی یکسانی دارند.

۳) معنای اصلی و واقعهٔ فیزیکی گزارش‌شده یکسان است، اما جهت‌گیری و بار ارزشی متفاوتی دارند.

۴) تفاوت این سه جمله ناشی از وجود مغالطهٔ «توسل به معنای ظاهری» در کلمات «اصرار» و «لجاجت» است.

۱۴۵- از میان عبارات زیر کدام گزینه درست است؟

۱) زمانی که نتیجهٔ یک استدلال درست باشد می‌توان نتیجه گرفت که مقدمات آن هم درست بوده است.

۲) تأثیری که شلختگی یک فرد بر نفوذ کلام او نزد شنونده می‌گذارد، برگرفته از نوعی مغالطه است.

۳) کلمات مترادف با توجه به یکسان‌بودن مفهوم، از نظر تأثیری که بر شنوندگان می‌گذارند مشابهت دارند.

۴) در مغالطهٔ «مسموم‌کردن چاه»، فرد با تکیه بر صورت و ساختار استدلال، مخاطب را به اشتباه می‌اندازد.

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

۱۴۶- کدام‌یک از رفتارهای زیر نشان‌دهندهٔ به‌کارگیری درست «تفکر نقادانه» در مواجهه با مغالطات است؟

۱) پذیرش بی‌چون‌وچرای توصیه‌های بهداشتی یک پزشک معروف به‌دلیل تخصص و شهرت او.

۲) ردکردن ادعای علمی یک مخترع، به این دلیل که او فردی بی‌ادب و تندخو است.

۳) تفکیک احساساتِ برانگیخته‌شده توسط واژگانِ یک سخنرانی، از استدلال‌های منطقیِ نهفته در آن.

۴) تلاش برای پیداکردن نقص‌های ساختاری در صحبت‌های رقیب در یک مناظره به قصد شکست‌دادن او.

۱۴۷- به‌ترتیب در دو گزارهٔ زیر کدام مغالطه وجود دارد؟

- انسان ذره‌ای وجدان داشته باشد، می‌داند که نباید یک فرد پشیمان را زندانی کرد.

- با عقل و درایتی که دارید حتماً نظر خود را تغییر می‌دهید.

۱) مسموم‌کردن چاه – مسموم‌کردن چاه

۲) تله‌گذاری – مسموم‌کردن چاه

۳) تله‌گذاری - تله‌گذاری

۴) مسموم‌کردن چاه - تله‌گذاری

۱۴۸- کدام گزینه دربارهٔ مغالطهٔ «بزرگ‌نمایی و کوچک‌نمایی» درست است؟

۱) این مغالطه بر مبنای «هدایت ذهن مخاطب به بخش خاصی از واقعیت» و غفلت از بخش‌های دیگر است.

۲) این مغالطه صرفاً از طریق ابزارهای حسی و بصری مانند اندازهٔ قلم (فونت) یا بلندی صدا اتفاق می‌افتد.

۳) در این مغالطه، اطلاعات نادرست و کذب به مخاطب داده می‌شود تا ذهن او از واقعیت منحرف شود.

۴) این مغالطه تنها زمانی رخ می‌دهد که گوینده بخواهد عیوب و نقاط ضعف یک پدیده را پنهان کند.

۱۴۹- در کدام گزینه همهٔ کلمات به‌کاررفته، بار ارزشی خنثی دارند؟

۱) تیرباران‌شدن - عمرش را به شما دادن - به قتل رسیدن - کشته‌شدن

۲) ترورشدن - به پایان عمر خود رسیدن - فوت‌شدن - در قید حیات نبودن

۳) جان باختن - توقف علائم حیاتی - خفه‌شدن - غرق شدن

۴) کشته‌شدن - به قتل رسیدن - شهیدشدن - مردن

۱۵۰- در کدام عبارت مغالطهٔ «توسل به احساسات» وجود ندارد؟

۱) اگر به این کاندیدا رأی ندهید، قحطی کشور را نابود خواهد کرد.

۲) اگر سال آینده فلانی دبیر فلسفهٔ ما باشد، سال سختی خواهیم داشت.

۳) فردی خودروی گران‌قیمت سوار می‌شود تا خودش را باشخصیت نشان دهد.

۴) کمک به نیازمندان باعث کاهش فقر و ایجاد توازن روانی و اجتماعی در جامعه می‌شود.

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

فلسفهٔ دوازدهم

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همهٔ دانش‌آموزان اختیاری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

جهان علّی و معلولی
درس ۳
صفحه‌های ۱۳ تا ۲۱

۱۵۱- نهایی کدام‌یک از عبارات زیر دربارهٔ علّت درست نمی‌باشد؟

۱) رابطهٔ علّیت تا قبل از آن قابل فرض نیست.
۲) تا علّت نباشد، معلولش به وجود نمی‌آید.
۳) وجودش را که بگیرید، معلول هم معدوم می‌شود.
۴) هر علّت خاص به چیزهای مختلف وجود می‌بخشد.

۱۵۲- به‌ترتیب از نظر فلاسفهٔ مسلمان، کشف علل امور طبیعی، از چه طریقی صورت می‌گیرد و کدام اصل فلسفی، موجب می‌شود که کودک با شنیدن صدایی، دریابد که این صدا خود به خود به وجود نیامده است؟

۱) حس و تجربه ـ مغایرت وجود و ماهیت
۲) عقل محض ـ مغایرت وجود و ماهیت
۳) حس و تجربه ـ امتناع اجتماع نقیضین
۴) عقل محض ـ امتناع اجتماع نقیضین

۱۵۳- نهایی کدام گزینه درست است؟

۱) در حصول اصل علّیت، نظر دکارت و فلاسفهٔ مسلمان با هم مطابق است.
۲) اینکه علّیت وهمی برخاسته از نوعی تداعی ذهنی است، عقیدهٔ فیلسوفی تجربه‌گرا است.
۳) از نظر فیلسوفان مسلمان، پایه و اساس هر تجربه‌ای، خود محصول تجربه است.
۴) «محال‌بودنِ اجتماع وجود یک چیز با عدم آن، در آنِ واحد، اصلی فطری است» می‌تواند عقیدهٔ هیوم باشد.

۱۵۴- کدام عبارت، مورد توافق کانت و هیوم است؟

۱) درک علّیت از طریق حواس امکان‌پذیر نیست.
۲) مفاهیمی مانند علّیت جزء ساختارهای ذهن انسان‌اند.
۳) انسان داده‌های حسی را در قالب‌های ذهنی درک می‌کند.
۴) برای درک علّیت، باید هم از حس و هم از عقل استفاده کنیم.

۱۵۵- به‌ترتیب اشتراک نظر فیلسوفان مسلمان با دیوید هیوم و اختلاف نظر آن‌ها با فیلسوف عقل‌گرایی همچون دکارت دربارهٔ منشأ درک اصل علّیت چیست؟

۱) مصادیق آن‌چه علّیت خوانده می‌شود در تجربه مشاهده می‌شوند. ـ حالتی از ذهن که اصل علّیت در آن حاضر نباشد وجود ندارد.
۲) تجربی‌بودن علم انسان به مصادیق علّیت، مانع از ضروری‌بودن اصل علّیت است. ـ برای علّیت نمی‌توان برهان عقلی اقامه کرد.
۳) چون علّیت تجربی نیست، پس نمی‌توان آن را به‌وسیلهٔ حس اثبات کرد. ـ اصل علّیت مقدمه و مبنای هرگونه تجربه یا آموزشی است.
۴) به دلیل ماهیت اصل علّیت و محدودیت ابزار ادراکی انسان، به چنگ آوردن علّیت غیرممکن است. ـ انسان درکی فطری از علّیت دارد.

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

۱۵۶- کدام مورد وجه اختلاف دیدگاه فیلسوفان مسلمان با همهٔ فیلسوفان اروپایی مطرح‌شده در کتاب درسی دربارهٔ اصل علّیت است؟

۱) درک و پذیرش رابطهٔ وجودبخشی از طریق تعقل محض میسر است.

۲) بر اساس حس و تجربهٔ صِرف نمی‌توان رابطهٔ وجودی بین دو امر را ادراک کرد و پذیرفت.

۳) علّیت اصلی صرفاً عقلی و استدلالی است که با استدلال صِرف نمی‌توان مصادیقش را شناخت.

۴) رابطهٔ بین علت و معلول، رابطه‌ای ضروری و غیرمبتنی بر تجربه است که خودش مبنای هر تجربه‌ای است.

۱۵۷- «کودکی سنگی را پرتاب می‌کند و شیشه‌ای می‌شکند. کودک حکم می‌کند که علت شکستن شیشه پرتاب سنگ است.» کدام عبارت دربارهٔ نظر او نادرست است؟

۱) از دیدگاه عموم تجربه‌گرایان حکم کودک براساس حس و تجربه بیان شده است.

۲) بنابر نظر دکارت در این حکم به یک رابطهٔ علّیت خاص، مشاهده و تجربه نیز دخیل بوده است.

۳) دیوید هیوم حکم کودک را ناشی از امری روانی در اثر تعاقب پرتاب سنگ و شکستن شیشه می‌داند.

۴) بنابر نظر عمدهٔ فلاسفهٔ مسلمان این امر در تجربه یافت نمی‌شود و تنها عقل است که می‌تواند آن را دریابد.

۱۵۸- نهایی کدام گزینه مغایر با اصل وجوب علّی و معلولی است؟

۱) فقدان ارتباط و پیوستگی میان پدیده‌ها

۲) کفایت امکان ذاتی برای وجود یافتن یک شیء

۳) اینکه از هر علتی، هر معلولی پدید آید

۴) خروج معلول از حالت تساوی با وجود علت تامه

۱۵۹- با تکیه بر اصل سنخیت.....

۱) می‌توان قواعد عقلی متنوعی از جمله اصل علّیت را اثبات کرد.

۲) می‌توان برای نظم دقیق جهان پشتوانهٔ عقلی پیدا کرد.

۳) می‌توان آثار ویژهٔ اشیا و پدیده‌ها را پیدا کرد.

۴) می‌توان معلول‌های مخصوص هر علتی را شناسایی کرد.

۱۶۰- کدام مورد را می‌توان به نحو خاص، لازمهٔ اصل وجوب علّی دانست؟

۱) وجود همهٔ موجودات، پس از وجود علت آنهاست.

۲) هر جزئی از اجزای جهان به جزء دیگر نیازمند است.

۳) ماهیت ممکنات نسبت به وجود و عدم، مساوی است.

۴) بود و نبود علت نشانهٔ بود و نبود معلول است و برعکس.

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

اقتصاد

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همهٔ دانش‌آموزان اختیاری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

اقتصاد در خانواده
(درس‌های ۱۲ تا ۱۴)
صفحه‌های ۱۲۹ تا ۱۶۰

۱۶۱- در مراحل بودجه‌بندی اگر هزینه‌ها بیشتر از درآمد بود، کدام اقدامات را می‌توان انجام داد و عبارت «مجموع درآمد و هزینه‌های خود را ماهیانه با یکدیگر مقایسه کنید.» مربوط به کدام مرحله از مراحل بودجه‌ریزی ماهیانه است؟

۱) کاهش مخارج غیرضروری یا به یادآوردن فرصت‌های فراموش شده ـ مرحلهٔ سوم

۲) کاهش هزینه‌های ثابت، قابل پیش‌بینی و برنامه‌ریزی شده ـ مرحلهٔ اول

۳) کاهش مخارج غیرضروری یا به یادآوردن فرصت‌های فراموش شده ـ مرحلهٔ دوم

۴) کاهش هزینه‌های ثابت، قابل پیش‌بینی و برنامه‌ریزی شده ـ مرحلهٔ سوم

۱۶۲- کدام مورد به‌ترتیب، گام‌های خرید مقایسه‌ای در مثال زیر است؟

«سهراب با ۶۰۰ هزار تومان می‌خواهد یک کفش کتانی برای مسابقهٔ دو میدانی در هفتهٔ آینده بخرد، او از معلم ورزش خود راهنمایی می‌گیرد و چند فروشگاه به او معرفی می‌شود، رنگ، سایز و شرکت سازنده برایش مهم است، خوشبختانه یک فروشگاه پیدا می‌کند که گارانتی (خدمات پس از فروش) هم دارد و از همانجا می‌خرد.»

۱) فهرست کردن معیارها ـ تعیین مقدار بودجه ـ فهرست کردن گزینه‌ها ـ ارزیابی معیارها

۲) تعیین مسئله ـ فهرست کردن گزینه‌ها ـ فهرست کردن معیارها ـ ارزیابی گزینه‌ها

۳) فهرست کردن گزینه‌ها ـ ارزیابی معیارها ـ تعیین مسئله ـ تعیین مقدار بودجه

۴) تعریف مسئله ـ فهرست کردن گزینه‌ها ـ تعیین معیارها ـ تصمیم‌گیری

۱۶۳- کدام‌یک از موارد زیر، درست است؟

الف) کل محصول غلات جهان، سالیانه حدود ۳/۹ میلیارد تن می‌باشد.

ب) براساس گزارش نفتا ـ سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد ـ سالیانه $\frac{۱}{۳}$ مواد غذایی دور ریخته می‌شود.

ج) سالیانه حدود ۱/۳ میلیارد تن از مواد غذایی تولیدشده برای مصرف انسان در جهان دور ریخته می‌شود.

د) گزارش‌ها نشان می‌دهد که در ایران اتلاف مواد غذایی نزدیک به متوسط جهان است.

۱) «الف» ـ «د»
۲) «الف» ـ «ج»
۳) «ب» ـ «ج»
۴) «ب» ـ «د»

محل انجام محاسبات

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

۱۶۴- موارد اول و دوم کدام گزینه به مزایا و منافع خرید مقایسه‌ای و مورد سوم آن به یکی از معایب خرید مقایسه‌ای اشاره دارد؟

۱) با خرید مقایسه‌ای، محصولی باکیفیت و با عملکرد بهتر می‌خرید. ـ با خرید مقایسه‌ای، ویژگی‌ها یا ارزش بیشتری را با همان مقدار پول دریافت می‌کنید. ـ ممکن است پس‌انداز حاصل از خرید مقایسه‌ای (به‌ویژه برای اقلام با قیمت پایین)، کمتر از هزینه‌های زمان، بنزین یا سایر هزینه‌های دیگر برای کسب اطلاعات باشد.

۲) خرید مقایسه‌ای زمان‌بر است. ـ ممکن است این نوع خرید هزینه‌بر باشد. ـ می‌توان بخشی از پول خود را پس‌انداز کرد، زیرا در صورت مقایسهٔ درست معمولاً هزینهٔ کمتری پرداخت می‌شود.

۳) می‌توان بخشی از پول خود را پس‌انداز کرد، زیرا در صورت مقایسهٔ درست معمولاً هزینهٔ کمتری پرداخت می‌شود. ـ ممکن است این نوع خرید هزینه‌بر باشد. ـ با خرید مقایسه‌ای ویژگی‌ها یا ارزش بیشتری را با همان مقدار پول دریافت می‌کنید.

۴) با خرید مقایسه‌ای، نسبت به خرج کردن پول خود احساس آرامش بیشتری می‌کنید. ـ با خرید مقایسه‌ای، دربارهٔ گزینه‌هایی از آن کالا که قبلاً از آن‌ها مطلع نبودید، آگاه می‌شوید. ـ می‌توان بخشی از پول خود را پس‌انداز کرد، زیرا در صورت مقایسهٔ درست معمولاً هزینهٔ کمتری پرداخت می‌شود.

۱۶۵- کدام گزینه در ارتباط با «الگوی خرج کردن» درست است؟

۱) افراد مصرف‌گرا معمولاً آرامش و لذت را در پس‌انداز کردن و برنامه‌ریزی اقتصادی می‌بینند.

۲) اگر فردی بخواهد با دیگران در میزان خرج کردن و مصرف کردن رقابت کند، به آرامش بیشتری دست خواهد یافت.

۳) قناعت به معنای چشم‌پوشی از تلاش برای بهبود وضعیت اقتصادی است؛ زیرا فرد باید به همان امکانات موجود بسنده کند.

۴) قناعت داشتن و ساده‌زیستی، علاوه بر امکان پس‌انداز برای مصارف مهم‌تر، به انتخاب اقتصادی مناسب نیز کمک می‌کند.

۱۶۶- هریک از موارد زیر به کدام یک از روش‌های تشویق خریداران به خرید کالا و خدمات اشاره دارد؟

الف) فروشندهٔ یک کرم آرایشی می‌گوید: «این محصول فقط در یک هفته، تمام لک‌های صورت را از بین می‌برد.»

ب) فروشنده هنگام معرفی یک لپ‌تاپ می‌گوید: «به خدا اگر نمونه‌ای بهتر از این پیدا کردی، پولت را پس می‌دهم.»

ج) فروشنده به مشتری می‌گوید: «این گوشی ساخت ژاپن است.» در حالی که روی جعبه، کشور سازنده را چیز دیگری نوشته شده است.

۱) الف) تبلیغات کاذب ب) قسم خوردن ج) ارائهٔ اطلاعات نادرست

۲) الف) بزرگ‌نمایی ب) تبلیغات کاذب ج) قسم خوردن

۳) الف) تبلیغات کاذب ب) ارائهٔ اطلاعات نادرست ج) بزرگ‌نمایی

۴) الف) بزرگ‌نمایی ب) قسم خوردن ج) تبلیغات کاذب

محل انجام محاسبات

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

۱۶۷- چه تعداد از عبارات زیر، در خصوص انواع سپرده‌گذاری در بانک صحیح است؟

الف) بانک‌ها سه نوع حساب سرمایه‌گذاری دارند که عبارتند از حساب سپرده‌گذاری بلندمدت، حساب سپرده‌گذاری میان‌مدت و حساب سپرده‌گذاری کوتاه‌مدت.

ب) در حساب سپرده‌گذاری بلندمدت، واریز به حساب و برداشت از آن آزاد است و بانک در هر ماه به ماندهٔ موجودی حساب، سود پرداخت می‌کند.

ج) در حساب سپرده‌گذاری بلندمدت، هر چقدر مدت بیشتری پول سپرده‌گذاری شود، سود بیشتری هم به آن تعلق می‌گیرد و همچنین در صورت برداشت پول از این حساب، قبل از زمان سررسید، مقداری از سود تعیین‌شده را از دست خواهید داد.

د) برخی از بانک‌ها به سپرده‌های پس‌انداز سودی نمی‌دهند، بلکه به‌ازای مدت زمان سپرده‌گذاری، برای مشتری امتیاز دریافت وام در نظر می‌گیرند.

۱) چهار مورد
۲) سه مورد
۳) دو مورد
۴) یک مورد

۱۶۸- آقای احمدی در انتهای سال پس‌اندازی معادل ۳۰۰ میلیون تومان داشت. او تعدادی سهام به قیمت اسمی هر سهم ۶۰ هزار تومان خرید و در پایان سال تمامی سهام خود را با ۳۵ درصد افزایش قیمت فروخت، اگر منبع درآمد آقای احمدی فقط از بازار بورس باشد و کل هزینه‌هایش در طول سال برابر با ۸۰ میلیون تومان شده باشد، پاسخ پرسش‌های زیر، به‌ترتیب (از راست به چپ)، کدام است؟

الف) تعداد ورقهٔ سهام خریداری شده توسط آقای احمدی چقدر است؟

ب) قیمت بازاری هر سهم چند تومان است؟

ج) خمس سالیانهٔ پرداختی آقای احمدی چند میلیون تومان است؟

۱) ۵۰۰۰ برگه ـ ۹۲,۰۰۰ ـ ۶۵
۲) ۵۰۰۰ برگه ـ ۸۱,۰۰۰ ـ ۵
۳) ۶۰۰۰ برگه ـ ۹۲,۰۰۰ ـ ۵
۴) ۶۰۰۰ برگه ـ ۸۱,۰۰۰ ـ ۶۵

محل انجام محاسبات

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

۱۶۹- مخارج سالانهٔ فردی در جدول زیر مشخص شده است. اگر درآمد سالانهٔ فرد ۴۵ میلیون تومان باشد، با توجه به این اطلاعات:

نوع خرج	مقدار به میلیون تومان
اجاره‌خانه	۶
خدمات رفاهی	۵/۱۵
قبوض	۳/۱۵
غذا و پوشاک	۷/۲
حمل و نقل و بنزین	۳/۱۲
بازپرداخت وام	۶/۰۷
خدمات منزل	۱/۷۵
سایر	۳/۵۶

الف) این فرد برای کدام نوع از مخارج، کمتر از سایر مخارج هزینه کرده است؟

ب) چند درصد از مخارج سالانهٔ فرد، صرف «غذا و پوشاک» شده است؟

ج) پس‌انداز سالانهٔ این فرد چند میلیون تومان است؟

د) میزان خرج از بودجهٔ این فرد چند درصد است؟

۱) الف) خدمات منزل، ب) ۲۰ درصد، ج) ۶ میلیون تومان، د) ۸۰ درصد

۲) الف) قبوض، ب) ۱۸ درصد، ج) ۶ میلیون تومان، د) ۷۵ درصد

۳) الف) خدمات منزل، ب) ۲۰ درصد، ج) ۹ میلیون تومان، د) ۸۰ درصد

۴) الف) قبوض، ب) ۱۸ درصد، ج) ۹ میلیون تومان، د) ۷۵ درصد

۱۷۰- فرد A در ماه ۵۰۰ هزار تومان درآمد کسب می‌کند. این فرد تصمیم دارد دوچرخه‌ای به قیمت ۳/۶ میلیون تومان خریداری کند. اگر وی در ماه ۳۲۰ هزار تومان برای خودش خرج کند و مابقی را برای خرید دوچرخه پس‌انداز کند، تقریباً چقدر طول می‌کشد تا او به میزان کافی برای دوچرخه پس‌انداز کند؟ آیا این هدف کوتاه‌مدت، میان‌مدت یا بلندمدت است؟

۱) ۱ سال و ۸ ماه ـ میان‌مدت

۲) ۲ سال ـ میان‌مدت

۳) ۱ سال و ۶ ماه ـ کوتاه‌مدت

۴) ۱ سال و ۸ ماه ـ بلندمدت

محل انجام محاسبات

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی (وقف عام)

صبح جمعه

۱۴۰۵/۶/۲۷

آزمون ۲۷ شهریورماه ۱۴۰۵

سؤالات اختصاصی

دوازدهم علوم و معارف اسلامی

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شمارهٔ سؤالات و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	وضعیت پاسخ‌گویی	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی (به دقیقه)
۱	اجباری	عربی، زبان قرآن (۲)	۱۰	۱۷۱	۱۸۰	۱۰
۲	اختیاری	عربی، زبان قرآن (۱)	۱۰	۱۸۱	۱۹۰	۱۰
۳	اختیاری	عربی، زبان قرآن (۳)	۱۰	۱۹۱	۲۰۰	۱۰
۴	اجباری	تاریخ (۲)	۵	۲۰۱	۲۰۵	۸
۵	اختیاری	تاریخ (۱)	۵	۲۰۶	۲۱۰	

پدیدآورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
عربی، زبان قرآن	علی‌اکبر ایمان‌پرور، نوید امساکی، ولی برجی، مهران ترکمان، ابوطالب درانی، محمدرضا سوری، احمد طریقی، کامران عبدالهی، امیرعلی فردین، حمیدرضا قائدامینی، مصطفی قدیمی‌فرد، مرتضی کاظم‌شیرودی، محمدصادق محسنی، سید محمدعلی مرتضوی، الهه مسیح‌خواه، محمدمهدی یعقوبی
تاریخ و جغرافیا	زهرا دامیار، میلاد هوشیار

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصورخاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف‌چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

عربی، زبان قرآن (۲)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همهٔ دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

درس‌های ۹ تا ۱۲
صفحه‌های ۱۰۹ تا ۱۶۵

■■ عيّن الأنسب للجواب عن الترجمة أو المفهوم من أو إلى العربية (۱۷۱ - ۱۷۶)

۱۷۱- ﴿ و اذكُروا نعمةَ الله عَلَيكُم إذ كُنتُم أعداء فَأَلَّفَ بَينَ قُلوبِكُم فَأَصبَحتُم بِنعمتِه إخواناً ﴾:

۱) و نعمت خدا را بر خود یاد کنید، آنگاه که دشمن بودید، پس میان دل‌هایتان انس ایجاد کرد و به نعمت او برادر شدید!

۲) و نعمت خدای خود را یاد کنید، آنگاه که دشمن هستید، پس میان قلب‌های شما انس انداخت و به نعمت او دوست شدید!

۳) و نعمت خدا را برای خود ذکر کنید، زمانی‌که دشمنانی هستید، پس بین دل‌هایتان الفت قرار داد و به نعمت او برادران هم شدید!

۴) و نعمت خدا را بر خود یاد کردند، هنگامی که دشمن بودید، پس میان قلب‌هایتان الفت ایجاد کرد و به برکت نعمت او برادر هستید!

۱۷۲- « إنّ المُعوّقينَ الّذين حَصَلوا عَلى نَجاحاتٍ جَيّدة قَد تَحمّلوا مشقّات كثيرة في حياتهم لأنّهم كانَت لَهم إرادة قويّة!»:

۱) بی‌گمان معلولانی که به موفقیت‌های خوبی دست یافتند، سختی‌های زیادی در زندگی خود تحمّل کرده‌اند، زیرا آنان اراده‌ای قوی داشتند!

۲) همانا جانبازان کسانی هستند که به موفقیت‌های خوبی دست یافته‌اند، و سختی‌های بسیاری را در زندگی خود تحمّل کرده‌اند، زیرا آنها اراده‌ای قوی داشتند!

۳) همانا معلولانی که به موفقیت‌های خوبی دست یافته‌اند، گاهی سختی‌های زیادی در زندگی‌شان تحمّل می‌کنند، چون آنان دارای اراده‌ای قوی بودند!

۴) بی‌گمان جانبازانی که پیروزی‌های خوبی را کسب کردند، قطعاً دشواری‌های زیادی در زندگی متحمّل شدند، چون آنان دارای اراده‌ای قوی بودند!

۱۷۳- « من فكَّ أسيراً أو رَحمَ عزيزاً ذَلَّ، فقَد أحيا في قلوب النّاس أملاً عَظيماً، فلا تَنسَوا أنّ الخير لا يَضيعُ بل يبقى إلى الأبد!»:

۱) هر کس یک اسیر را آزاد کرد یا عزیزِ خواری‌کشیده‌ای را مورد مرحمت قرار داد، امید بزرگی را در قلب‌های مردم زنده کرده است، پس فراموش نکنید که خیر ضایع نخواهد شد بلکه تا همیشه باقی خواهد ماند!

۲) هر که یک اسیر را آزاد کرد یا انسان عزّتمندی را که خوار کرده‌اند بخشید، بزرگ‌ترین امید را در قلب‌های مردم ایجاد کرده است، پس از یاد نبرید که نیکی تا ابد تباه نمی‌شود بلکه ماندگار می‌ماند!

۳) هر کس اسیری را آزاد کند یا به انسان عزّتمندی که خوار شده رحم نماید، امید بزرگی را در دل‌های مردم زنده کرده است، پس فراموش نکنید که نیکی ضایع نمی‌شود بلکه تا ابد باقی می‌ماند!

۴) هر که اسیری را آزاد کند یا به عزیزی که ذلیل شده رحم کند، امید بزرگی را در دل‌های مردم احیا می‌کند، پس از یاد نبرید که خیر از بین رفتنی نیست بلکه برای همیشه ماندگار است!

۱۷۴- عيّن الصّحيح:

۱) ذلك الرسّام الناجحُ كان مُصاباً بِالشّلل الدِّماغيّ!: آن نقاش موفق، به فلج مادرزادی دچار بود!

۲) مَن أرادَ أن يكون أقوَى الناس فَليَتوكّل علَى الله!: هرکس بخواهد که از قوی‌ترین مردم باشد، پس به خداوند توکّل می‌کند!

۳) هذه البرامج تُغيّر طريقة تَدريس الدُّروس في المَدارس!: این برنامه‌ها می‌توانند روش تدریس درس‌ها را در مدارس تغییر بدهند!

۴) عَرَفتُ رجُلين يُعينانِ الضُّعفاء لِلمُواجهة علَى شدائد الدّهر!: دو مردی را دیدم که به ضعیفان برای مقابله با سختی‌های روزگار کمک می‌کردند!

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

۱۷۵- « دانش‌آموزان باید بدانند که آزمون‌ها برای یادگیری دروس به آنها کمک می‌کنند و نباید از آن بترسند!»؛ **عيّن الصّحيح:**

۱) يَجِب أن يَفهم التلاميذ أنّ الامتحانات تُساعدهم لِتعلّم الدّروس و يلزم أن لا يَخافوا بها!

۲) لِيعلمِ الطّلابُ أنّ الامتحانات تُساعدهم على تعلُّم الدروس و عَلَيهم أن لا يَخافوا منها!

۳) الطّلابُ ليعلموا أن تُساعد الامتحانات على تعليم دروسهم و لا يجب أن يخافوا بها!

۴) لتَعلم الطّلاب أنّ الامتحانات تساعدهم على تعلُّم الدروس و يجب أن لا يخافوا منه!

۱۷۶- **عيّن الأقرب من مفهوم الآية الشّريفة: ﴿ عَلى الله فَليَتوكَّلِ المُؤمنونَ ﴾**

۱) دلی که تنگ گرفته است در میان حرصش — کی از نسیم توکل شکفته می‌گردد

۲) تکیه بر تقوا و دانش در طریقت کافریست — راهرو گر صد هنر دارد توکل بایدش

۳) جهان یادگارست و ما رفتنی — به گیتی نماند به جز مردمی

۴) چون که بی آتش مرا گرمی رسد — راضی‌ام گر آتشش ما را کشد

۱۷۷- **عيّن الصّحيح في التّحليل الصّرفي:**

« المُعَوَّق الّذي وُلِدَ مُصاباً بشَلَل دِماغيّ، كانَ يُواجِه الهَزيمة في حياتِه و يَسعى أن يَتَغلَّبَ عَليها!»

۱) المُعَوَّق: اسم فاعل (مأخوذ مِن فعل «يُعَوّقُ»، و هو مضارع من باب تَفعيل) – مفرد مذكّر – مُعرّف بأل

۲) وُلِدَ: فعل ماضٍ (مضارعه: يُولَدُ) – للمفرد المذكّر الغائب – ليس له حرف زائد (مجرّد ثلاثي) – مجهول

۳) يُواجِه: فعل مضارع و مع «كانَ» يُعادل الماضي الاستمراريّ في الفارسيّة – حروفه الأصلية: و ، ج ، هـ؛ لَه حرفانِ زائدانِ

۴) يَتَغلَّبَ: فعل مضارع و مع حرف «أن» يُعادل المضارع الالتزاميّ في الفارسيّة – صيغته للمفرد الغائب – مزيد ثلاثي مِن باب تفعيل

۱۷۸- **عيّن الخطأ: (عن الحروف المشبّهة بالفعل)**

۱) ليت مهديّاً يجتهد أكثر! (تُفيد معنى التمنّي)

۲) كأنّهنّ الياقوت و المَرجان! (تُفيد معنى التشبيه)

۳) أ تزعم أنّك جرمٌ صغيرٌ! (تُستخدم لإيجاد الصّلة بين الجُملتين)

۴) إنّ العاقبة للمُتّقين من بين النّاس! (تؤكّد الاسم الّذي جاء بعدها)

۱۷۹- **عيّن الصّحيح في استخدام الحروف المشبّهة بالفعل:**

۱) لعلَّ من يبذل جهوده باخلاص ناجحٌ!

۲) ليتَ المسلمين متّحدين على أعدائهم!

۳) كأنَّ علماؤنا في هذه المدينة مأيوسون!

۴) إنَّ الإنسان في جميع مراحل الحياة مجتهداً!

۱۸۰- **عيّن الصحيح:**

۱) لا أحدٌ يهتمّ بالحقيقة هناك!

۲) لا مفرَّ لمن يهرب!

۳) لا الكنزَ يُغني من القناعة!

۴) لا شيئاً يفرّق بيننا إلّا أنفسنا!

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

عربی، زبان قرآن (۱)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همهٔ دانش‌آموزان اختیاری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

درس‌های ۱۰ تا ۱۲
صفحه‌های ۱۲۳ تا ۱۵۰

■■ عيّن الأنسب للجواب عن الترجمة أو المفهوم من أو إلى العربية (۱۸۱ - ۱۸۶)

۱۸۱- « إعلَم أنّ ثَمرةَ العِلم مُداراةُ النّاسِ!»:

۱) بدان که میوهٔ علم، مدارا کردن با مردم است!

۲) بدان که مدارا کردن با مردم، باعث نتیجه دادن علم می‌شود!

۳) دانستم که مدارا کردن با مردم، میوهٔ علم است!

۴) دانستم که مدارا کردن با مردم، باعث نتیجه دادن علم می‌شود!

۱۸۲- « على امتداد هذه الأنابيب توجَدُ أعمِدةُ اتّصالاتٍ كَمحطّاتِ إنذارٍ و لوحاتٌ تحذيريّة تُحذّرُ المُواطنين مِن حَفر الأرض لِبناء العمارة أو لِلزّراعةِ!»:

۱) در طول این لوله‌ها سکوهای مخابراتی به‌عنوان ایستگاه هشداردهنده وجود دارند و تابلوهای هشداری که هموطنان از کندن زمین برای ساختمان یا کشاورزی منع می‌شوند!

۲) در امتداد این لوله‌ها دکل‌های مخابراتی به‌عنوان ایستگاه‌های هشدار وجود دارند و تابلوهای هشداری که شهروندان را از کندن زمین برای ساخت ساختمان یا کشاورزی بر حذر می‌دارد!

۳) در امتداد لوله‌ها ستون‌های مخابراتی به‌عنوان ایستگاه‌های هشدار ایجاد می‌شود و تابلوهای هشداردهنده‌ای که شهروندان را از حفاری زمین برای بنای ساختمان‌ها یا کشاورزی منع می‌کند!

۴) این لوله‌ها را در امتداد دکل‌های اتصال برق به‌عنوان ایستگاه‌های هشدار ایجاد می‌کنند و تابلوی هشداری که شهروندان از حفر زمین برای ساختمان‌سازی یا امور کشاورزی بر حذر داشته می‌شوند!

۱۸۳- « إذا تَأمَّلَ الإنسانُ في أسرارِ البِحارِ و مَخلوقاتِها العَجيبةِ، يَزدادُ إيمانُه بِقُدرةِ اللهِ و حِكمَتِه!»:

۱) هرگاه انسان در رازهای دریاها و آفریده‌های شگفتِ آن‌ها بیندیشد، ایمانش به قدرت و حکمت خداوند بیشتر می‌شود!

۲) اگر انسان به رازهای دریاها و آفریده‌های شگفت‌آور آن‌ها فکر بکند، قدرت و حکمت خداوند بر ایمان وی می‌افزاید!

۳) هرگاه انسان در رازهای دریاها و شگفتیِ آفریده‌هایش بیندیشد، ایمانش به قدرت و حکمت خداوند بیشتر می‌گردد!

۴) اگر انسان به آفریده‌های عجیب دریاها فکر کند، خداوند با قدرت و حکمت خویش بر ایمان او می‌افزاید!

۱۸۴- عيّن الصّحيح:

۱) وُجِد مكان تَجمُّع الأسماك بمُساعدة الدّلافين الذّكيّة!: محلّ جمع‌شدن ماهی‌ها را با کمک دلفین‌های باهوش پیدا کردم!

۲) عرَّفَني مُحمّد علَى أكبَر الدُّول المُصدِّرة لِلنّفط أمسِ!: دیروز بزرگترین کشورهای صادر کنندهٔ نفت را به محمّد معرّفی کردم!

۳) في الصّناعة يُصنَع من النّفط المَطّاط و مُبيدات الحشرات!: در صنعت، از نفت، پلاستیک و حشره‌کش‌ها ساخته می‌شوند!

۴) لَنا صَديق يَستمع للقرآن و يَعمل بِتعاليمه النّافعة!: دوستمان به قرآن گوش فرامی‌دهد و به آموزه‌های سودمندش عمل می‌کند!

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

۱۸۵- « قطعاً ایران سود زیادی از راه انتقال نفت و گاز به بعضی کشورها به دست آورده است!»؛ عیّن الصّحیح:

۱) إنَّ إیرانَ قَد تَکتَسِبُ نَفعاً کبیراً مِن خِلالِ تِجارَةِ النّفطِ و الغازِ!

۲) نَقَلَت إیرانُ النّفطَ و الغازَ إلی بَعضِ الدُّوَلِ لِلحُصولِ عَلی نفع کبیر!

۳) قَد اِکتَسبَت إیرانُ نفعاً کبیراً عَبْرَ نَقلِ النّفطِ و الغازِ إلی بَعضِ الدُّوَلِ!

۴) إنَّ نَقل النّفطِ و الغاز إلی بَعضِ الدُّوَلِ قَد جَلَبَ نفعاً کبیراً لِإیران!

۱۸۶- عیّن الأنسَب للمفهوم: « ما عُمِّرَت البُلدانُ بمثل العَدلِ!»

۱) اگر ز باغ رعیّت ملک خورد سیبی — برآورند غلامان او درخت از بیخ

۲) هر که آمد عمارت نو ساخت — رفت و منزل به دیگری پرداخت

۳) پایداری به عدل و داد بود — ظلم و شاهی چراغ باد بود

۴) رعیّت چو بیخند و سلطان درخت — درخت ای پسر باشد از بیخ سخت

۱۸۷- عیّن الخطأ في ضبط حرکات الحروف:

۱) إنّ الإشارات التَّحذیریّةَ الصَّفراءَ تُحذِّرُ المُواطنینَ مِن حَفر الأرضِ لَغرضِ البِناءِ!

۲) یُؤَدِّي النِّفطُ دَوراً مُهِمّاً في صِناعة العدیدِ مِن الأدویةِ لِمُعالَجَة الأمراضِ المُختَلِفةِ!

۳) رَغمَ أنَّ السَّریرَ مَکسورٌ و المُکَیّف لا یَعملُ، لکِنَّ کُلَّ شيءٍ سَیُصلَّحُ بِسُرعَةٍ!

۴) مَعَ اِنقِطاع تَیّارِ الکَهرباء لَیلاً، یَغرقُ کُلُّ مَکانٍ فَجأةً في ظُلمَةٍ شَدیدَةٍ!

۱۸۸- عیّن ما لیس فیه الفعل المجهول (= المبني للمجهول):

۱) المیناءُ مکانٌ علی شاطئ البِحار تشاهدُ السُّفنُ إلی جَنبِه!

۲) بلادُنا غَنیّةٌ بِالنِّفط و هي تُصَدّرُ النِّفطَ و مشتقّاته إلی البلدانِ الصّناعیّة!

۳) البئرُ حُفرةٌ عَمیقةٌ یستخرجُ الماءُ مِنها أو النِّفط!

۴) تنقلُ مُشتقّاتُ النِّفطِ مِن المَصافي إلی مَحطّاتِ الوَقُود في أنحاء البِلاد!

۱۸۹- في أيّ عبارة الجارّ و المجرور من أرکان الجملة الإسمیّة؟

۱) في البدایة تشرَّفنا بزیارة العتبات المقدّسة في المدن الأربعة!

۲) للوقایة من الأمراض أمّي قد صنعت معجوناً من الأعشاب الطّبیة!

۳) بحُسن الأخلاق تزدادُ الأرزاق!

۴) و هل لکم معلومات کثیرة عن الأشعار العربیّة و شعراءها!

۱۹۰- کم مجروراً بحرف الجرّ في هذه العبارة؟

« یُشاهِدُ أعضاءُ الأُسرَةِ فِلماً رائِعاً عَن الدُّلفین الّذي أَنقَذَ إنساناً مِنَ الغَرَقِ، و أوصَلَه إلَی الشّاطِئ!»

۱) واحد ۲) إثنان ۳) ثلاثة ۴) أربعة

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

عربی، زبان قرآن (۳)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همهٔ دانش‌آموزان اختیاری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

ثلاثُ قصص قَصیرة
درس ۳
صفحه‌های ۳۳ تا ۴۸

■■ عیّن الأنسب للجواب عن الترجمة أو المفهوم من أو إلى العربية (۱۹۱ - ۱۹۴)

۱۹۱- نهایی ﴿ ... قالوا لا علمَ لَنا إنّك أنت علّام الغُيوب ﴾:

۱) ... گفتند ما را علمی نیست، همانا فقط تو نهان‌ها را می‌دانی!

۲) ... گفتند هیچ علمی نداریم، همانا تو بسیار دانای پنهان‌ها هستی!

۳) ... گفتند هیچ دانشی نداریم، قطعاً تو نسبت به نهان بسیار دانایی!

۴) ... گفتند دانشی برای ما نیست، زیرا تو بسیار دانای نهان‌ها هستی!

۱۹۲- نهایی « لا شيءَ أسوَأ مِن أنْ تظلمَ إنساناً ليس لَه أحد سوى الله!»:

۱) هیچ چیزی بدتر از ظلم به انسانی که غیر از خدا کسی کنارش نیست، وجود ندارد!

۲) هیچ ظلمی از این بدتر نیست که به انسانی که جز خدا کسی را ندارد، روا داشته شود!

۳) چیزی بد نیست جز این‌که به فردی ستم کنی که غیر از خدا احدی را ندارد!

۴) هیچ چیزی بدتر از این نیست که به انسانی که جز خدا کسی را ندارد، ستم کنی!

۱۹۳- نهایی « لكُلِّ انسان هَدفٌ يَعيشُ لَه و يَسعَى إلى تَحقيقِهِ و الّذي لا هدفَ له تُصبِحُ حَياتُه عَبثاً!»:

۱) همهٔ انسان‌ها هدفی دارند که به‌خاطر آن زندگی می‌کنند و برای تحقّقش می‌کوشند و کسی که هدفی ندارد، زندگی‌اش بیهوده خواهد شد!

۲) هدفی هست که هر انسانی برایش زیسته است و برای برآورده کردن آن تلاش می‌کند و آن‌که هیچ هدفی ندارد، زندگی‌اش عبث است!

۳) هر انسانی برای هدفی زندگی می‌کند و برای رسیدن به آن سعی می‌کند و هر کس که هیچ هدفی نداشته باشد، حیاتش بیهوده می‌شود!

۴) هر انسانی هدفی دارد که به‌خاطر آن زندگی می‌کند و برای برآورده کردنش می‌کوشد و آن‌که هیچ هدفی ندارد، زندگی‌اش بیهوده می‌شود!

۱۹۴- عیِّن الخطأ:

۱) ليت المَطر ينزل على الأراضي الجافّة!: کاش باران بر زمین‌های خشک ببارد!

۲) لا نخاف من تمرين سهلٍ كلَّفنا المُعلّم!: از تمرین آسانی که معلّم به ما تکلیف داد، نمی‌ترسیم!

۳) قد انقطعت غصون الشّجرة الخضراء!: شاخه‌های درخت سبز بریده شده است!

۴) إنّ العاقل لن يكتسب العداوة بين الآخرين!: همانا عاقل میان دیگران دشمنی کسب نمی‌کند!

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

۱۹۵- **عيّن الخطأ: (عن المُفردات)**

۱) ابحَث عن معنى «العصّارة» في المُعجم! (جمع: المعاجم)

۲) ذلك الكتابُ لا ريبَ فيه ...! (مترادف: شكّ)

۳) أيّها النّاس كونوا نُقّاد الكلام! (مفرد: ناقِد)

۴) إنّما الفخر لعقل ثابت! (متضادّ: سوَى)

۱۹۶- **عيِّن الخطأ: (عن المفهوم)**

۱) دليل السّفر: الّذي يهدي المُسافرين في السّفر!

۲) العصب: خيطٌ أبيضُ في الجسم يجري فيه الحسُّ!

۳) الطّينة: التُراب المُختلط بالماء و هو قد فقد رُطوبتَه!

۴) العصّارة: ماء الفواكه يُؤخذ و يُشرب بسبب فوائده للجسم!

۱۹۷- **عيِّن الخطأ في الإعراب و التّحليل الصّرفي: «لا فقر أشدّ من الجهل و لا عبادة مثل التفكّر!»**

۱) فقر: اسم – مفرد مذكّر – نكرة – معرب / اسم «لا» النّافية للجنس

۲) عبادة: مفرد مؤنّث – مصدر (فعله الماضي: عبدَ) – معرب / اسم «لا» النّافية للجنس

۳) التّفكّر: مفرد مذكّر – مصدر (حروفه الأصليّة: ف ک ر؛ و له حرف زائد واحد) / مجرور بحرف الجرّ

۴) أشدّ: مذكّر– اسم تفضيل (على وزن: أفعَل؛ يعادل «تر» في التّرجمة الفارسيّة) / خبر «لا» النّافية للجنس

۱۹۸- **عَيّن مفهوم الآية الشريفة: «لاحول و لا قوّة الّا بالله»**

۱) إنَّ الله كفيلٌ بالرِّزْق!

۲) إن نصبر فى أعمالنا نفز حتماً!

۳) قدرة الله الكثيرة و إسْتسلام الانسان على مشيئته!

۴) ليعتبر الإنسان بأعمال الآخرين و قدرة الله!

۱۹۹- **عيّن الصّحيح: (حسب صيغ الافعال)**

۱) الرَّجل خُيِّرَ بينَ الثروة و العلم و أَختارَ الثانيةَ مطمئنّاً!

۲) يا عليّ! خَفِ اللهَ و ارجعْ و قُلِ الفصل حتّي تُغفَرَ!

۳) جاء المعلّم و قال للتّلميذة اليومَ: اَجِبْني عمّا أسألك!

۴) المؤمنات تَسْتَقِمْنَ أَمام الأعداء و هُنَّ متوكِّلاتٌ علي الله تعالي!

۲۰۰- **عيِّن الخطأ فى المبنى للمجهول:**

۱) يدع العاقل ما لا فائدةَ فيه!: يُوْدَعُ ما لا فائدةَ فيه!

۲) بعض الأحيان نشاهد فى السَّماء طيوراً مُهاجِرةً!: بعضَ الأحيانِ تُشاهَدُ فى السَّماء طُيورٌ مهاجرةٌ!

۳) عليكِ أن تجيبى إذا دعاكِ أخوكِ!: عليک أن تجيبى إذا دعيک!

۴) لنقل كلمةَ الحقِّ حينَما حكمنا بينَ النّاس!: لِتُقَلْ كلمةُ الحقِّ حينَما حكم بين النّاس!

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

تاریخ اسلام (۲)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همهٔ دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۸ دقیقه

درس‌های ۱۲ و ۱۳
صفحه‌های ۱۱۷ تا ۱۳۹

۲۰۱- «نهضت ترجمه» در چه دورانی رونق گرفت و «بیت‌الحکمه» در عصر کدام خلیفهٔ عباسی تأسیس شد؟

۱) بنی‌امیه ـ منصور
۲) عباسیان ـ هارون
۳) عباسیان ـ منصور
۴) بنی‌امیه ـ هارون

۲۰۲- کدام‌یک از دیوان‌های تأسیس شده در قرون نخستین اسلامی، به مرور زمان نقش جاسوسی و امنیتی پیدا کرد؟

۱) جُند
۲) استیفا
۳) انشا
۴) برید

۲۰۳- از مشهورترین مورخان دورهٔ تاریخ‌نگاری مسلمانان کدام است؟

۱) یعقوبی ـ مسعودی
۲) مسعودی ـ ابن‌خردادبه
۳) جرجانی ـ ابن‌مسکویه
۴) اصطخری ـ شیخ مفید

۲۰۴- در دورهٔ کدام حاکمیت تمدن اسلامی، موجبات تجزیهٔ قلمرو اسلامی فراهم شد و کدام مورد از نتایج جنگ‌های صلیبی میان مسلمانان و اروپاییان است؟

۱) عباسیان ـ بهره‌گیری مسلمانان از تمدن اروپایی و پیشرفت در زمینهٔ علم و دانش
۲) عباسیان ـ فراهم آمدن ضعف و خسارت برای مسلمانان و آشنایی اروپاییان با تمدن اسلامی
۳) بنی‌امیه ـ بهره‌گیری مسلمانان از تمدن اروپایی و پیشرفت در زمینهٔ علم و دانش
۴) بنی‌امیه ـ فراهم آمدن ضعف و خسارت برای مسلمانان و آشنایی اروپاییان با تمدن اسلامی

۲۰۵- کدام مورد از جمله عوامل ضعف و رکود تمدن اسلامی بعد از سقوط سه دولت مقتدر در قلمرو دولت اسلامی نمی‌باشد؟

۱) دست‌اندازی دولت‌های استعمارگر غربی به کشورهای اسلامی
۲) حملات مغولان به سرزمین‌های اسلامی
۳) بی‌لیاقتی حاکمان کشورهای اسلامی در برابر استعمار
۴) تجزیهٔ قلمرو دولت اسلامی و ایجاد نزاع بین آن‌ها

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

تاریخ اسلام (۱)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همهٔ دانش‌آموزان اختیاری است.

درس‌های ۱۲ تا ۱۴
صفحه‌های ۱۰۷ تا ۱۳۰

۲۰۶- پس از رحلت رسول خدا (ص)، چه عاملی سبب شد که رهبری سیاسی جامعه در دستان کسانی قرار گیرد که کمترین شایستگی را نسبت به خلافت و حاکمیت دارا نباشند؟

۱) جلوگیری از نقل و تدوین احادیث رسول خدا (ص) توسط مسلمانان

۲) انحراف جریان خلافت از مسیر ترسیم‌شده توسط رسول خدا (ص)

۳) پیدایش گرایش‌های دنیاطلبانه نزد بعضی از حاکمان پیش از معاویه

۴) ایجاد نظام طبقاتی در تقسیم بیت‌المال و امتیازات سیاسی و اجتماعی

۲۰۷- چرا یزید، عبیدالله بن زیاد را که والی بصره بود، برای کوفه نیز نصب کرد؟

۱) خروج امام حسین (ع) از مکه و عزیمت ایشان به کوفه

۲) رفتار نرم والی کوفه نسبت به مُسلم‌بن عَقیل

۳) اعزام دو فرستادهٔ دیگر از سوی امام حسین (ع) به کوفه

۴) ایجاد اتحاد میان مردم بصره و کوفه در مقابل قیام امام حسین (ع)

۲۰۸- کدام‌یک از عوامل زیر، زمینهٔ بروز و پیدایش «واقعهٔ حَرّه» بود؟

۱) گروهی از بزرگان مدینه حاضر به اطاعت از یزید نشدند و رفته‌رفته در مدینه شورشی به‌پا شد.

۲) شیعیان کوفه در خانهٔ سلیمان‌بن صُرَد اجتماع کردند و دربارهٔ چگونگی انتقام‌گیری از امویان چاره‌اندیشی کردند.

۳) پس از شکست توابین، مختار توانست نیروهای زیادی گرد خود جمع کند و شهر کوفه را به تصرف درآورد.

۴) صحابهٔ پیامبر (ص) و تابعین از نقل شنیده‌های خود از رسول خدا یا دیگران که خوشایند حاکمیت اموی نبود، ممنوع بودند.

۲۰۹- پس از فتح اندلس به دست مسلمانان چه عاملی موجب توقف فتوحات دیگر مناطق اروپایی توسط آن‌ها شد؟

۱) توجه عمدهٔ مسلمانان به ادامهٔ فتوحات در شرق

۲) ضعف و تزلزل حاکمیت اموی در قرن دوم

۳) درگیری امویان برای پایان دادن به فتنهٔ عبدالله‌بن زبیر

۴) برخورداری اروپاییان از نیروی دریایی مجهز

۲۱۰- چرا بنی‌امیه تلاش زیادی در جهت ترویج عقاید مُرجِئه انجام داد؟ زیرا ...

۱) آنان افزون بر دشمنی با اهل بیت (ع)، از شیعیان نیز ناخشنود بودند.

۲) می‌خواستند از اعتباری که این فرقه به واسطهٔ نسبت دادن احادیث جعلی به اهل بیت (ع) کسب کرده بودند، بهره‌مند شوند.

۳) امویان افکار مرجئه را به سود حکومت خود می‌دید.

۴) مرجئه امر خلافت را به عنوان سرنوشت مقدر بیان می‌کردند.

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی (وقف عام)

پاسخنامه

دوازدهم انسانی

۲۷ شهریور ماه ۱۴۰۵

بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ – بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی (وقف عام)

۰۲۱-۶۴۶۳

«تمام دارایی‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

پدیدآورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی	محمد اسدی، محمد بحیرایی، ابوالفضل بهاری، عارف بهرام‌نیا، شمیم پهلوان‌شریف، احمد حسن‌زاده‌فرد، علی حسینی‌نوه، رضا خانبابائی، میثم خشنود، شکیب رجبی، امیر زراندوز، پیمان طیار، علی قهرمان‌زاده، امیر محمودیان
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، حسن اصحابی، محسن اصغری، سعید جعفری، مجتبی فرهادی، مبین محمدی تراکمه
جامعه‌شناسی	رانیا امیری، ریحانه امینی، سینا غلامی، سید آرش مرتضائی‌فر، محمدمهدی یعقوبی
روان‌شناسی	هانا احمدزاده، محمد حبیبی، محمدرضا شریفی، محمدعرفان فرهادی، فرید هادی
عربی، زبان قرآن	نوید امساکی، ولی برجی، ابوطالب درانی، محمدرضا سوری، کامران عبدالهی، امیرعلی فردین، حمیدرضا قائدامینی، مصطفی قدیمی‌فرد، مرتضی کاظم‌شیرودی، محمدصادق محسنی، سید محمدعلی مرتضوی، محمدمهدی یعقوبی
تاریخ و جغرافیا	علیرضا آزادی‌زاده، راضیه ابراهیمی‌نژاد، فاطمه احمدی، علیرضا پدرام، یاسین ساعدی، علیرضا سالمی، حامد صفرخانیان، عاطفه طاهر، فاطمه عزیزی، محمدمهدی یعقوبی
فلسفه و منطق	حسین آخوندی راهنماچی، جواد پاکدل، سبا جعفرزاده صابری، پرگل رحیمی، محمد رضایی‌بقا، موسی سپاهی، حمید سودیان، مهرشاد عباسی، فرهاد قاسمی‌نژاد، محمد قربانی، امیرمحمد قلعه‌کاهی، علی معزی، فیروز نژادنجف، علیرضا نصیری
اقتصاد	آفرین ساجدی، سارا شریفی، مهدی ضیائی، احسان عالی‌نژاد، مهدی کاردان، محمدحسین متولی

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستاران	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی	محمد بحیرایی	مهدی ملارمضانی عباس مالکی	مسئول درس: ابراهیم نوری ویراستار: معصومه صنعت‌کار، سجاد سلیمی
علوم و فنون ادبی	فرهاد علی‌نژاد	سیدعلیرضا احمدی فرهاد علی‌نژاد	زهرا توکلی محمدمهدی اسلامی	مسئول درس: فریبا رئوفی ویراستار: محسن جمشیدی، مائده ملکی
جامعه‌شناسی	سید آرش مرتضائی‌فر	سید آرش مرتضائی‌فر	———	مسئول درس: سجاد حقیقی‌پور ویراستار: علی ابراهیمی آرانی، زهرا شمسایی
روان‌شناسی	محمد حبیبی	محمد حبیبی	سینا غلامی	مسئول درس: محمدصدرا پنجه‌پور ویراستار: مریم عابدی، محمدحسن سعیدی
عربی زبان قرآن	احسان کلاته‌عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	مسئول درس: لیلا ایزدی ویراستار: ابوالفضل مرادی، وجیهه نجفی
تاریخ و جغرافیا	محمدمهدی یعقوبی	محمدمهدی یعقوبی	علیرضا سالمی فاطمه عزیزی	مسئول درس: محمدصدرا پنجه‌پور ویراستار: محمدحسن سعیدی
فلسفه و منطق	محمد قربانی	فرهاد علی‌نژاد	امیرمحمد قلعه‌کاهی ایمان کلاته‌عربی	مسئول درس: سوگند بیگلری ویراستار: علی بدری، محمدحسین صادق‌پور
اقتصاد	مهدی ضیائی	سارا شریفی	سینا غلامی	مسئول درس: سجاد حقیقی‌پور ویراستار: علی ابراهیمی آرانی، زهرا شمسایی

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصورخاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف‌چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

ریاضی و آمار (۲)

۱- گزینهٔ «۴» *(عارف بهرام‌نیا)*

ابتدا خط فقر به روش نصف میانگین را حساب می‌کنیم:

$$\text{میانگین} = \frac{x+10+25+30+18+16+20}{7} = \frac{x+119}{7}$$

$$\text{خط فقر} = \frac{\bar{x}}{2} = \frac{x+119}{14} \geq 11$$

$$x+119 \geq 154 \Rightarrow x \geq 35 \Rightarrow x_{min} = 35$$

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه‌های ۵۶ و ۵۷)

۲- گزینهٔ «۲» *(رضا خانبابائی)*

شاخص ۱۴۰۴ نسبت به سال ۱۴۰۳، ۲۰ درصد افزایش یافته است، یعنی ۱/۲ برابر شده؛ پس:

$$\text{شاخص } 1404 = 1/2 \times \text{شاخص } 1403$$

$$150 = 1/2 \times x \Rightarrow x = 150 \times \frac{10}{12} = \frac{1500}{12} = 125$$

$$\text{شاخص } 1403 = 1/25 \times \text{شاخص } 1402$$

$$125 = 1/25 \times y \rightarrow y = \frac{125}{1/25} = 100$$

$$y = 100$$

$$\text{تورم } 1403 = \frac{\text{شاخص } 1404 - \text{شاخص } 1402}{1402} \times 100$$

$$\text{تورم } 1403 = \frac{150-y}{y} \times 100$$

$$= \frac{150-100}{100} \times 100 = 50$$

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه‌های ۵۸ و ۵۹)

۳- گزینهٔ «۲» *(شکیب رجبی)*

$$\text{شاخص بهای دو کالا در سال } 97 = \frac{(40\times3000)+(80\times12000)}{(40\times1500)+(80\times3000)}$$

$$\times 100 = \frac{120000+960000}{60000+240000} \times 100$$

$$= \frac{108}{30} \times 100 = 3/6 \times 100 = 360$$

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه‌های ۵۹ و ۶۰)

۴- گزینهٔ «۲» *(محمد اسدی)*

اگر تعداد اولیه بیکاران را x در نظر بگیریم، داریم:

$$\frac{x}{1200+x} = 0/2 \Rightarrow x = 300$$

جمعیت فعال:

$$1200+300 = 1500$$

بعد از اشتغال ۲۰۰ نفر:

$$\text{جمعیت جدید بیکار} = 300-200 = 100$$

بنابراین داریم:

$$\text{نرخ بیکاری} = \frac{100}{1500} \times 100 = \frac{1}{15} = 6/7\%$$

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه‌های ۶۰ و ۶۱)

۵- گزینهٔ «۴» *(احمد حسن‌زاده‌فرد)*

شاخص پوسیدگی از سال ۱۴۰۱ از ۳ به ۱ در سال ۱۴۰۳ کاهش یافته است.

$$\text{تغییرات شاخص} = \frac{(\text{شاخص } 1403) - (\text{شاخص } 1401)}{\text{شاخص } 1401 \text{ (پایه)}}$$

می‌خواهیم روند تغییرات نسبت به سال ۱۴۰۱ را محاسبه کنیم.

$$= \frac{1-3}{3} = \frac{-2}{3} = -66/6\%$$

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحهٔ ۶۲)

۶- گزینهٔ «۴» *(محمد بحیرایی)*

$$\text{جمعیت فعال} = 2000+200 = 2200 \text{ نفر}$$

$$\text{نرخ بیکاری} = 15 \Rightarrow \frac{x}{2200} \times 100 = 15$$

$$\Rightarrow x = 15 \times 22 = 330 \text{ نفر}$$

$$\text{تعداد بیکار شده بر اثر بحران} = 330-200 = 130$$

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه‌های ۶۰ و ۶۱)

۷- گزینهٔ «۳» *(امیر زراندوز)*

$$\text{قیمت در سال } 1400 = \frac{\text{قیمت در سال پایه} \times \text{شاخص در سال } 1400}{100} = \frac{310 \times 40}{100}$$

$$= 124 \text{ میلیون تومان}$$

توجه کنید که تمام شاخص‌ها در سال پایه برابر ۱۰۰ فرض می‌شوند.

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه‌های ۵۸ تا ۶۷)

۸- گزینهٔ «۱» *(محمد بحیرایی)*

$$BMI = \frac{\text{وزن برحسب کیلوگرم}}{\text{مجذور قد برحسب متر}}$$

$$\Rightarrow 22 = \frac{x}{(1/8)^2} \Rightarrow x = 22 \times 1/8^2 = 71/28$$

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحهٔ ۶۱)

۹- گزینهٔ «۱» *(کتاب آبی پیمانه‌ای)*

از آنجایی که خط فقر به روش میانه و میانگین با هم برابر هستند، پس میانه و میانگین با هم مساوی هستند. تعداد داده‌ها ۶ تاست و داده‌ها به ترتیب هستند، پس میانه برابر با میانگین دو دادهٔ وسط است:

$$\text{میانه} = \frac{x+4/8}{2}$$

میانه را برابر با میانگین داده‌ها قرار می‌دهیم.

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

$$\frac{x+4/8}{2}=\frac{\overbrace{2/7+3/1+x+4/8+5+5/4}^{x+21}}{6}$$

$$\xrightarrow{\times 6} 3x+14/4=x+21 \Rightarrow 2x=6/6 \Rightarrow x=3/3$$

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحهٔ ۵۷)

۱۰- گزینهٔ «۱» *(کتاب آبی پیمانه‌ای – کنکور سراسری ۹۹)*

شاخص بهای کالا و خدمات بدون بُعد است و با دو برابر شدن واحد اندازه‌گیری مقدار آن تغییر نمی‌کند. در واقع اگر واحد اندازه‌گیری ۲ برابر شود، این دو برابر شدن هم در صورت و هم در مخرج کسر اتفاق می‌افتد، در نتیجه کل شاخص بهای کالا و خدمات تغییر نمی‌کند.

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحهٔ ۵۹)

ریاضی و آمار (۱)

۱۱- گزینهٔ «۴» *(محمد بحیرایی)*

$$\bar{x}=\frac{3\times4+4\times3+5\times10+6\times3}{4+3+10+3}=\frac{92}{20}=4/6$$

چون تعداد داده‌ها زوج است، میانه برابر است با میانگین دو دادهٔ وسطی:

$$\text{میانه}=\frac{\text{دادهٔ یازدهم}+\text{دادهٔ دهم}}{2}=\frac{5+5}{2}=5$$

$$\Rightarrow \text{اختلاف خواسته شده}=5-4/6=0/4$$

(ریاضی و آمار (۱)، نمایش داده‌ها، صفحه‌های ۱۰۰ تا ۱۰۴)

۱۲- گزینهٔ «۲» *(علی قهرمان‌زاده)*

$$5,5,\ \underset{Q_1=5}{\underset{\downarrow}{5}},\ 7,8,\ \underset{Q_2=8}{\underset{\downarrow}{8}},\ 9,9,\ \underset{Q_3=9}{\underset{\downarrow}{9}},\ 9,10$$

$$\frac{9Q_3}{5Q_1}=\frac{9\times9}{5\times5}=\frac{81}{25}$$

(ریاضی و آمار (۱)، نمایش داده‌ها، صفحه‌های ۱۰۵ و ۱۰۶)

۱۳- گزینهٔ «۴» *(علی قهرمان‌زاده)*

از روی نمودار متوجه می‌شویم که:

$$Q_1=m+2$$

$$Q_3=7m+13-11=7m+2$$

$$R=3IQR \Rightarrow 7m+13-m=3(7m+2-(m+2))$$

$$6m+13=3(7m+2-m-2)$$

$$6m+13=3(6m)$$

$$6m+13=18m \Rightarrow 13=12m$$

$$m=\frac{13}{12}$$

(ریاضی و آمار (۱)، نمایش داده‌ها، صفحه‌های ۱۰۶ تا ۱۰۹)

۱۴- گزینهٔ «۲» *(شکیب رجبی)*

متغیر سوم در نمودار حبابی متناسب با مساحت دایره‌ها یا متناسب با توان دوم شعاع یا قطر دایره‌ها است.

تعداد طرفداران تیم $x_A=A$

تعداد طرفداران تیم $x_B=B$

$$r_A=3r_B$$

$$\frac{x_A}{x_B}=\frac{S_A}{S_B}=\frac{r_A^2}{r_B^2}\Rightarrow\frac{x_A}{3200}=\left(\frac{3r_B}{r_B}\right)^2$$

$$\frac{x_A}{3200}=9\Rightarrow x_A=9\times3200=28800$$

(ریاضی و آمار (۱)، نمایش داده‌ها، صفحه‌های ۱۱۱ تا ۱۱۳)

۱۵- گزینهٔ «۲» *(محمد اسدی)*

برای آبشار موفق: $\frac{x}{150}=\frac{50}{100}\Rightarrow x=75$

برای دقاع روی تور: $\frac{y}{90}=\frac{40}{100}\Rightarrow y=36$

(ریاضی و آمار (۱)، نمایش داده‌ها، صفحه‌های ۱۱۴ و ۱۱۷)

۱۶- گزینهٔ «۴» *(محمد بحیرایی)*

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: رسم مکعب مستطیل ممکن است اطلاعات دقیق را به بیننده انتقال ندهد.

گزینهٔ «۲»: زمانی که درصد را گزارش می‌کنیم به شرطی که بیشتر از ۶ مقدار نداشته باشیم از نمودار دایره‌ای استفاده می‌کنیم.

گزینهٔ «۳»: برای متغیرهای اسمی نمودار میله‌ای مناسب‌تر از نمودار بافت نگاشت است.

گزینهٔ «۴»: درست است.

(ریاضی و آمار (۱)، نمایش داده‌ها، صفحه‌های ۱۰۰ تا ۱۰۹)

۱۷- گزینهٔ «۳» *(ابوالفضل بهاری)*

برای محاسبهٔ زاویهٔ مرکزی مربوط به هر متغیر از رابطهٔ $\alpha=\frac{f_i}{n}\times360^\circ$ استفاده می‌کنیم که در اینجا $\frac{f_i}{n}$ برابر نسبت درصد فراوانی به ۱۰۰ است.

(مجموع فراوانی‌ها) : $10+15+20+25+30=100$

$$\text{زاویهٔ مرکزی } C=\frac{f_c}{100}\times360^\circ=\frac{15}{100}\times360^\circ=54^\circ$$

(ریاضی و آمار (۱)، نمایش داده‌ها، صفحه‌های ۱۰۰ تا ۱۰۹)

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

۱۸- گزینهٔ «۱» *(امیر محمودیان)*

$\frac{۱۸}{۱۵۰}\times ۱۰۰$: درصد دانش‌آموزانی که در مدرسه A دوز دوم واکسن را زده‌اند.

$=۱۲\%$

درصد دانش‌آموزان مدرسه B که دوز دوم واکسن را زده‌اند:

$$(\frac{۴a}{a\sqrt{۳}})^۲=\frac{x}{۱۲}\Rightarrow x=۱۲\times\frac{۱۶}{۳}=۶۴\%$$

تعداد دانش‌آموزان مدرسه B که دوز دوم واکسن را زده‌اند.

$$\frac{۶۴}{۱۰۰}\times ۱۷۵=۱۱۲$$

تعداد دانش‌آموزان مدرسه C که دوز دوم واکسن را زده‌اند:

$$۱۱۲-۲۲=۹۰$$

درصد دانش‌آموزان مدرسه C که دوز دوم واکسن را زده‌اند:

$$(\frac{۳a}{\sqrt{۳a}})^۲=\frac{y}{۱۲}\Rightarrow y=۱۲\times\frac{۹}{۳}=۳۶\%$$

تعداد دانش‌آموزان مدرسه C:

$$\frac{۳۶}{۱۰۰}\times(\text{جمعیت } C)=۹۰\Rightarrow C \text{ جمعیت}=۲۵۰ \text{ نفر}$$

از آنجا که $\frac{۱}{۵}$ مدرسه B معدل بالای ۱۹ کسب کرده‌اند و $\frac{۱}{۵}\times ۱۷۵=۳۵$ پس $x=۳۵$ و $x-۱۱=۲۴$ پس ۲۴ نفر از مدرسه C معادل بالای ۱۹ کسب کرده‌اند که برابر با $\frac{۲۴}{۲۵۰}\times ۱۰۰=۹/۶\%$ است.

(ریاضی و آمار (۱)، نمایش داده‌ها، صفحه‌های ۱۱۰ تا ۱۱۲)

۱۹- گزینهٔ «۳» *(کتاب آبی پیمانه‌ای – کنکور سراسری -آزمون مجدد)*

تعداد فروش B و C را به ترتیب b و c می‌نامیم. میانگین داده‌ها را حساب می‌کنیم.

$$\bar{x}=\frac{۴+b+c+۷}{۴}$$

$$\Rightarrow ۵=\frac{۱۱+b+c}{۴}\Rightarrow ۱۱+b+c=۲۰\Rightarrow b+c=۹\ (۱)$$

از طرفی طبق نمودار $۷<c$ است، پس:

$$۷<c\xrightarrow{+b}۷+b<\underbrace{c+b}_{۹}\xrightarrow{(۱)}۷+b<۹\xrightarrow{-۷}b<۲$$

چون b عدد طبیعی و کوچکتر از ۲ است، پس فقط می‌تواند یک باشد، بنابراین:

$$\xrightarrow[b=۱]{(۱)}۱+c=۹\Rightarrow c=۸$$

(ریاضی و آمار (۱)، نمایش داده‌ها، صفحهٔ ۱۰۴)

۲۰- گزینهٔ «۴» *(کتاب آبی پیمانه‌ای)*

با توجه به اینکه نمرهٔ زبان دانش‌آموز A بهتر از سایر دروس است، رشتهٔ زبان برای او مناسب‌تر است.

از طرفی طبق نمودار، نمرهٔ دروس ریاضی و فیزیک دانش‌آموز B از سایر دروس او بهتر است، پس بهتر است این دانش‌آموز در کنکور رشتهٔ ریاضی فیزیک شرکت کند.

(ریاضی و آمار (۱)، نمایش داده‌ها، صفحه‌های ۱۱۴ تا ۱۱۶)

ریاضی و آمار (۳)

۲۱- گزینهٔ «۲» *(علی حسینی‌نوه)*

برای محاسبه احتمال ابتدا باید تعداد فضای نمونه و تعداد حالات مطلوب را محاسبه کنیم: (دقت کنید که تکرار ارقام مجاز است.)

(تمام اعداد دورقمی قابل ساخت): تعداد فضای نمونه

$$\underline{۵}\times\underline{۶}=۳۰$$

برای اینکه عددی مضرب ۶ باشد، باید مضرب ۲ و مضرب ۳ باشد.

تعداد حالات مطلوب یعنی عدد زوج و جمع ارقام آن بر ۳ بخش‌پذیر باشد.

$$\begin{cases}\frac{۲}{۳\text{یا}۶}\times\frac{۱}{۰}=۲\\ \frac{۲}{۴\text{یا}۱}\times\frac{۱}{۲}=۲\end{cases},\ \begin{cases}\frac{۱}{۲}\times\frac{۱}{۴}=۱\\ \frac{۲}{۳\text{یا}۶}\times\frac{۱}{۶}=۲\end{cases}\Rightarrow ۲+۲+۲+۱=۷$$

$$\text{محاسبهٔ احتمال}=\frac{\text{تعداد حالات مطلوب}}{\text{تعداد فضای نمونه}}=\frac{۷}{۳۰}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۱)

۲۲- گزینهٔ «۴» *(امیر زراندوز)*

$$n(S)=۸\times۴=۳۲$$

از پیشامد متمم استفاده می‌کنیم، یعنی فرض می‌کنیم هیچ کدام از دو عقربه روی اعداد مربع قرار نگیرند؛ در عقربهٔ A شش عدد غیرمربع کامل و در عقربهٔ B یک عدد غیرمربع کامل داریم:

$$n(A)=۶\times۱=۶$$

$$\Rightarrow P(A)=\frac{n(A)}{n(S)}=\frac{۶}{۳۲}=\frac{۳}{۱۶}$$

$$\Rightarrow P(A')=۱-P(A)=۱-\frac{۳}{۱۶}=\frac{۱۳}{۱۶}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۱۷)

۲۳- گزینهٔ «۲» *(محمد بصیرایی)*

تعداد اعضای فضای نمونه برابر است با:

$$n(S)=۸!$$

تعداد اعضای پیشامد آن‌که دو برادر در ابتدا و انتهای ردیف قرار بگیرند:

$$n(A)=۶!\times۲!$$

$$P(A)=\frac{۶!\times۲!}{۸!}=\frac{۲}{۸\times۷}=\frac{۱}{۲۸}$$

احتمال آن‌که پیشامد A اتفاق نیفتد، برابر است با:

$$\Rightarrow P(A')=۱-P(A)=۱-\frac{۱}{۲۸}=\frac{۲۷}{۲۸}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۷)

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

۲۴- گزینهٔ «۲» *(پیمان طیار)*

برای دو پیشامد متمم A و A' داریم:

$$P(A')=1-P(A)$$

با توجه به فضای نمونه که مشخص شده داریم:

$$S=\{10,11,12,13,...,89\}\Rightarrow n(S)=89-10+1=80$$

$$A=\{10,20,30,...,80\}\Rightarrow n(A)=8$$

$$P(A)=\frac{n(A)}{n(S)}=\frac{8}{80}=\frac{1}{10}$$

$$P(A')=1-\frac{1}{10}=\frac{9}{10}=0/9$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲۱ تا ۲۷)

۲۵- گزینهٔ «۱» *(علی حسینی‌نوه)*

می‌دانیم تعداد کل مهره‌ها ۹ عدد است، که ما به تصادف ۴ مهره خارج کردیم پس تعداد اعضای فضای نمونه برابر است با:

$$\binom{9}{4}=\frac{9!}{(9-4)!4!}=\frac{9\times8\times7\times6}{4\times3\times2\times1}=126$$

حالات مطلوب برابر است با:

$$\binom{2}{1}\times\binom{3}{1}\times\binom{4}{2}=2\times3\times6=36$$

$$\binom{2}{1}\times\binom{3}{2}\times\binom{4}{1}=2\times3\times4=24$$

$$\binom{2}{2}\times\binom{3}{1}\times\binom{4}{1}=1\times3\times4=12$$

$$\Rightarrow n(A)=36+24+12=72$$

احتمال پیشامد مورد نظر $P(A)=\frac{72}{126}=\frac{4}{7}$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۶ تا ۲۷)

۲۶- گزینهٔ «۳» *(میثم فشنوری)*

احتمال باریدن باران را با $P(A)$ و نباریدن باران را با $P(A')$ در نظر می‌گیریم:

$$P(A')=2P(A)+0/1\xrightarrow{P(A')=1-P(A)}$$

$$1-P(A)=2P(A)+0/1\Rightarrow 3P(A)=0/9$$

$$\Rightarrow P(A)=0/3$$

$$\Rightarrow P(A')=0/7\Rightarrow \text{نسبت خواسته}=\frac{0/3}{0/7}=\frac{3}{7}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲۱ تا ۲۷)

۲۷- گزینهٔ «۳» *(شمیم پهلوان شریف)*

الف) نادرست؛ در توصیف داده‌های کیفی (ترتیبی یا اسمی) گزارش درصد باید همیشه با گزارش تعداد همراه باشد نه داده‌های کمی.

ب) نادرست؛ در گام ۲ (اندازه‌گیری) اطلاعات کیفی (توصیفی) را به کمی تبدیل می‌کنیم.

پ) درست؛ چون از دو واحد اندازه‌گیری استفاده شده است شیوه اندازه‌گیری (گام ۲) اشتباه بوده است.

ت) درست

پس دو مورد از عبارت‌ها نادرست هستند.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲۸ تا ۳۷)

۲۸- گزینهٔ «۱» *(کتاب آبی پیمانه‌ای)*

مشخص می‌کنیم که هر مورد مربوط به کدام مرحله از چرخهٔ آمار است:

الف) تبدیل اطلاعات توصیفی به اطلاعات کمّی تا حد ممکن مربوط به گام «طرح و برنامه‌ریزی» است.

ب) در مرحلهٔ «تحلیل داده‌ها»، معیارهای گرایش به مرکز و معیارهای پراکندگی مناسب را ارائه می‌دهیم، پس استفاده از میانه و دامنهٔ میان‌چارکی مربوط به مرحلهٔ «تحلیل داده‌ها» است.

پ) در گام اول یا «بیان مسئله» با توجه به اهداف، بودجه، زمان و دیگر شرایط موجود، جامعهٔ آماری را محدود و هدف مطالعه را مشخص می‌کنیم. بنابراین محدود کردن جامعه مربوط به مرحلهٔ بیان مسئله است.

ت) برای توصیف داده‌های کیفی (اسمی یا ترتیبی) گزارش درصد باید همیشه با گزارش تعداد باشد تا نتایج به درستی منعکس شود. این کار در زمان ارائهٔ معیارها، نمودارها و دیگر نتایج آماری یعنی مرحلهٔ تحلیل داده‌ها انجام می‌شود.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۳۱ تا ۳۷)

۲۹- گزینهٔ «۲» *(کتاب آبی پیمانه‌ای)*

در داده‌های گروه A، دادهٔ ۳۱ با بقیهٔ داده‌ها اختلاف زیاد دارد، پس دادهٔ دورافتاده است. در نتیجه برای داده‌های گروه A معیار پراکندگی مناسب دامنهٔ میان‌چارکی است، زیرا کمتر تحت تأثیر دادهٔ دورافتاده قرار می‌گیرد. داده‌های گروه B دادهٔ دور افتاده ندارند، پس معیار گرایش به مرکز مناسب برای آن‌ها میانگین است.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحهٔ ۳۴)

۳۰- گزینهٔ «۳» *(امیر زراندوز)*

از نمودار متن سؤال متوجه می‌شویم که:

$$\bar{x}=30,\sigma=32-30=2$$

واریانس: $\sigma^2=\frac{\text{مجموع مربعات اختلاف داده‌ها از میانگین}}{\text{تعداد کل داده‌ها}}\Rightarrow 2^2=\frac{x}{20}$

$$\Rightarrow x=4\times20=80$$

توجه کنید که در فرمول

$$\sigma^2=\frac{(x_1-\bar{x})^2+(x_2-\bar{x})^2+...+(x_n-\bar{x})^2}{n}$$

به کل عبارت صورت کسر، مجموع مربعات اختلاف داده‌ها از میانگین گفته می‌شود.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۳۴ و ۳۵)

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

علوم و فنون ادبی (۲)

۳۱- گزینهٔ «۲» *(مجتبی فرهادی)*

محبوب‌القلوب و عباس‌نامه: مصنوع

احسن‌التواریخ و حبیب‌السیر: بینابین

جامع عباسی: ساده

(علوم و فنون ادبی (۲)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۸۳ و ۸۴)

۳۲- گزینهٔ «۲» *(مجتبی فرهادی)*

بیت دارای آرایهٔ ادبی «حسن تعلیل» است که از آرایه‌های رایج سبک هندی است. دلیل اینکه صبح، خورشید را همانند سپری همراه خود دارد آمادگی برای مقابله با فتنهٔ ایام دانسته شده است.

توجه: دقت کنید که به‌کاربردن واژهٔ «هندو» در بیت گزینهٔ «۱» دلیل بر انتساب آن به سبک هندی نیست. این بیت با توجه به ویژگی‌های زبانی و ادبی و فکری مطابق با سبک عراقی است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، سبک‌شناسی، صفحهٔ ۸۲)

۳۳- گزینهٔ «۱» *(سید علیرضا احمدی)*

تشبیه بلیغ: «ساغر شوق»

موازنه: کلمات مصراع‌ها به‌ترتیب با هم، هم‌وزن هستند.

واژه‌آرایی: تکرار «تو»

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان و بدیع)

۳۴- گزینهٔ «۳» *(سیدعلیرضا احمدی)*

بیت فاقد کنایه است.

مجاز به علاقهٔ شباهت: «نگار» استعارهٔ مصرحه از یار است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: مجاز: زبان مجاز از سخن / تشبیه: تو مانند حلوا هستی.

گزینهٔ «۲»: تشخیص: «روی ماه» / سجع: کلمات مسجع در پایان نیم‌مصراع اول و دوم: «خنجر» و «لشکر»

گزینهٔ «۴»: جناس: «حور» و «نور» / مجاز: «چشم» مجاز از نگاه

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان و بدیع)

۳۵- گزینهٔ «۴» *(سیدعلیرضا احمدی)*

سایر گزینه‌ها در وزن «مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن» سروده شده‌اند.

(علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر)

۳۶- گزینهٔ «۴» *(سیدعلیرضا احمدی)*

وزن بیت گزینهٔ «۴»، «مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن» و همسان تک‌پایه‌ای است.

وزن سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: مفعول فاعلاتن / مفعول فاعلاتن (مستفعلن فعولن / مستفعلن فعولن)

گزینهٔ «۲»: مفعول مفاعیلن / مفعول مفاعیلن (مستفعل مفعولن / مستفعل مفعولن)

گزینهٔ «۳»: مفتعلن فاعلن / مفتعلن فاعلن

(علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر)

۳۷- گزینهٔ «۳» *(سیدعلیرضا احمدی)*

وزن بیت گزینهٔ «۳»، «مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن» بوده که از اوزان ناهمسان است.

وزن سایر ابیات:

گزینهٔ «۱»: مفتعلن مفاعلن / مفتعلن مفاعلن

گزینهٔ «۲»: مفعول فاعلاتن / مفعول فاعلاتن

گزینهٔ «۴»: مفعول مفاعیلن / مفعول مفاعیلن

(علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر)

۳۸- گزینهٔ «۳» *(سیدعلیرضا احمدی)*

واژهٔ «قاتل» در «برخیزد و گرد سر قاتل گردد» معنای «کسی که کشنده است» می‌دهد و صفت‌جانشین اسم است؛ این درحالی است که در تحلیل متنی از کلیله و دمنه، «قاتل» صفتی برای غیرانسان عنوان شده بود.

توضیح نکته درسی:

از کنکور ۱۴۰۱ به بعد، نوعی از سؤالات حفظی و غیرتحلیلی از درس ۱ فنون ۱ (شعر عطار و متنی از کلیله) باب شد که پاسخ‌گویی به آن‌ها صرفاً در گرو حفظ کردن بند به بند صفحات ۱۴ تا ۱۸ است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: در مصراع نخست واژهٔ «عشق» تکرار شده است ولی واژهٔ «تپان‌تپان» یک لغت محسوب می‌شود و فاقد تکرار است.

گزینهٔ «۲»: «رخ آغشته به خون» کنایه از جان‌سپردن است.

گزینهٔ «۴»: کاربرد «را» در این شعر مفعولی نیست و بنابر دستور جدید، باید به شکل «برای» معنا شود: برای آن کسی که حدیث عشق در دل گردد، بایسته است که ز تیغ عشق بسمل گردد (بسمل‌گشتن: قربانی‌شدن)

(علوم و فنون ادبی (۲)، ترکیبی)

۳۹- گزینهٔ «۳» *(مبین محمدی تراکمه)*

ابیات گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴» مفهوم «ازلی‌بودن عشق» را می‌رساند، اما بیت گزینهٔ «۳» اشاره به جاودانگی و ابدی‌بودن عشق دارد.

(علوم و فنون ادبی (۲)، مفهوم، صفحه‌های ۸۶ و ۱۰۲)

۴۰- گزینهٔ «۱» *(سیدعلیرضا احمدی)*

«ناپایداری حکومت و فرمانروایی» موضوع اصلی بیت صورت سؤال و بیت گزینهٔ «۱» است.

مفهوم سایر ابیات:

گزینهٔ «۲»: برتری مقام درویشی از پادشاهی

گزینهٔ «۳»: توانایی ناتوانان برای رسیدن به برتری و پادشاهی در صورتی که همت یارشان باشد.

گزینهٔ «۴»: توصیه به تواضع و کمر خم کردن در برابر پادشاهان

(علوم و فنون ادبی (۲)، مفهوم، صفحهٔ ۹۰)

علوم و فنون ادبی (۱)

۴۱- گزینهٔ «۲» *(محسن اصغری)*

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ «۱»: به‌کارگیری ردیف‌های فعلی و اسمیِ دشوار در شعر ویژگی ادبی شعر این دوره است.

گزینهٔ «۳»: آوردن مترادف‌ها و توصیف‌های فراوان: ویژگی نثر این دوره./ رواج داستان‌سرایی و منظومه‌های داستانی: ویژگی ادبی شعر این دوره

گزینهٔ «۴»: فاصله‌گرفتن غزل از عشق زمینی ویژگی فکری و ورود لغات زبان ترکی و مغولی ویژگی زبانی شعر این دوره است. (ترتیب ویژگی‌های صورت سؤال رعایت نشده است.)

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۸۴ و ۸۵)

۴۲- گزینهٔ «۲» *(سعید جعفری)*

عبارت‌های «ب» و «پ» نمونه‌های نثر فنی هستند که اصطلاحات عربی فراوان در آنها و زبان دشوارترشان نسبت به نثر موزون مشخصهٔ آنهاست.

تشریح عبارت‌های دیگر:

الف) موزون: پایه‌های سجع: اجنبی، خالی [دید].

ت) موزون: پایه‌های سجع: گراییدن، آوردن

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۹۹، ۱۰۱ و ۱۰۲)

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

۴۳- گزینهٔ «۲» *(سیدعلیرضا احمدی)*

جناس تام: «شام» (شب) و «شام» (شهر شام) / جناس ناقص: «قافله» و «نافله» و هم‌چنین «هر» و «در»

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: فاقد جناس ناقص و دارای جناس تام در «چنگ» به‌معنای ساز و «چنگ» به معنای دست

گزینهٔ «۳»: فاقد جناس تام و دارای جناس ناقص در «بیشه» و «ریشه»

گزینهٔ «۴»: فاقد جناس ناقص و دارای جناس تام در «تنگ» به‌معنای باریک و کوچک و «تنگ» به‌معنای بار

(علوم و فنون ادبی (۱)، بدیع)

۴۴- گزینهٔ «۴» *(سیدعلیرضا احمدی)*

«غبار» تکرار ندارد و معنای استعاری «غبار» با معنای حقیقی آن، جناس تام ساخته است. «غبار» اول به‌معنای گرد و «غبار» دوم به‌معنای غم و اندوه است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، بدیع)

۴۵- گزینهٔ «۲» *(سیدعلیرضا احمدی)*

بیت گزینهٔ «۲» دارای جناس ناهمسان حرکتی (بُستان: باغ و بِستان: بگیر) است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: شانه: ۱. آلتی برای شانه‌کردن مو ۲. کتف و دوش

گزینهٔ «۳»: سیم: ۱. نقره ۲. استعاره از بینی

گزینهٔ «۴»: خویش‌های قافیه: ۱. فامیل و آشنا ۲. خود

(علوم و فنون ادبی (۱)، بدیع)

۴۶- گزینهٔ «۴» *(سیدعلیرضا احمدی)*

قافیه در همهٔ ابیات از الگوی «مصوت + صامت» تبعیت می‌کند، به‌جز بیت گزینهٔ «۴» که حروف اصلی «یم» است و الگوی آن «مصوت + صامت + صامت» است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، قافیه)

۴۷- گزینهٔ «۳» *(سیدعلیرضا احمدی)*

در بیت گزینهٔ «۳»، «خود» باید «خَد» خوانده شود؛ این واژه با «صمد» قافیه است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: الف در «خسروا» و «مها» هر دو پسوند ندا است و حرف الحاقی محسوب می‌شود.

گزینهٔ «۲»: «جستن» و «رفتن» قافیه نمی‌شوند، زیرا چنین ساختاری نداریم و جستن ابتدای مصراع آمده و صحیح نیست.

گزینهٔ «۴»: «سر» و «حجر» در یک نیم‌مصراع یا جمله‌اند و قافیه نمی‌شوند.

(علوم و فنون ادبی (۱)، قافیه)

۴۸- گزینهٔ «۳» *(سیدعلیرضا احمدی)*

الف) دارای تبصرهٔ قافیه (حروف الحاقی) است. صامت «ی» در پایان واژگان مختوم به مصوت بلند «آ» و «او» اگر تفاوتی در معنا ایجاد نکند، الحاقی است.

ب) «بُرد» و «فشُرد» کلمات قافیه و «ـُرد» نیز حروف اصلی قافیه است.

ج) «وفات» اول یعنی وفای تو و «وفات» دوم یعنی مرگ، در نتیجه نمی‌توانیم بگوییم حرف «ت» الحاقی است چرا که در «وفات» دومی «ت» جزء خود واژه است.

د) واژهٔ «درو» و واژهٔ «پرتو» بنابر قاعدهٔ ۲ و با حروف اصلی «ـُو» که صدای ow می‌دهد و شامل مصوت کوتاه «ـُ» و صامت «و» است، قافیهٔ این بیت را تشکیل داده‌اند.

هـ) واژهٔ «است» در مصراع نخست نمی‌تواند با «چیست» هم‌قافیه شود، همینطور اگر بخواهیم واژهٔ «چیست» را بشکافیم (چه + است) آن‌گاه «است» ردیف خواهد بود و باید «مغربی»و «چی» هم‌قافیه می‌شدند. این در حالی است که مصوت بلند «ی» نمی‌تواند اساس قافیه باشد.

(علوم و فنون ادبی (۱)، قافیه)

۴۹- گزینهٔ «۳» *(سعید جعفری)*

«مُهر تو بر لب‌ها» در بیت سوم اشاره به سکوت و دم فروبستن دارد.

تشریح دیگر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: خجستگی با وجود یار

گزینهٔ «۲»: دل کندن از جهان مادی

گزینهٔ «۴»: تحمل جفای معشوق

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، صفحه‌های ۹۹، ۱۰۱ و ۱۰۲)

۵۰- گزینهٔ «۱» *(حسن اصحابی)*

در عبارت صورت سؤال ابوسعید ابوالخیر، بودن در میان مردم و همزمان اشتغال‌داشتن به عشق الهی را توصیه می‌کند، نه گوشه‌گیری و بریدن از اجتماع را، اما سعدی در گزینهٔ «۱» توصیه‌ای خلاف این دارد و می‌گوید رسیدن به شکوه حاصل گوشه‌گیری و دوری از مردم است، مانند کوه که از جهان کناره گرفته است و سرش در آسمان‌هاست.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ «۲»: همهٔ احساسات و اندیشه‌ها فانی است جز عشق که ابدی است.

گزینهٔ «۳»: به توصیف جایگاه ویژهٔ معشوق در دل عاشق پرداخته است.

گزینهٔ «۴»: توصیف شدت عشق که عامل بی‌خوابی عاشق است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، صفحه‌های ۱۰۳ و ۱۰۴)

علوم و فنون ادبی (۳)

۵۱- گزینهٔ «۱» *(سیدعلیرضا احمدی)*

بیت نخست، مکالمه‌ای است بین شیرین و خسرو که از منظومهٔ «خسرو و شیرین» نظامی گزینش شده است. در این بیت تلمیحی دیده نمی‌شود؛ چراکه در تلمیح اشارهٔ غیرمستقیمی به یک روایت می‌شود، ولی در این بیت روایت جریان دارد و اشارهٔ مستقیم به داستان خسرو، شیرین، فرهاد و ... دارد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۲»: اشارهٔ غیرمستقیم به معجزهٔ حضرت عیسی که با نفس خود مردگان را زنده می‌کرد.

گزینهٔ «۳»: نیم‌نگاهی به حکایت خضر، اسکندر و آب حیات

گزینهٔ «۴»: تلمیح به ماجرای مشهور یوسف نبی، پدرش، یعقوب و زلیخا

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع)

۵۲- گزینهٔ «۳» *(سیدعلیرضا احمدی)*

بیت گزینهٔ «۳» دو زبانه (مُلَمَّع) است و حافظ در آن، از یک مصراع فارسی و یک مصراع عربی استفاده کرده است. هم‌چنین در مصراع دوم شاعر با بیانی که در آن تشبیه هم به چشم می‌خورد، دَهر یا روزگار را در هجران یارش مانند قیامت می‌بیند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: بیت فاقد تشبیه است و مصراع دوم از حافظ تضمین شده است.

گزینهٔ «۲»: بیت فاقد تشبیه است و به طور واضح مصراع دوم از بیدل دهلوی تضمین شده است.

گزینهٔ «۴»: بیت فاقد تشبیه است و در مصراع دوم قسمتی از کلام خداوند در قرآن آمده است.

(علوم و فنون ادبی (۱) و (۳)، بیان و بدیع)

۵۳- گزینهٔ «۳» *(سیدعلیرضا احمدی)*

الف) بیت فاقد تلمیح است. / تشبیه: خم‌خانهٔ عشق (خم‌خانه: می‌کده)

ب) تشبیه: شاید تشبیه‌دانستن رابطهٔ بین واژهٔ «رخ» و «نور» سخت‌گیرانه باشد، ولی واضحاً بین «زلف» و «شب» رابطهٔ شباهت مشهود است. این تشبیه، از نوع مضمر یا پنهان است و اغلب بین یک پدیدهٔ مربوط به معشوق و یک پدیدهٔ طبیعی اتفاق می‌افتد؛ مثل قد و سرو یا چشم و نرگس و یا ماه و چهره / تلمیح: یادآور دیدار خداوند و حضرت موسی در کوه طور

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

ج) بیت فاقد تشبیه است. / تلمیح: اشاره به «اَلَستُ بِرَبِّکُم... »
د) تشبیه مضمر: ادعای همانندی لب‌های یار و چشمهٔ حیات (معنای بیت: اگر خضر لب‌های تو را می‌دید، می‌گفت که این لب، لب چشمهٔ حیات است. در ادبیات ما، «لب» پدیده‌ای جان‌بخش و مروّج است و از این‌رو، آن را به آب و چشمه مانند می‌کنند.) / تلمیح: یادآور حکایت حضرت خضر و آب حیات
هـ) تشبیهات: «زلیخای صبا» و «یوسف گل» (سعدی به زیبایی، باد صبا را به زلیخایی تشبیه کرده که پیراهن گل را پاره می‌کند.) / تلمیح: اشارهٔ غیر مستقیم به داستان مشهور یوسف و زلیخا

(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و بدیع)

۵۴- گزینهٔ «۲» *(سیدعلیرضا احمدی)*

تلمیح در بیت «الف»: اشارهٔ غیرمستقیم به ماجرای وسوسه‌شدن آدم و خوردن گندم ممنوعه‌ای که منجر به اخراجش از بهشت شد، دارد.
تلمیح در بیت «هـ»: یادآور مکالمهٔ حضرت موسی و خداوند که حضرت موسی گفت خودت را به من نشان بده (ارنی) و خداوند گفت هرگز مرا نخواهی دید (لن‌ترانی).
سایر ابیات فاقد آرایهٔ تلمیح‌اند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع)

۵۵- گزینهٔ «۱» *(سیدعلیرضا احمدی)*

بیت گزینهٔ «۱»، از مثنوی خسرو و شیرین گزینش شده‌است و همانطور که مشخص است مستقیماً در حال روایت داستان خسرو و شیرین است، پس نمی‌تواند تلمیح باشد. دقت داشته باشید که تلمیح اشارهٔ غیرمستقیم به یک روایت است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۲»: اشارهٔ غیرمستقیم به ماجرای حضرت خضر و آب حیات و اسکندر دارد.
گزینهٔ «۳»: اشارهٔ غیرمستقیم دارد به ماجرای حضرت عیسی و سوزنی که به همراه داشت و به همین خاطر خداوند اجازهٔ عروج بیش از طبقهٔ چهارم آسمان را به او نداد (سوزن در این‌جا نماد تعلقات دنیا است.)
گزینهٔ «۴»: اشارهٔ غیرمستقیم به ماجرای حضرت سلیمان، ملکهٔ سبا و انگشتری است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع)

۵۶- گزینهٔ «۲» *(سیدعلیرضا احمدی)*

معنای بیت: ای شهریار، شعر تو نیز مانند شعر خواجه (حافظ) پرطراوت است، چراکه شعرت از آب چشمت روح می‌گیرد. می‌بینیم که شهریار در این بیت صرفاً ادعای همانندی شعر خود با شعر حافظ را دارد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: شاعر با عبارت «سعدی گفت» در پایان مصراع نخست، به ما نشان داده است که مصراع دوم را از سعدی تضمین کرده است. (به نشانه‌هایی که خود شاعر می‌آورد دقت کنید.)
گزینهٔ «۳»: عبارت قرآنی در مصراع دوم واضحاً واجد آرایهٔ تضمین است.
گزینهٔ «۴»: «بلبل شیراز» نمی‌تواند نام یک بلبل باشد! اینکه شاعر (شهریار) می‌گوید «نغمهٔ بلبل شیراز نرفته است ز یادم» برای ذهن ما قرینه‌ای شکل می‌دهد که منظور از «بلبل شیراز» یک شاعر شیرازی است، بنابراین حتی اگر ندانیم که مصراع دوم از غزل مشهور سعدی شیرازی تضمین شده است، با وجود قرینهٔ مصراع اول، تضمین این بیت را درخواهیم یافت.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع)

۵۷- گزینهٔ «۲» *(مجتبی فرهادی)*

«ب»: تلمیح: اشاره به داستان حضرت خضر (ع) که آب حیات نوشید و عمر جاودان یافت/ استعاره: بیت فاقد استعاره است.
«ج»: اشاره به داستان حضرت خضر (ع) که اسکندر به طلب آب حیات رفت و نیافت و خضر از آن نوشید و عمر جاودان یافت. / استعاره: بیت فاقد استعاره است.

تشریح سایر ابیات:

«الف»: تلمیح: اشاره به داستان حضرت خضر (ع) که آب حیات نوشید و عمر جاودان یافت. / استعاره: «لعل» استعاره از «لب»
«د»: تلمیح: اشاره به داستان حضرت خضر (ع) که آب حیات نوشید و عمر جاودان یافت. / استعاره: «خورشید» استعاره از «چهرهٔ معشوق» ـ «چشمهٔ نوش» استعاره از «لب و دهان»
«هـ»: تلمیح: اشاره به داستان حضرت خضر (ع) که آب حیات نوشید و عمر جاودان یافت. / استعاره: «سرو روان» استعاره از «معشوق»

(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و بدیع)

۵۸- گزینهٔ «۴» *(کتاب آبی پیمانه‌ای – کنکور سراسری ۱۴۰۰)*

وزن مصراع صورت سؤال و مصراع این گزینه، هر دو «مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن» است.

وزن سایر مصراع‌ها:

گزینهٔ «۱»: مفتعلن فاعلن / مفتعلن فاعلن
گزینهٔ «۲»: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن
گزینهٔ «۳»: مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر)

۵۹- گزینهٔ «۳» *(کتاب آبی پیمانه‌ای – خارج از کشور ۱۴۰۱)*

ابیات گزینه‌های «۱، ۲ و ۴» در پی بیان این نکته‌اند که عبادت، تضرع و گریه و زاری نیمه‌شب و سحرگاه به درگاه خداوند، تأثیر خود را می‌گذارد و برای انسان قبول درگاه الهی، دفع بلایا و ارزشمندی را به همراه دارد.
در بیت گزینهٔ «۳»، حافظ شوق لب معشوق را دلیل ازیادبردن ورد سحرگاه (عبادت سحرگاهی) و درس شبانه می‌داند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحهٔ ۳۸)

۶۰- گزینهٔ «۱» *(کتاب آبی پیمانه‌ای – خارج از کشور ۱۴۰۲)*

بیت صورت سؤال در توصیف طلوع آفتاب سروده شده است. شاعر خورشید را به محبوبه‌ای تشبیه کرده است که در کجاوه‌ای نشسته است و گره از زلف طلایی‌رنگش می‌گشاید.
در بیت گزینهٔ «۱» غروب آفتاب توصیف شده است. شاعر می‌گوید دیشب هنگامی که سلطان چرخ (خورشید) به سمت مغرب رفت، شهاب‌ها مانند نیزه‌هایی آسمان را پر کردند.

بررسی گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ «۲»: منظور از «یک گل زرد» در این بیت خورشید است که با غروب ستارگان (هزاران نرگس) طلوع می‌کند.
گزینهٔ «۳»: هنگامی که گیتی‌فروز (خورشید) از پشت کوه سر زد، روز زلف‌های شب را گرفت و پیچید (شب تمام شد و روز آغاز شد).
گزینهٔ «۴»: آن ترک پری‌چهره (معشوق) هر روز صبح از شبستان طلوع می‌کند، مانند خورشید که هر صبح چون چشمه‌ای درخشان رخ می‌نماید.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحهٔ ۳۷)

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

جامعه‌شناسی (۲)

۶۱- گزینهٔ «۳» *(سینا غلامی)*

در جهان دو قطبی قرن بیستم، هویت جنبش‌ها، انقلاب‌ها و کشورها براساس جایگاه و اهمیتشان برای یکی از دو قطب جهان (بلوک شرق یا غرب) شناسایی می‌شد. بر این اساس انقلاب اسلامی ایران از آن جهت که یک نظام سیاسی وابسته به بلوک غرب (پهلوی) را هدف قرار داده بود، اهمیت می‌یافت اما چون به بلوک شرق وابسته نبود، از اهمیت آن کاسته می‌شد.

(جامعه‌شناسی (۲)، بیداری اسلامی و جهان جدید، صفحه‌های ۱۲۵، ۱۲۶ و ۱۲۹)

۶۲- گزینهٔ «۳» *(ریحانه امینی)*

تشریح موارد:

ـ نسبت به کشورهای استعمارگر احساس خطر نمی‌کردند: منورالفکران غرب‌گرا

ـ خواستار اصلاح رفتار دولت‌ها در کشورهای اسلامی بودند: نخستین بیدارگران اسلامی، منورالفکران غرب‌گرا

ـ بیداری را بازگشت به اسلام و عمل به آن می‌دانستند: نخستین بیدارگران اسلامی

ـ به مفهوم ناسیونالیسم روی آورده بودند: منورالفکران غرب‌گرا

(جامعه‌شناسی (۲)، بیداری اسلامی و جهان جدید، صفحه‌های ۱۰۹ تا ۱۱۱)

۶۳- گزینهٔ «۳» *(سید آرش مرتضایی‌فر)*

- انقلاب اسلامی ایران، انقلاب‌ها و جنبش‌های آزادی‌بخش قرن بیستم، همگی جهت‌گیری ضداستعماری داشتند و در جهت از بین بردن سلطهٔ سیاسی کشورهای غربی عمل می‌کردند.

- نخبگان غرب‌گرایی که به عملکرد نسل اول روشنفکران معترض بودند، نسل دوم روشنفکران را شکل دادند. این گروه تحت تأثیر جریان‌های چپ در کشورهای اروپایی بودند. این نسل با عنوان روشنفکران چپ شناخته می‌شود. حرکت‌های اجتماعی روشنفکران چپ در چارچوب اندیشه‌های ناسیونالیستی، سوسیالیستی و مارکسیستی بود. برخی از آنان، آشکارا اندیشه‌های غیرتوحیدی را مطرح می‌کردند و برخی دیگر از رویارویی مستقیم با باورهای دینی مردم خودداری می‌کردند؛ حتی گاهی اندیشه‌های خود را در پوشش دینی بیان می‌داشتند. به این ترتیب، روشنفکری التقاطی چپ در کشورهای اسلامی پدید آمد. حرکت‌های اعتراض‌آمیز روشنفکران چپ کشورهای مسلمان، اغلب مورد حمایت بلوک شرق قرار می‌گرفت.

تا پیش از فروپاشی بلوک شرق، روشنفکران چپ در کشورهای اسلامی جاذبه داشتند و جریان چپ حتی در کشورهایی که زیر نفوذ بلوک غرب قرار داشتند، یک جریان اجتماعی تأثیرگذار بود. با فروپاشی بلوک شرق، جاذبه‌های روشنفکری چپ در سطح جهان از بین رفت و این جریان در کشورهای اسلامی نیز جاذبهٔ خود را از دست داد و غرب‌گرایان این جوامع، دیگر بار به اندیشه‌های لیبرالیستی غربی روی آوردند.

- یکی از فعالیت‌هایی که دنیای غرب برای مقابله با حرکت مستقل جهان اسلام انجام می‌دهد ارائهٔ تصویری خشن و غیرعقلانی از فرهنگ اسلامی از طریق سازماندهی و شکل‌دهی به جریان‌های تروریستی وهابی است.

(جامعه‌شناسی (۲)، بیداری اسلامی و جهان جدید، صفحه‌های ۱۱۱ تا ۱۱۳، ۱۲۱ و ۱۳۵)

۶۴- گزینهٔ «۳» *(محمدمهدی یعقوبی)*

- غرب متجدد زمانی با جهان اسلام روبه‌رو شد که قدرت‌های سیاسی جهان اسلام، با وجود رعایت ظواهر اسلامی، استبدادهای قومی و قبیله‌ای بودند و عالمان دینی اغلب براساس ضرورت حفظ امنیت با آنها تعامل می‌کردند.

- جنبش تنباکو نمونه‌ای موفق از فعالیت رقابت‌آمیز اصلاحی است. این تجربهٔ موفق، فعالیت رقابت‌آمیز را از اصلاح رفتار به اصلاح ساختار تغییر داد و به «جنبش عدالتخانه» منجر شد.

- انقلاب اسلامی با بازگشت به اسلام و اتکا به فقه سیاسی و اجتماعی شیعی، مسئلهٔ اسرائیل را مسئلهٔ جهان اسلام مطرح می‌کرد. بازگشت به اسلام اولاً مشروعیت قرارداد کمپ دیوید را در باور مسلمانان مخدوش کرد؛ ثانیاً مقاومت در برابر صهیونیسم را از موضع اعتقاد اسلامی و با تکیه بر ایمان به خداوند و قدرت الهی آغاز کرد.

(جامعه‌شناسی (۲)، بیداری اسلامی و جهان جدید، صفحه‌های ۱۰۸، ۱۱۷ و ۱۲۹)

۶۵- گزینهٔ «۲» *(کتاب آبی پیمانه‌ای – کنکور سراسری ۹۶)*

اعتراض روشنفکران چپ به نسل اول، از جهت گریز آنان از بنیان‌های فکری اسلامی یا اسلام‌ستیزی آنان نیست؛ بلکه از نوع اعتراضاتی است که طیّ قرن بیستم در کشورهای غربی نسبت به عملکرد اقتصادی نظام‌های لیبرالیستی و سرمایه‌داری شکل گرفت.

(جامعه‌شناسی (۲)، بیداری اسلامی و جهان جدید، صفحهٔ ۱۱۲)

جامعه‌شناسی (۱)

۶۶- گزینهٔ «۲» *(سینا غلامی)*

افرادی که برای مدت زیادی با هم زندگی کرده‌اند سرگذشت و سرنوشت مشترکی پیدا می‌کنند که به صورت خاطرهٔ جمعی و مشترک در می‌آید و این خاطره در گذر زمان، متراکم و مستحکم می‌شود و بعد تاریخی هویت جامعه را می‌سازد.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۱۱۱ و ۱۱۲)

۶۷- گزینهٔ «۲» *(ریحانه امینی)*

تمام گزینه‌ها به‌جز گزینهٔ «۲»، از معایب اقتصاد وابسته هستند. گزینهٔ «۲» از مزایای آن محسوب می‌شود.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۱۳۹ و ۱۴۰)

۶۸- گزینهٔ «۱» *(رانیا امیری)*

ـ هرگاه قدرت برای رسیدن به هدفی معین سازمان پیدا کند، سیاست پدید می‌آید.

ـ این اتفاق زمینهٔ تعارضات، تزلزل و بحران های فرهنگی و هویتی را پدید می‌آورد.

ـ قدرتی که مبتنی بر ایدئولوژی های ساختگی بشری باشد، مشروعیت دروغین دارد.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۱۲۷ و ۱۲۸)

۶۹- گزینهٔ «۱» *(سید آرش مرتضایی‌فر)*

افزایش جمعیت یک جهان اجتماعی، به منزلهٔ گسترش فرهنگ و معانی آن است و کاهش جمعیت یک جهان اجتماعی نیز به منزلهٔ محدود شدن گسترهٔ آن است که می‌تواند زمینه‌ساز بسط و تسلط جهان‌های اجتماعی دیگر باشد. از این رو تأمین جمعیت مناسب برای جهان‌های اجتماعی، مسئله‌ای هویتی است.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحهٔ ۱۳۴)

۷۰- گزینهٔ «۱» *(کتاب آبی پیمانه‌ای)*

- ارسطو از دو ملاک تعداد افراد تأثیرگذار و تصمیم‌گیرنده و روش تصمیم‌گیری برای دسته‌بندی نظام‌های سیاسی استفاده کرد و از شش نوع حکومت نام برد.

- فارابی ملاک دین‌مداری و دنیامداری نظام سیاسی را افزون بر ملاک‌های ارسطو در نظر گرفت.

- بر اساس تقسیم‌بندی ارسطو، آریستوکراسی و الیگارشی، نظام‌هایی هستند که بر حاکمیت اقلیت استوارند.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحهٔ ۱۲۹)

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

روان‌شناسی

۷۱- گزینهٔ «۲» *(محمد حبیبی)*

ـ انسان و حیوان، در پاسخ به نیازهای زیستی، عوامل انگیزشی مشترکی دارند، اما انسان، برخلاف حیوان، تابع عامل توانمندتری است که «نگرش» نام دارد.

ـ در انگیزهٔ بیرونی، عامل خارجی فرد را به انجام دادن کاری خاص برمی‌انگیزد.

ـ در انگیزهٔ درونی، فرد کار یا فعالیت را به‌خاطر خود آن چیز انجام می‌دهد.

(روان‌شناسی، انگیزه و نگرش، صفحه‌های ۱۶۰ تا ۱۶۳)

۷۲- گزینهٔ «۲» *(محمدرضا شریفی)*

تشریح عبارت‌ها:

الف) اگر باورهای غلط شکل بگیرد حتی اگر توانایی انجام کاری را داشته باشیم باز نمی‌توانیم با موفقیت آن کار را انجام دهیم.

ب) شانس، اسناد به عامل غیرقابل کنترل است که انگیزهٔ فرد را برای جبران کاهش می‌دهد همچنین برای موفقیت بهتر است به عامل درونی اسناد شود نه بیرونی.

ج) اعتقاد راسخ و واقعی به بودن یا نبودن چیزی یا انجام‌پذیر بودن یا نبودن کاری را باور می‌گویند.

(روان‌شناسی، انگیزه و نگرش، صفحه‌های ۱۶۵، ۱۶۶ و ۱۷۴)

۷۳- گزینهٔ «۱» *(محمد حبیبی)*

ـ در ابتدای سؤال آمده است: «دانش‌آموزی تصمیم دارد در رشتهٔ پزشکی قبول شود و برای رسیدن به هدف خود، برنامه‌ای مرحله‌ای تنظیم کرده است.» این قسمت مستقیماً به هدفمندی (انتخاب هدف) اشاره دارد. انتخاب هدف باعث جهت‌دهی به رفتار، ایجاد انسجام، افزایش امید به موفقیت و جلوگیری از انحراف از مسیر می‌شود. همچنین برای رسیدن به اهداف بزرگ باید آن‌ها را به اهداف کوچک‌تر و قابل دستیابی تقسیم کرد که دقیقاً در متن سؤال به «برنامه‌ای مرحله‌ای» اشاره شده است.

- در ادامه آمده است: «او معتقد است استفاده از تلفن همراه موجب افت تحصیلی می‌شود، اما هر شب ساعت‌ها از آن استفاده می‌کند.» در اینجا بین شناخت (باور) و رفتار تعارض وجود دارد. وقتی فرد هم‌زمان دو شناخت ناسازگار یا یک باور و یک رفتار متناقض داشته باشد، دچار ناهماهنگی شناختی می‌شود که معمولاً احساس تنش و ناراحتی روانی ایجاد می‌کند. بنابراین علت ناراحتی او ناهماهنگی شناختی است.

- در سؤال آمده است: «با خود می‌گوید استفاده از شبکه‌های اجتماعی باعث افزایش اطلاعات علمی من می‌شود.» او رفتارش را تغییر نداده است؛ بلکه باور و نگرش خود را توجیه و بازسازی کرده است تا میان رفتار و شناخت هماهنگی ایجاد شود. طبق کتاب، هنگام بروز ناهماهنگی شناختی دو راه وجود دارد: تغییر رفتار یا تغییر نگرش (یا توجیه شناختی)؛ در این مثال، فرد نگرش خود را تغییر داده و رفتارش را توجیه کرده است.

ـ در پایان سؤال آمده است: «مزایای برنامهٔ انتخابی خود را پررنگ‌تر و عیب‌های سایر برنامه‌ها را بزرگ‌نمایی می‌کند.» این دقیقاً همان پدیده‌ای است که کتاب در توضیح ناهماهنگی شناختی پس از تصمیم‌گیری بیان می‌کند؛ یعنی فرد پس از انتخاب، برای کاهش تردید و ایجاد آرامش ذهنی، خوبی‌های انتخاب خود را بیشتر و بدی‌های گزینه‌های کنار گذاشته‌شده را پررنگ‌تر می‌بینند. این رفتار ناشی از تمایل نظام شناختی به هماهنگی است و نشان می‌دهد نگرش‌ها پس از شکل‌گیری در برابر تغییر مقاومت می‌کنند.

(روان‌شناسی، انگیزه و نگرش، صفحه‌های ۱۶۸ تا ۱۷۱)

۷۴- گزینهٔ «۳» *(محمدرضا شریفی)*

تشریح عبارت‌های غلط:

الف) ادراک کنترل و کارایی باید سازنده باشد؛ یعنی با شواهد محیطی هماهنگی لازم را داشته باشد، زیرا در صورت ناهماهنگی، نوعی ادراک کنترل و کارایی کاذب ایجاد می‌شود که مانع بروز رفتار است.

د) همواره دوست داریم همه چیز مطابق نظر ما و تحت اختیار ما باشد و با انجام دادن رفتارهای گوناگون سعی می‌کنیم محیط را در کنترل خود بگیریم و پیامدهای ناگوار را از خود دور کنیم.

(روان‌شناسی، انگیزه و نگرش، صفحه‌های ۱۷۲ و ۱۷۳)

۷۵- گزینهٔ «۳» *(هانا احمدزاده)*

بررسی سایر گزینه‌ها:

«الف»: لجبودن معلم نوعی از اسناد بیرونی است. استعداد و تلاش عاملی درونی هستند.

«ب»: در درماندگی‌آموخته‌شده ما باور می‌کنیم که ناتوان هستیم و کنترلی بر محیط خود نداریم و برای تغییر دادن شرایط نمی‌توانیم کاری انجام دهیم؛ در نتیجه، انگیزهٔ عمل در ما به وجود نمی‌آید و تلاشی نمی‌کنیم.

«ج» و «د»: زمانی که فرد بین فعالیت و نتایج به دست آمده رابطه‌ای نمی‌بیند، دچار درماندگی‌آموخته‌شده می‌شود؛ یعنی افراد یاد می‌گیرند که ناتوان هستند و حالتی است که در آن پیامدها و نتایج کار با تلاش و کار فرد ارتباطی ندارد.

(روان‌شناسی، انگیزه و نگرش، صفحه‌های ۱۷۵ تا ۱۷۷)

۷۶- گزینهٔ «۴» *(هانا احمدزاده)*

ناکامی‌های مکرر به عنوان یک عامل روانی در ایجاد انواع بیماری جسمانی مانند اختلال در دستگاه گوارش، بیماری های قلبی-عروقی، لرزش دست و ... تأثیر دارند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: طبق پیوستار سلامت و بیماری، وضعیت «ناتوانی نسبتا شدید» مرحله‌ای قبل از مرگ قرار دارد و این دو مرحله از هم مجزا هستند.

گزینهٔ «۲»: در روان‌شناسی سلامت، اعتقاد بر این است که بیماری یا سلامت دو جنبهٔ جداگانه نیستند، بلکه از سلامت کامل تا مرگ، یک پیوستار وجود دارد که هر یک از ما بر روی یکی از نقاط پیوستار جای می‌گیریم.

گزینهٔ «۳»: فشارهای روانی در بیماری‌های قلبی-عروقی، معمولاً «عامل ایجاد بیماری» هستند نه پیامد بیماری‌ها.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی سلامت، صفحه‌های ۱۸۹ تا ۱۹۱)

۷۷- گزینهٔ «۳» *(فرید هاری)*

گزینهٔ «۱»: درست؛ فشار روانی مثبت باعث ارتقای واکنش‌های رفتاری و پردازش‌های شناختی می‌شود.

گزینهٔ «۲»: درست؛ روان‌شناسان سلامت برای بررسی سبک زندگی ممکن است از شما بپرسند آیا زمانی از روز را به تفریح یا ورزش می‌گذرانید؟

گزینهٔ «۳»: نادرست؛ همهٔ افراد نیاز به رژیم‌های غذایی خاص سن و جنس خودشان دارند و به تناسب رشد، نوع رژیم غذایی افراد تغییر می‌کند.

گزینهٔ «۴»: درست؛ فشار روانی در مواجهه با هر تغییر در زندگی می‌تواند ایجاد شود فشار روانی از نوع ارتباط شخص با محیط است.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی سلامت، صفحه‌های ۱۹۲ تا ۱۹۷)

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

۷۸- گزینهٔ «۲» *(محمد حبیبی)*

گزینهٔ «۱»: نادرست است؛ زیرا مقابله‌های سازگارانه فقط محدود به کوتاه‌مدت نیستند و هدف آن‌ها صرفاً «حذف فوری» نیست، بلکه شامل «تحمل و سازگاری» نیز می‌شود.

گزینهٔ «۳»: نادرست است؛ زیرا کتاب درسی صراحتاً «مشورت و راهنمایی گرفتن» و «فعالیت بدنی و ورزش» را جزو روش‌های سازگارانه معرفی کرده است، نه فقط مهارت‌های ذهنی و شناختی.

گزینهٔ «۴»: نادرست است؛ زیرا مقابلهٔ سازگارانه به معنای «پاک‌کردن صورت مسئله» نیست؛ بلکه به معنای مواجههٔ صحیح با آن است. شوخ‌طبعی نیز طبق متن برای زمانی است که «امکان از بین بردن مشکل در کوتاه‌مدت وجود ندارد»، نه اینکه به طور کلی راهکارهای حل مسئله را نادیده بگیریم.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی سلامت، صفحه‌های ۱۹۹ تا ۲۰۱)

۷۹- گزینهٔ «۲» *(محمدعرفان فرهادی)*

مقابله‌های ناسازگارانه	
منفعل بودن	فرد دست از تلاش برمی‌دارد و تلاش نمی‌کند و به‌طور کلی ناامید می‌شود.
در انتظار معجزه بودن	فرد در این مقابله، بدون اینکه تلاش کند، منتظر است اتفاق خارق‌العاده‌ای رخ دهد. (امیدواری کاذب و غیرواقعی)
انجام رفتارهای تکانشی و بدون فکر و تأمل	فرد از لحاظ هیجانی به‌شدت تحریک می‌شود، به طوری که بر هیجانات و رفتار خود کنترل ندارد و بسیار عصبی و پرخاشگر است و به خود و دیگران آسیب می‌رساند.
استفاده از داروهای شیمیایی، دخانیات و...	فرد در این مقابله، برای فراموش کردن هیجانات منفی فشار روانی و رهایی از آنها، از داروهای آرام‌بخش، مواد اعتیادآور یا سیگار استفاده می‌کنند که نه‌تنها کمکی به کنترل فشار روانی نمی‌کند، بلکه فشارآورهای بزرگتری ایجاد می‌کنند و بر سلامتی فرد تأثیر مخرب دارد.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی سلامت، صفحه‌های ۲۰۲ و ۲۰۳)

۸۰- گزینهٔ «۳» *(محمدعرفان فرهادی)*

راه مستقیم	گاهی امور مذهبی، به‌صورت مستقیم موجب ارتقای سلامتی افراد می‌شوند، به عبارت دیگر، چیزی که باعث ارتقای سلامتی می‌شود، باورهای مذهبی و حس آرامش ناشی از آن‌هاست که مستقیماً بر روی بهبود عملکرد سیستم ایمنی بدن اثر گذاشته و با بهبود آن موجب سلامتی می‌شود. مذهب و رفتارهای معنوی (مثل توکل بر خدا)، از طریق ایجاد آرامش ذهنی، کاهش فشار روانی، رابطه با خداوند و ایجاد روحیهٔ مثبت از شرکت در مراسم مذهبی، عبادت و افزایش احساس حمایت اجتماعی، باعث بهبود عملکرد سیستم ایمنی بدن می‌شود.
راه غیرمستقیم	گاهی امور مذهبی به‌صورت غیرمستقیم باعث افزایش کیفیت سبک زندگی افراد می‌شوند؛ به عبارت دیگر، چیزی که باعث ارتقای سلامتی می‌شود، مستقیماً مربوط به دین نیست. تحقیقات نشان داده است افراد مذهبی، در مقایسه با دیگر افراد، سبک زندگی سالم‌تری دارند و از رفتارهای پرخطر جنسی، مصرف سیگار، الکل و تغذیهٔ ناسالم اجتناب می‌کنند.

محسن با کمک گرفتن از باورها و رفتارهای مذهبی مثل دعاخواندن و توکل بر خدا، فشار روانی خود را کنترل کرده و برای قبولی در رشتهٔ دلخواه خود تلاش می‌کند. این یک نمونه از تأثیر مستقیم مذهب بر سلامت است.

تشریح گزینه‌های نادرست:

گزینهٔ «۱»: مذهب و ارتباط با خداوند در ایجاد آرامش روانی و استفاده از روش‌های سازگارانه در مقابله با فشار روانی تأثیر دارد.

گزینهٔ «۲»: عبارت بیان‌شده در این گزینه مربوط به تأثیر غیرمستقیم مذهب بر سلامت است.

گزینهٔ «۴»: ایجاد روحیهٔ مثبت حاصل از شرکت در مراسم مذهبی، باعث بهبود عملکرد سیستم ایمنی بدن می‌شود.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی سلامت، صفحهٔ ۲۰۴)

عربی زبان قرآن (۲)

۸۱- گزینهٔ «۱» *(کامران عبداللّهی)*

«أُذکُروا»: یاد (ذکر) کنید (رد گزینهٔ ۴) / «نِعمَة اللّهِ عَلَیکُم»: نعمت خدا را بر خود (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «إذ»: آنگاه، زمانی‌که / «کُنتُم أعداء»: دشمن بودید (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «ألَّفَ»: انس (الفت) ایجاد کرد / «بینَ قلوبکم»: میان دل‌هایتان (قلب‌هایتان) / «أصبَحتُم بِنِعمَتِه إخواناً»: به نعمت او برادر شدید (رد گزینه‌های ۳ و ۴)

(ترجمه)

۸۲- گزینهٔ «۱» *(مرتضی کاظم شیروردی)*

«إنّ»: بی‌گمان، همانا / «المُعوّقینَ الّذین ...»: معلولانی که ...، جانبازانی که ... (رد گزینهٔ ۲) / «حَصَلوا عَلَی»: به ... دست یافتند / «نَجاحاتٍ جَیّدة»: موفقیت‌های (پیروزی‌های) خوبی / «قَد تَحَمّلوا»: تحمّل کرده‌اند (فعل ماضی ← رد گزینهٔ ۳) / «مشقّات کثیرة»: سختی‌های زیادی / «فی حیاتِهم»: در زندگی خود، در زندگی‌شان (رد گزینهٔ ۴) / «لأنّ»: زیرا / «کانَت لَهُم»: داشتند (رد گزینه‌های ۳ و ۴)

نکتهٔ مهم درسی:

ترکیب «کانَ + لـ» به معنای «داشت» است.

(ترجمه)

۸۳- گزینهٔ «۳» *(سید محمدعلی مرتضوی)*

«من فکَّ ... أو رَحِمَ ...، فقَد أحیا ...»: (در جمله‌های شرطی، می‌توانیم فعل ماضی را به‌صورت ماضی یا مضارع ترجمه کنیم) هر کس ... آزاد کند یا ... رحم نماید، زنده کرده است (رد گزینهٔ ۲)/ «عزیزاً ذلَّ»: (اسم نکره + جمله وصفیه) انسان عزّتمندی که خوار شده است (رد گزینه‌های ۱ و ۲)/ «أملاً عَظیماً»: امید بزرگی (رد گزینهٔ ۲)/ «لا یَضیعُ»: (فعل مضارع منفی) ضایع نمی‌شود (رد گزینه‌های ۱ و ۴)/ «یبقی»: باقی می‌ماند (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «إلی الأبد»: تا ابد (رد گزینهٔ ۲؛ در جای نامناسبی ترجمه شده است!)

(ترجمه)

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

۸۴- گزینهٔ «۴» *(ولی برهی - ابهر)*

در گزینهٔ «۴» خطایی وجود ندارد؛ «یُعینان» جملهٔ وصفیه است و هرگاه جملهٔ وصفیه مضارع باشد و در عبارت قبل از آن فعل ماضی بیاید، معمولاً این فعل مضارع، به‌صورت «ماضی استمراری» ترجمه می‌شود.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: «الشلل الدّماغی» به معنای «فلج مغزی» است.

گزینهٔ «۲»: در ترجمه، «از قوی‌ترین مردم» آمده که «از» در عبارت عربی معادلی ندارد، ضمن اینکه «فلیتوکّل» به معنای «پس باید توکّل کند» است، زیرا لام امر بر سر فعل مضارع آمده است و معنای «باید» دارد.

گزینهٔ «۳»: «می‌توانند» در ترجمهٔ فارسی اضافی است و معادلی در عبارت عربی داده شده ندارد.

(ترجمه)

۸۵- گزینهٔ «۲» *(مصطفی قدیمی‌فرد)*

«دانش‌آموزان باید بدانند»: لیعلم الطّلاب، الطّلاب لیعلَموا (گزینهٔ «۴» نادرست است، زیرا فعل به‌صورت مؤنّث آمده است و در گزینهٔ «۱» هم «یفهم» معادل مناسبی نیست.) / «آزمون‌ها»: الامتحانات/ «یادگیری دروس»: تعلّم الدّروس (رد گزینهٔ ۳) / «از آن»: منها (رد سایر گزینه‌ها)

نکتهٔ مهم درسی:

هرگاه مرجع ضمیر، جمع غیرانسان باشد، ضمیر به‌صورت مفرد مؤنّث (هی، ها) می‌آید؛ در این‌جا «از آن = مِنها»، زیرا «آن» به «امتحانات» برمی‌گردد.

(تعریب)

۸۶- گزینهٔ «۲» *(امیرعلی فردین –گنبد کاووس)*

با توجه به ترجمهٔ آیهٔ شریفه در صورت سؤال (مؤمنان باید بر خداوند توکل کنند)، درمی‌یابیم گزینهٔ «۲» که بر توکل به خدا تأکید می‌کند، با آن تناسب مفهومی بیشتری دارد.

(مفهوم)

۸۷- گزینهٔ «۲» *(محمدمهدی یعقوبی)*

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: «المُعَوَّق» (با توجه به حرکت فتحه روی عین‌الفعل) اسم مفعول است.

گزینهٔ «۳»: «یُواجِهُ» فعل مضارع از باب مُفاعلة است که این باب فقط یک حرف زائد دارد.

گزینهٔ «۴»: «یَتَغَلَّبَ» فعل مضارع از باب «تَفَعُّل» است.

نکتهٔ مهم درسی:

حروف زائد افعال ثلاثی مزید، همواره بر اساس اولین صیغهٔ فعل ماضی (صیغهٔ مفرد مذکر غایب) تعیین می‌شود.

(تحلیل صرفی)

۸۸- گزینهٔ «۳» *(کتاب تاک - کنکور سراسری ۱۴۰۰)*

صورت سؤال گزینه‌ای را می‌خواهد که در آن حرف «لِ» با بقیه متفاوت باشد. حرف «لِ» در گزینهٔ «۳»، به معنی «تا، تا این‌که» است، زیرا دو جمله را به هم متّصل کرده است. («لِ» از نوع ناصبه است.)

ترجمه: پدرم با ما صحبت کرد تا به خطراتی که مقابلمان است، توجّه کنیم!

در سایر گزینه‌ها، «لِ» از نوع امر و به معنی «باید» است:

گزینهٔ «۱»: اگر بخواهیم در آب شنا کنیم، باید به عمق آن توجّه نماییم!

گزینهٔ «۲»: باید توجّه نماییم تا زیبایی طبیعت را در هر چیزی مشاهده کنیم!

گزینهٔ «۴»: امتحانات نزدیک است، پس باید به فرصت‌های اندکمان توجّه نماییم!

نکتهٔ مهم درسی:

وقتی در ابتدای فعل مضارع «فَلـ ....» داشته باشیم، حرف «لام» از نوع امر (جازمه) و به معنی «باید» است؛ بنابراین از همان ابتدا هم مشخّص بود که «لِ» در گزینه‌های «۱» و «۴» از نوع امر و به معنی «باید» است.

(قواعد فعل مضارع)

۸۹- گزینهٔ «۳» *(محمدرضا سوری- نهاوند)*

گاهی «کان» بر مضارع دلالت دارد و معنی «است» می‌دهد، امّا در گزینهٔ «۳»، در مورد موضوعی در گذشته خبر می‌دهد که به اتمام رسیده است. (ترجمهٔ عبارت: این دانش‌آموز ساکت بود و سخنی دربارهٔ موضوع نگفت!)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: ترجمهٔ عبارت: شیطان برای انسان، دشمنی آشکار است!

گزینهٔ «۲»: ترجمهٔ عبارت: بزرگترین بلا برای انسان، قطع‌شدن امید است!

گزینهٔ «۴»: ترجمهٔ عبارت: انسان بردبار فقط کسی است که هرگاه قدرت (انتقام) داشته باشد، ببخشد و بردباری بر هر کار او غالب باشد!

(افعال ناقصه)

۹۰- گزینهٔ «۲» *(حمیدرضا قائد امینی - اصفهان)*

در گزینهٔ «۲»، «کان» در معنای «است» به کار رفته است و اگر از جمله حذف هم بشود، تغییری در معنای عبارت ایجاد نمی‌شود: «پیامبر خدا (ص)، الگویی نیکو برای همهٔ مسلمانان است!»

نکات مهم درسی:

هرگاه «کانَ» دربارهٔ خداوند و صفات او و پیامبر (ص)، یا واقعیّت‌ها و حقیقت‌های ثابت اجتماعی، دینی و علمی به کار رود، به‌صورت مضارع (است) ترجمه می‌شود.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: حذف «کانَ» موجب تغییر در ترجمهٔ فعل جمله می‌شود. اگر «کانَ» حذف شود، فعل جمله به جای ماضی بعید، به‌صورت ماضی ساده ترجمه می‌شود (حامد، مقاله‌ای دربارهٔ زندگی یوسف و برادرانش نوشت!).

گزینهٔ «۳»: حذف «کانَ» موجب تغییر در ترجمهٔ فعل جمله می‌شود. اگر «کانَ» حذف شود، فعل‌های جمله به جای ماضی استمراری، به‌صورت مضارع اخباری ترجمه می‌شوند (دوست صمیمی‌ام، اندوه غمگین را می‌زداید و از خانواده پشتیبانی می‌کند!).

گزینهٔ «۴»: حذف «کانَ» موجب تغییر در ترجمهٔ جمله می‌شود. اگر «کانَ» حذف شود، جمله به‌جای ماضی، در زمان حال ترجمه می‌شود (دفتر خاطرات خواهر کوچکترم بر روی میز است!).

(افعال ناقصه)

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

عربی زبان قرآن (۱)

۹۱- گزینهٔ «۱» *(کتاب آبی پیمانه‌ای)*

«إعلَم»: (فعل امر مخاطب) بدان (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «ثَمَرةَ العِلمِ»: میوهٔ علم (رد گزینه‌های ۲ و ۴)/ «مُداراةُ النّاسِ»: مدارا کردن با مردم

(ترجمه)

۹۲- گزینهٔ «۲» *(محمدرضا سوری- نهاوند)*

«علی امتداد»: در امتداد / «هذه الأنابیب»: این لوله‌ها (رد گزینهٔ ۳) / «توجَدُ»: وجود دارد (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «أعمِدةُ اتّصالاتٍ»: دکل‌های (ستون‌های) مخابراتی (رد گزینهٔ ۱) / «کَمحطّاتِ انذارٍ»: به‌عنوان ایستگاه‌های هشدار (رد گزینهٔ ۱) / «لوحاتٌ تحذیریّة»: تابلوهای هشدار (رد گزینهٔ ۴) / «تُحذِّرُ»: بر حذر می‌دارد (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «المواطنین»: شهروندان / «مِن حَفر الأرض»: از کندن زمین / «لِبناء»: برای ساخت (رد گزینهٔ ۱) / «العمارة»: ساختمان (رد گزینهٔ ۳) / «لِلزراعةِ»: برای کشاورزی (رد گزینهٔ ۴)

(ترجمه)

۹۳- گزینهٔ «۱» *(کامران عبداللهی)*

«إذا»: هرگاه، اگر / «تَأمَّلَ الإنسان»: انسان بیندیشد (فکر کند) / «أسرار البحار»: رازهای دریاها (رد گزینهٔ ۴) / «مَخلوقاتِها العَجیبَة»: آفریده‌های شگفتِ آن (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «یَزدادُ إیمانُه»: ایمانش بیشتر می‌شود (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «قُدرَةِ اللهِ وَ حِکمَتِه»: قدرت و حکمت خداوند (رد گزینهٔ ۴)

(ترجمه)

۹۴- گزینهٔ «۳» *(حمیدرضا قائد امینی - اصفهان)*

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: «وُجِدَ»: پیدا شد

گزینهٔ «۲»: «عَرَّفَنی»: به من معرّفی کرد

گزینهٔ «۴»: «لَنا صَدیقٌ»: دوستی داریم

نکات مهم درسی:

۱) در ترجمهٔ فعل مجهول، معمولاً از مشتقات فعل «شدن» استفاده می‌کنیم. مثال: «وُجِدَ» فعل ماضی مجهول به معنای «پیدا شد» است.

۲) هرگاه حرف «لِ» در ابتدای جمله، بر سر اسم یا ضمیر متّصل بیاید، به معنای «داشتن» است. مثال: «لَنا صَدیقٌ: دوستی داریم»

(ترجمه)

۹۵- گزینهٔ «۳» *(محمدمهدی یعقوبی)*

«قطعاً ایران به دست آورده است»: قَد اِکتَسَبَت إیرانُ (رد سایر گزینه‌ها) / «سود زیادی»: (باید مفعول و منصوب باشد) نفعاً کَبیراً (رد گزینهٔ ۲) / «از راه انتقال نفت و گاز»: عَبْرَ نَقلِ النّفطِ و الغازِ (رد سایر گزینه‌ها) / «به بعضی کشورها»: إلَی بَعضِ الدُّوَلِ (رد گزینهٔ ۱)

نکتهٔ مهم درسی:

اگر حرف «قَد» بر سر فعل ماضی بیاید، فعل را به‌صورت ماضی نقلی ترجمه می‌کنیم، همچنین می‌توانیم همراه آن از «قطعاً، بی‌شک» نیز استفاده کنیم.

(تعریب)

۹۶- گزینهٔ «۳» *(ابوطالب درانی)*

نزدیک‌ترین عبارت از لحاظ مفهومی به عبارت صورت سؤال (با هیچ‌چیز مانند عدالت، سرزمین‌ها آباد نشده‌اند!)، در گزینهٔ «۳» آمده است. مفهوم هر دو عبارت این است که عدالت باعث آبادی و پایداری سرزمین‌ها می‌شود.

(مفهوم)

۹۷- گزینهٔ «۱» *(مصطفی قدیمی‌فرد)*

«تُحذَّرُ (مجهول): برحذر داشته می‌شود» نادرست است، زیرا با توجه به معنی، فعل معلوم (تُحذِّرُ: بر حذر می‌دارد) موردنیاز است.

«لَغرض» نادرست است، در این‌جا «لِغرض» صحیح است.

نکتهٔ مهم درسی:

حرف جرّ «لِ» با ضمیر، به‌صورت «لَ» (مثلاً: لَکُم) و با غیرضمیر به‌صورت «لِ» (مثلاً: لِلمدرسة» می‌آید.

(ضبط حرکات)

۹۸- گزینهٔ «۲» *(محمدرضا سوری- نهاوند)*

ترجمهٔ عبارت: کشور ما سرشار از نفت است و نفت و مشتقّاتش را به کشورهای صنعتی صادر می‌کند!

«تُصَدِّرُ» فعل معلوم است، زیرا انجام‌دهنده دارد و «النِّفطَ» هم مفعول آن است؛ وجود مفعول نشانهٔ معلوم بودنِ فعل «تُصَدِّرُ» است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: «تشاهدُ السُّفُنُ: کشتی‌ها مشاهده می‌شوند». «تشاهدُ» فعل مجهول و «السُّفُنُ» نائب فاعل.

گزینهٔ «۳»: «یستخرجُ الماءُ: آب استخراج می‌شود». «یستخرجُ» فعل مجهول و «الماءُ» نائب فاعل.

گزینهٔ «۴»: «تنقلُ مشتقّاتُ: مشتقّات منتقل می‌شود». «تنقلُ» فعل مجهول و «مشتقّاتُ» نائب فاعل.

(فعل مجهول)

۹۹- گزینهٔ «۴» *(ولی برجی - ابهر)*

تشریح گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: «نون» در «عنّی» نون وقایه است (نباید «نون» در «لا تکونی» را که از حروف اصلی فعل است، نون وقایه گرفت!).

گزینهٔ «۲»: «بَلغنی» نون وقایه دارد (نباید «نون» در «لا تحزنی» را که از حروف اصلی فعل است، نون وقایه گرفت!).

گزینهٔ «۳»: «أمَرنی» دارای نون وقایه است.

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

گزینهٔ «۴»، «نون» در «ظنّی» برای خود کلمه است و نون وقایه نیست (دقت کنید «ظنّ» در این عبارت اسم است و نون وقایه به اسم نمی‌چسبد!).

نکتهٔ مهم درسی:

نون وقایه به نونی گفته می‌شود که بین فعل‌های متعدّی و ضمیر متکلّم «ی» می‌آید، همچنین نون وقایه، میان حروف «مِن، عَن، إنّ، أنّ، لیت، لعلّ، لکنّ، کأنّ» و ضمیر متکلّم «ی» هم می‌آید.

(نون وقایه)

۱۰۰- گزینهٔ «۳» *(امیرعلی فردین – گنبد کاووس)*

اسمی که بعد از حرف جر می‌آید، مجرور به حرف جر می‌شود. عبارت داده شده در صورت سؤال، دارای سه اسم مجرور به حرف جر است:

الدلفینِ، الغَرَقِ و الشّاطِئِ.

(حروف جر)

عربی، زبان قرآن (۳)

۱۰۱- گزینهٔ «۲» *(نوید امساکی)*

«قالوا»: گفتند/ «لا علمَ لَنا»: («لا»ی نفی جنس) هیچ علمی نداریم (رد گزینه‌های ۱ و ۴)/ «إنّک»: همانا تو (رد گزینهٔ ۴)/ «علّام»: بسیار دانا (رد گزینهٔ ۱)/ «الغُیوب»: پنهان‌ها (رد گزینهٔ ۳)

(ترجمه)

۱۰۲- گزینهٔ «۴» *(سید محمدعلی مرتضوی)*

«لا شیء»: هیچ چیزی نیست (رد گزینه‌های ۲ و ۳)/ «أسوَأ»: (اسم تفضیل) بدتر (رد گزینهٔ ۳) / «أن تظلم إنساناً»: که به انسانی ستم کنی (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «لیس لَه أحد»: کسی را ندارد (رد گزینهٔ ۱)/ «سوی الله»: به جز خدا

(ترجمه)

۱۰۳- گزینهٔ «۴» *(کتاب آبی پیمانه‌ای)*

«لکُلِّ انسان هَدفٌ»: هر انسانی هدفی دارد (لِـ + اسم= داشتن) (رد سایر گزینه‌ها) / «یَعیشُ»: زندگی می‌کند/ «یَسعَی»: می‌کوشد/ «تَحقیقِهِ»: برآورده کردن آن/ «لا هدفَ له»: هیچ هدفی ندارد/ «تُصبِحُ»: می‌شود/ «حَیاتُه»: زندگی‌اش/ «عَبثاً»: عبث، بیهوده

(ترجمه)

۱۰۴- گزینهٔ «۴» *(محمدصادق محسنی)*

ترجمهٔ صحیح عبارت گزینهٔ «۴»: همانا عاقل میان دیگران دشمنی کسب نخواهد کرد!

(ترجمه)

۱۰۵- گزینهٔ «۴» *(محمدصادق محسنی)*

در گزینهٔ «۴»، «إنّما: فقط» و «سوی: به جز» متضاد نیستند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ «۱»: جمع «المعجم» (فرهنگ لغت)، «المعاجم» است.

گزینهٔ «۲»: «رَیب» با «شکّ» مترادف است.

گزینهٔ «۳»: مفرد «نُقّاد»، «ناقِد» است.

(واژگان و مفهوم)

۱۰۶- گزینهٔ «۴» *(نوید امساکی)*

ترجمهٔ عبارت گزینهٔ «۴»: آبمیوه‌گیری: آب میوه‌ها که گرفته می‌شود و به دلیل فوایدش برای بدن نوشیده می‌شود! (نادرست است.)

(واژگان و مفهوم)

۱۰۷- گزینهٔ «۳» *(سید محمدعلی مرتضوی)*

در گزینهٔ «۳»، «التفکُّر» از باب تفعّل است و دو حرف زائد دارد؛ همچنین دقّت کنید که «مثل» یک اسم است، نه حرف جر؛ بنابراین «التفکّر» مضاف الیه است، نه مجرور به حرف جر.

(تحلیل صرفی و اعراب)

۱۰۸- گزینهٔ «۴» *(سید محمدعلی مرتضوی)*

«إنّ» کلّ جملهٔ پس از خود را تأکید می‌کند، نه فقط اسمِ بعد از خود را!

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ «۱»: «لیتَ» برای بیان تمنّی (آرزومندی) می‌آید.

گزینهٔ «۲»: «کأنَّ» برای بیان معنای تشبیه می‌آید.

گزینهٔ «۳»: «أنَّ» برای ایجاد ارتباط میان دو جمله به‌کار می‌رود. (حرف ربط است.)

(حروف مشبّهه بالفعل)

۱۰۹- گزینهٔ «۱» *(سید محمدعلی مرتضوی)*

در گزینهٔ «۱»، «من» اسم «لعلّ» است و «ناجحٌ» خبر آن و مرفوع است. (ترجمهٔ عبارت: امید است کسی که با اخلاص تلاش‌هایش را انجام می‌دهد، موفق باشد!)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ «۲»: «متّحدون» خبر «لیتَ» است و باید مرفوع باشد.

گزینهٔ «۳»: «علماءَ» اسم «کأنَّ» است و باید منصوب باشد.

گزینهٔ «۴»: «مجتهدٌ» خبر «إنَّ» است و باید مرفوع باشد.

(حروف مشبّهه بالفعل)

۱۱۰- گزینهٔ «۲» *(کتاب آبی پیمانه‌ای – کنکور خارج از کشور ۱۴۰۳)*

با توجه به گزینه‌ها، مشخص است که نکات «لا»ی نفی جنس مدّنظر سؤال است. قواعد مربوط به اسم «لا»ی نفی جنس تنها در گزینهٔ «۲» به درستی رعایت شده است، در سایر گزینه‌ها به‌ترتیب: «لا أحدَ»، «لا کنزَ» و «لا شیءَ» صحیح است.

نکات مهم درسی:

دقت کنید اسم «لا»ی نفی جنس:

- همواره نکره است و «الـ» نمی‌گیرد.
- همیشه در آخر خود، علامت فتحه (ـَـ) دارد.
- هیچ‌گاه علامت تنوین (ـً ـٌ ـٍ) نمی‌گیرد.

(«لا»ی نفی جنس)

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

تاریخ (۲)

۱۱۱- گزینهٔ «۱» *(هامد صفرقانیان)*

تشریح عبارت‌ها:

الف) مربوط به شاه تهماسب اول است.

ب) مربوط به شاه صفی است.

ج) مربوط به شاه اسماعیل صفوی است.

د) مربوط به شاه عباس اول است.

هـ) مربوط به شاه سلیمان است.

(تاریخ (۲)، تحولات سیاسی و اقتصادی ایران در دورهٔ صفوی، صفحه‌های ۱۳۷، ۱۳۹ و ۱۴۲)

۱۱۲- گزینهٔ «۲» *(یاسین ساعدی)*

تشریح عبارت‌های نادرست:

عبارت «ب»: در دورهٔ صفوی هنر خوشنویسی در کنار هنر نگارگری به اوج شکوفایی رسید و هنرمندانی چون میرعلی هروی و میرعمادحسنی قزوینی آن را به کمال رسانیدند.

عبارت «د»: ملاصدرا (صدرالمتألهین) شاگرد شیخ بهایی و میرداماد بود و مؤسس حکمت متعالیه است.

(تاریخ (۲)، فرهنگ و تمدن در عصر صفوی، صفحه‌های ۱۵۱، ۱۵۲ و ۱۵۵)

۱۱۳- گزینهٔ «۱» *(علیرضا پدرام)*

تشریح عبارت‌های نادرست:

ب) جنگ‌های صلیبی علیه مسلمانان به دعوت پاپ و به فرماندهی شاهان و اشراف اروپایی بود.

د) بر اثر این جنگ‌ها، اطلاعات جغرافیایی اروپاییان افزایش یافت و بنادر مهم اروپایی در دریای مدیترانه از نو شکوفا شدند و دوباره رونق گرفتند.

(تاریخ (۲)، قرون وسطا، صفحه‌های ۱۶۵ و ۱۶۷)

۱۱۴- گزینهٔ «۴» *(محمدمهدی یعقوبی)*

شهرهای بندری ونیز، جنوا، پیزا و پالرمو، تجارت در دریای مدیترانه و سواحل غربی اروپا را در اختیار داشتند.

نکتهٔ مهم درسی:

فلورانس، مرکز داد و ستد کالاهای قیمتی فلزی و چرمی بود و تجارت پارچه را در بخش وسیعی از اروپا به خود اختصاص داده بود.

(تاریخ (۲)، رنسانس و عصر جدید، صفحهٔ ۱۷۴)

۱۱۵- گزینهٔ «۲» *(فاطمه عزیزی)*

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ «۱»: مربوط به کشورهای اسپانیا و پرتغال است.

گزینهٔ «۳»: گالیله، استاد دانشگاه پیزا در ایتالیا بود.

گزینهٔ «۴»: مربوط به کشور اسپانیاست.

(تاریخ (۲)، رنسانس و عصر جدید، صفحه‌های ۱۸۰، ۱۸۱، ۱۸۳ و ۱۸۵)

تاریخ ایران و جهان (۱)

۱۱۶- گزینهٔ «۳» *(علیرضا آزادی‌زاده)*

تشریح عبارت‌های نادرست:

ب) تا زمان داریوش بزرگ در بیشتر نواحی تحت فرمان او، سکه (پول) رواج چندانی نداشت و هنوز مردم از مبادلهٔ کالا به کالا (پایاپای) استفاده می‌کردند.

ج) در زمان هخامنشیان، ضرب سکهٔ طلا در انحصار پادشاهان بود و ساتراپ‌ها با اجازهٔ او می‌توانستند سکهٔ نقره ضرب کنند.

(تاریخ (۱)، اقتصاد و معیشت، صفحه‌های ۱۱۸ تا ۱۲۰ و ۱۲۳)

۱۱۷- گزینهٔ «۳» *(کتاب آبی پیمانه‌ای)*

در دوران حکومت سلوکیان، تجارت رونق گذشته را نداشت، اما برقراری روابط سیاسی و تجاری میان ایران و چین، از عوامل مهم رونق جریان داد و ستد در دوران اشکانیان بوده است.

(تاریخ (۱)، اقتصاد و معیشت، صفحه‌های ۱۲۵ و ۱۲۶)

۱۱۸- گزینهٔ «۱» *(فاطمه احمدی)*

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ «۲»: مطابق تعالیم زرتشتی، گروهی از موجودات الهی که امشاسپندان یا جاودانان مقدس خوانده می‌شوند، اهورمزدا را در امر آفرینش یاری می‌کنند.

گزینهٔ «۳»: نسخه‌ای از اوستا که در زمان هخامنشیان بر پوست گاو نوشته شده بود، به دست اسکندر مقدونی از بین رفت. چند قرن بعد یکی از پادشاهان اشکانی به نام بلاش یکم اوستا را گردآوری کرد.

گزینهٔ «۴»: در عهد اشکانی، ستایش ایزدمهر به قلمرو روم در آسیای صغیر راه یافت و در آنجا به کیشی مستقل تبدیل شد و سپس به اروپا رسید.

(تاریخ (۱)، دین و اعتقادات، صفحه‌های ۱۲۸، ۱۲۹، ۱۳۱ و ۱۳۲)

۱۱۹- گزینهٔ «۳» *(فاطمه عزیزی)*

تشریح عبارت‌ها:

الف) کتاب دینی اوستا به زبان اوستایی، یکی از زبان‌های ایرانی باستان نوشته شده است.

ب) به نظر برخی زبان‌شناسان، منظومه‌های داستانیِ «درخت آسوریک» و «یادگار زریران» که در قرن ۵ میلادی به خط و زبان پهلوی ساسانی نگارش یافته‌اند، ابتدا به زبان پارتی سروده شده بودند.

ج) مهم‌ترین مدارک بر جای مانده از زبان فارسی باستان، سنگ‌نوشته‌های پادشاهان هخامنشی است که به خط میخی نوشته شده‌اند.

د) از گزارش‌های مورّخان یونانی معلوم می‌شود که در زمان هخامنشیان، قصّه‌های متعددی به زبان فارسی باستان وجود داشته و مردم آن‌ها را از حفظ می‌خوانده‌اند.

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

نکات مهم درسی:

۱) زبان ایلامی، که مردمان جنوب غربی فلات ایران با آن سخن می‌گفتند، زبان رسمی و نوشتاری حکومت و تمدن ایلام بود. این زبان تا مدتی پس از ورود آریاییان، همچنان رواج داشت.

۲) آیین و فرهنگ ایرانی بر اهمیت تربیت و ارزش دانایی و خردورزی تأکید می‌کرد.

(تاریخ (۱)، زبان، علم و آموزش، صفحه‌های ۱۳۶ تا ۱۴۰)

۱۲۰- گزینهٔ «۴» *(علیرضا پدرام)*

سلوکیان تمام تلاش خود را برای گسترش فرهنگ، هنر و معماری یونانی در ایران به کار گرفتند. در آن زمان، عدهٔ زیادی از یونانیان به میهن ما مهاجرت کردند و سکونتگاه‌ها و شهرهای جدیدی را بر پایهٔ اصول معماری یونانی پی افکندند. اشکانیان که در پی سلوکیان قدرت را به دست گرفتند، در آغاز، دنباله‌رو دستاوردهای فرهنگی و هنری یونانیان بودند، اما به‌تدریج از نفوذ فرهنگ، هنر و معماری یونانی در ایران کاسته شد.

(تاریخ (۱)، هنر و معماری، صفحهٔ ۱۴۷)

جغرافیا (۲)

۱۲۱- گزینهٔ «۴» *(حامد صفرخانیان)*

انواع نواحی سیاسی:

الف) ناحیهٔ فرملی: یک واحد جغرافیایی مانند روستا، شهر، بخش، شهرستان و استان است که تحت مدیریت دهداری، شهرداری، بخشداری، فرمانداری و استانداری قرار دارد. (در نتیجه ممکن است یک ناحیهٔ فرملی درون یک ناحیهٔ فرملی دیگر قرار بگیرد؛ مثلاً شهر داخل استان قرار می‌گیرد.)

ب) ناحیهٔ سیاسی ملی: هر کشور مستقل که نظام حکومتی مستقلی دارد، یک ناحیهٔ سیاسی ملی محسوب می‌شود.

ج) ناحیهٔ سیاسی فراملی: عبارت است از چند کشور که تحت ادارهٔ یک نظام مدیریت منطقه‌ای قرار گرفته‌اند؛ مانند اتحادیهٔ اروپا.

د) ناحیهٔ سیاسی ویژه: ناحیه‌ای است که نظام مدیریت مخصوص به خود دارد؛ مانند نواحی خودمختار و مناطق آزاد تجاری. ناحیهٔ خودمختار به استان‌ها یا ایالت‌هایی گفته می‌شود که به دلیل شرایط قومی و مذهبی و نظایر آن، از استقلال محدودی برخوردارند و در امور سیاست خارجی و دفاع، تابع حکومت مرکزی هستند. به عبارت دیگر، خودمختاری، استقلال محدود یک واحد سیاسی در ادارهٔ خود در داخل یک کشور است. از نواحی خودمختار جهان، می‌توان به نخجوان در جمهوری آذربایجان، بندر هنگ کنگ (چین) و کردستان در عراق اشاره کرد. مناطق آزاد تجاری مناطقی هستند که برخی قوانین و مقررات کشور در آن‌ها اجرا نمی شود؛ برای مثال، اتباع خارجی می‌توانند بدون اخذ روادید (ویزا) از قبل، به مناطق آزاد تجاری یک کشور وارد شوند و یا قوانین مالیاتی و گمرکی کشورها در مورد سرمایه گذاری در مناطق آزاد اجرا نمی‌شود.

در نتیجه:

ناحیهٔ سیاسی ویژه حتماً اول باید زیرمجموعهٔ یک ناحیهٔ ملی قرار بگیرد تا بتواند زیرمجموعهٔ ناحیهٔ فراملی قرار بگیرد، زیرا در عین اینکه یک ناحیهٔ ویژه است، اما استقلال کامل ندارد و در سیاست خارجی پیرو ناحیهٔ ملی مرکزی است.

بنابراین نظر رضا در مورد اینکه «هـ» یک ناحیهٔ سیاسی ویژه است و زیرمجموعهٔ «الف» (که یک منطقهٔ فراملی است.) قرار می‌گیرد، اشتباه است.

(جغرافیا (۲)، معنا و مفهوم ناحیهٔ سیاسی، صفحه‌های ۱۱۸ و ۱۱۹)

۱۲۲- گزینهٔ «۴» *(علیرضا سالمی)*

تشریح گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: مرزهای پیشتاز، مرزهایی هستند که از زمان‌های قدیم در نواحی خالی از سکنه ترسیم شده‌اند و بعدها مورد قبول ساکنان دو کشور همسایه قرار گرفته‌اند؛ مانند مرز بین کانادا و آلاسکا که بعدها به تدریج مردم در دو طرف آن اسکان یافتند. این نوع مرزها مشکلی ایجاد نمی‌کنند.

گزینهٔ «۲»: مرزهای تحمیلی، مرزهایی هستند که در تعیین آن‌ها شرایط فرهنگی در نظر گرفته نشده است؛ مانند مرز بین کرهٔ شمالی و کرهٔ جنوبی که پس از پایان جنگ جهانی دوم، آمریکا و اتحاد جماهیر شوروی سابق توافق کردند که مرز بین دو کشور روی مدار ۳۸ درجه تعیین شود. پس از آن، بارها بین دو کشور حمله‌های نظامی و درگیری‌های مرزی رخ داده است.

اما در تعیین مرز میان هند و پاکستان، دقت شد تا منطقهٔ مسلمان‌نشین از هندونشین جدا شود و با در نظر گرفتن شرایط فرهنگی، خط مرزی تعیین شد.

گزینهٔ «۳»: در رودهای قابل کشتی‌رانی، تالوگ بهترین خط مرزی است؛ چون هر دو طرف حق کشتی‌رانی در دو طرف آن را دارند.

گزینهٔ «۴»: در بخش‌هایی از زمین که امکان استفاده از پدیده‌های طبیعی برای تعیین خطوط مرزی وجود نداشته باشد، با استفاده از مختصات جغرافیایی، خط مرزی تعیین می‌شود؛ مانند مرز بین کانادا و آمریکا روی مدار ۴۹ درجهٔ شمالی و همچنین مرزهای مصنوعی با توافق دو کشور همجوار بر روی زمین تعیین و علامت‌گذاری می‌شود؛ مانند مرز ایران و افغانستان.

(جغرافیا (۲)، کشور، یک ناحیهٔ سیاسی، صفحه‌های ۱۳۱، ۱۳۳ و ۱۳۴)

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

۱۲۳- گزینهٔ «۲» *(راضیه ابراهیمی‌نژاد)*

در نظام سیاسی فدرال، هر ایالت، علاوه‌بر وجود حکومت و نیروی تصمیم‌گیری در سطح ملی، قوهٔ مقننه و مجریه و قضائیهٔ مستقل نیز دارد. مجلس نمایندگان و سنا در مرکز کشور و مجلس ایالتی در هر ایالت مستقرند و قانون‌گذاری می‌کنند (رد گزینهٔ «۱»). به همین سبب، برخی قوانین ایالت‌ها با یکدیگر متفاوت‌اند و هر ایالت در امور و برنامه‌ریزی توسعهٔ اقتصادی و اجتماعی خود به‌طور مستقل تصمیم‌گیری و عمل می‌کند. (رد گزینه‌های «۳» و «۴»)

در این نوع نظام سیاسی حکومت مرکزی نقش هماهنگ‌کننده و ارتباط دهندهٔ ایالت‌ها را بر عهده دارد و ایالت‌ها در دفاع، سیاست خارجی و واحد پول ملی از حکومت مرکزی تبعیت می‌کنند. (تأیید گزینهٔ «۲»)

(جغرافیا (۲)، کشور، یک ناحیهٔ سیاسی، صفحه‌های ۱۳۹ و ۱۴۰)

۱۲۴- گزینهٔ «۴» *(فاطمه عزیزی)*

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ «۱»: راتزل اعتقاد داشت که موقعیت یک کشور در مجاورت یک دولت قوی یا ضعیف، بر سیاست و قدرت آن تأثیر می‌گذارد.

گزینهٔ «۲»: برخی معتقدند نظریهٔ هارتلند یا قدرت خشکی مکیندر، در سیاست‌های جنگ‌طلبانهٔ آلمان، هجوم این کشور به کشورهای مجاور و بروز جنگ‌های جهانی اول و دوم بی‌تأثیر نبوده است.

گزینهٔ «۳»: آلفرد ماهان برای تبدیل شدن یک کشور به یک قدرت دریایی شش شرط پیشنهاد کرده بود؛ از جمله موقعیت جغرافیایی (مجاورت کشور با یک یا چند دریا برای حمل‌ونقل و کنترل راه‌های آبی مهم) و تعداد جمعیت (هرچه تعداد افراد کشور بیشتر باشد، در تأمین نیروی انسانی دریایی مؤثرتر است.)

(جغرافیا (۲)، ژئوپلیتیک، صفحه‌های ۱۴۴ تا ۱۴۶)

۱۲۵- گزینهٔ «۳» *(علیرضا پدرام)*

- لهستان کشوری جمع‌وجور و فشرده است. ← قدرت ملی بیشتر
- لهستان موقعیت حائلی دارد و بین روسیه و آلمان قرار گرفته است. ← قدرت ملی کمتر

(جغرافیا (۲)، ژئوپلیتیک، صفحه‌های ۱۵۰ و ۱۵۱)

جغرافیای ایران

۱۲۶- گزینهٔ «۴» *(فاطمه احمدی)*

شکل سؤال، بیانگر یک روستاست و صرفاً گزینهٔ «۴» دربارهٔ آن صادق است؛ گزینهٔ «۱» مربوط به سکونتگاه عشایری و گزینه‌های «۲» و «۳» مربوط به سکونتگاه شهری است.

(جغرافیای ایران، سکونتگاه‌های ایران، صفحه‌های ۸۶ و ۸۸)

۱۲۷- گزینهٔ «۱» *(علیرضا پدرام)*

مهاجرت معکوس که از شهرها به روستاها اتفاق می‌افتد، معمولاً ناشی از آلودگی هوا، گرانی مسکن و آسیب‌های اجتماعی در شهرهاست.

(جغرافیای ایران، سکونتگاه‌های ایران، صفحه‌های ۹۰ و ۹۳)

۱۲۸- گزینهٔ «۳» *(راضیه ابراهیمی‌نژاد)*

تشریح عبارت‌های نادرست:

الف) توجه انسان به اقتصاد، معلول تأمین نیازهای خود (انسان) ذکر شده است.

هـ) گستردگی کشور در عرض جغرافیایی، در متن کتاب عاملی برای پرورش انواع دام ذکر شده است.

(جغرافیای ایران، توان‌های اقتصادی ایران، صفحه‌های ۹۴ تا ۹۷)

۱۲۹- گزینهٔ «۴» *(کتاب آبی پیمانه‌ای)*

عدم تعادل در پراکندگی قطب‌های صنعتی در سطح کشور نشان می‌دهد که به توان‌ها و ظرفیت‌های محیطی ایران به طور کامل توجه نشده است.

(جغرافیای ایران، توان‌های اقتصادی ایران، صفحهٔ ۱۰۱)

۱۳۰- گزینهٔ «۳» *(عاطفه طاهر)*

تشریح عبارت‌های نادرست:

ب) رسالت نهاد آموزش و پرورش، افزایش سطح آگاهی و نگرش افراد در جامعه است.

ج) سازمان جهانی گردشگری (WTO) ایران را از نظر جاذبه‌های طبیعی در رتبهٔ پنجم و از نظر جاذبه‌های تاریخی و فرهنگی در رتبهٔ دهم جهانی قرار داده است.

د) ایران به‌دلیل موقعیت استراتژیکی ویژه، عبور جادهٔ ابریشم و راه ادویه از نظر تجارت قدمت دارد.

هـ) پیکره‌بندی طبیعی ایران، برخورداری از موقعیت دریایی و خشکی، وجود کوه‌های بلند، دشت‌های وسیع، سواحل گوناگون و بیابان‌های شگفت‌انگیز گردشگری زمین‌گردی (ژئوتوریسم) را ایجاد کرده است.

(جغرافیای ایران، توان‌های اقتصادی ایران، صفحه‌های ۱۰۲ تا ۱۰۴)

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

فلسفهٔ یازدهم

۱۳۱- گزینهٔ «۳» *(پرگل رحیمی)*

ناطق‌بودن در نظر ارسطو به معنای برخورداری از قوهٔ تفکر و تعقل است، نه صرف سخن‌گفتن. بنابراین گزینهٔ «۳» درست است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: نطق را با سخن‌گفتن یکی گرفته است.

گزینهٔ «۲»: هرچند قوهٔ نطق از نظر ارسطو مربوط به نفس انسانی است، اما سؤال تصریح نکرده که موجود مذکور دارای نفس انسانی است.

گزینهٔ «۴»: ملاک را دانش قرار داده، نه قوهٔ تعقل. ضمناً دلیلی ندارد که سخن‌گفتن حتماً منجر به کسب دانش شود.

(فلسفهٔ یازدهم، چیستی انسان (۱)، صفحهٔ ۷۲)

۱۳۲- گزینهٔ «۲» *(علی معزی)*

پیچیده معرفی‌کردن بدن آدمی لزوماً به رویکرد انسان تک‌ساحتی اشاره ندارد؛ مثلاً رنه دکارت، همین توصیف را برای بدن انسان به کار می‌برد در حالی که او انسان را چندساحتی می‌داند. (رد گزینهٔ ۱) بر اساس نگرش مشترک ماتریالیست‌ها و داروینیست‌ها چون تفاوت واقعی بین انسان و سایر حیوانات نیست نمی‌توان ارزش ویژه‌ای برای انسان قائل شد. رعایت اصول اخلاقی و فضایل صرفاً به سبب زیست اجتماعی است، نه فطرت و روح. (رد گزینهٔ ۳) زیست‌شناسان مادی‌گرا و داروینیست‌ها، تفاوت انسان با سایر حیوانات را یک تفاوت «کمی» (یعنی در میزان پیچیدگی مغز و اندام‌ها) می‌دانند، نه یک تفاوت «کیفی» و ماهوی. از نظر آن‌ها، انسان تنها یک نسخهٔ پیشرفته‌تر و پیچیده‌تر از حیوان است، نه موجودی با ماهیتی کاملاً متفاوت. (رد گزینهٔ ۴)

(فلسفهٔ یازدهم، چیستی انسان (۱)، صفحه‌های ۷۲ تا ۷۵)

۱۳۳- گزینهٔ «۳» *(علی معزی)*

کانت، وجود «وجدان اخلاقی» را به‌عنوان یک امر بدیهی و یک «واقعیت عقلانی» در انسان پیش‌فرض می‌گیرد. او وجدان اخلاقی را «اثبات» نمی‌کند، بلکه از وجودِ قطعیِ وجدان اخلاقی، به ضرورتِ وجودِ «اختیار» و «نفس غیرمادی» پی می‌برد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: منکران نفس (ماتریالیست‌ها) معتقد به تک‌ساحتی‌بودن انسان و اصالت ماده هستند، درحالی‌که دکارت و کانت هر دو به وجود بُعد غیرمادی در انسان (نفس/ روح) اعتقاد دارند؛ بنابراین دیدگاه آن‌ها کاملاً در تضاد با یکدیگر است.

گزینهٔ «۲»: از دیدگاه دکارت، بدن انسان یک سیستم کاملاً مادی و «ماشین‌گونه» است که دقیقاً مانند هر جسم مادی دیگری، تحت حاکمیت قوانین فیزیک (جبر فیزیکی) قرار دارد. اما نفس انسان، مجرد و آزاد است و از این قوانین تبعیت نمی‌کند.

گزینهٔ «۴»: اگرچه دو جریان (اعتقاد به نفس و ماتریالیسم) در اروپا شکل گرفت، اما جریان مادی‌گرا به دلیل پیشرفت‌های علوم تجربی، به‌تدریج قدرت و نفوذ بیشتری یافت و جریان دیگر را به حاشیه راند؛ بنابراین از نظر قدرت تأثیرگذاری در یک سطح نبودند.

(فلسفهٔ یازدهم، چیستی انسان (۱)، صفحه‌های ۷۳ و ۷۴)

۱۳۴- گزینهٔ «۳» *(موسی سپاهی - سراوان)*

در حکمت اشراق سهروردی، تمایز میان موجودات نه بر پایهٔ تفاوتشان با مفهوم «عدم»، بلکه بر پایهٔ «شدت و ضعف نور» است. هرچه شدت نور یک موجود بیشتر باشد، از کمال و نزدیکی به مشرق برخوردارتر است و هرچه نور آن ضعیف‌تر شود، به ظلمت و دوری از حقیقت نزدیک‌تر می‌گردد. (رد گزینهٔ «۲» و تأیید گزینهٔ «۳»)

علت رد سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: سهروردی می‌گفت خدا، یا همان نورالانوار، مشرق عالم است. بنابراین، هرچه موجود به سمت مشرق حرکت کند، به منبع نور نزدیک‌تر شده و بر شدت درخشش و کمال او افزوده می‌شود، نه اینکه کاسته شود.

گزینهٔ «۴»: از نظر سهروردی، تفاوتِ موجودات ناشی از یک امر ذاتی و ماهویِ جداگانه نیست، بلکه ناشی از همان شدت و ضعف در حقیقتِ نور است.

(فلسفهٔ یازدهم، چیستی انسان (۲)، صفحهٔ ۸۰)

۱۳۵- گزینهٔ «۳» *(امیرمحمد قلعه‌کاهی)*

ابن‌سینا انسان را موجودی دوساحتی می‌داند. او معتقد است روح انسان که جنبهٔ غیرمادی دارد توانایی کسب علم و ادراک مفاهیم کلی را دارد و می‌تواند امور متعالی همچون اخلاق، عشق، دوستی و... را در خود پدید آورد. ضمناً او بنا به همین خصلت غیرمادی روح جایگاهی بسیار رفیع در نظام خلقت برای آن قائل می‌شود.

(فلسفهٔ یازدهم، چیستی انسان (۲)، صفحه‌های ۷۸ و ۷۹)

۱۳۶- گزینهٔ «۴» *(فیروز نژادنجف - تبریز)*

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: درست است که انسان ظرفیت بی‌نهایت دارد، اما حتماً به کمالات نمی‌رسد، بلکه باید با اختیار و ارادهٔ خود این ظرفیت را به فعلیت برساند.

گزینهٔ «۲»: هویت انسانی انسان در ابتدای زندگی او نامشخص است و با زندگی‌کردن و گزینش‌های او هویتش مشخص می‌شود.

گزینهٔ «۳»: این که روح هیچ محدودیتی ندارد درست نیست، بلکه روح هم یک ممکن‌الوجود است و تنها موجود بدون محدودیت خداست.

(فلسفهٔ یازدهم، چیستی انسان (۲)، صفحه‌های ۸۱ و ۸۲)

۱۳۷- گزینهٔ «۲» *(جواد پاکدل - فاروج)*

گزاره‌ای که مختص به ملاصدراست، عبارت گزینهٔ «۲» است که وی را از سایر فیلسوفان مسلمان ازجمله ابن‌سینا جدا می‌کند. سایر عبارت‌ها نیز گزاره‌های درستی در دستگاه فلسفی ملاصدرا محسوب می‌شوند، اما وجه ممیزهٔ نظر او در باب انسان نیستند و دیگر فلاسفهٔ مسلمان هم به این گزاره‌ها معتقدند.

(فلسفهٔ یازدهم، چیستی انسان (۲)، صفحه‌های ۷۸ تا ۸۱)

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

۱۳۸- گزینهٔ «۲» *(موسی سپاهی - سراوان)*

در دیدگاه ارسطو، «شرط لازم برای اینکه عقل بتواند مانع افراط و تفریط قوای دیگر شود، این است که خود عقل رشد کرده و به درجات مناسبی از معرفت دست یابد تا خودش دچار افراط و تفریط نشود.» درحالی‌که افلاطون، تنها به «فرمان و راهنمایی عقل» اشاره می‌کند و بر «رشد و رسیدن عقل به درجات معرفتی برای جلوگیری از خطای خود عقل» تأکیدی نکرده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: افلاطون عقل را «فقط ابزار شناسایی سعادت» نمی‌داند، بلکه آن را «حاکم و فرمانده» می‌داند.

گزینهٔ «۳»: ارسطو می‌گوید عقل باید «مانع افراط و تفریط شود»، که این خود نوعی مدیریت و هدایت است و نمی‌توان گفت او با «حکومت عقل» مخالف است؛ بلکه او تمرکزش را بر مفهوم «اعتدال» گذاشته است.

گزینهٔ «۴»: ارسطو معتقد است سعادت در صورت «حضور در حد وسط و اعتدال تمام قوا» حاصل می‌شود، نه در صورت «خروج عقل از افراط».

(فلسفهٔ یازدهم، انسان، موجود اخلاق‌گرا، صفحه‌های ۸۶ و ۸۷)

۱۳۹- گزینهٔ «۱» *(امیرمحمد قلعه‌کاهی)*

کانت دو نکته در باب فعل اخلاقی می‌گوید:

الف) تبعیت از وجدان در انجام فعل و نداشتن هیچ‌گونه هدف و منفعت شخصی

ب) عمل بر طبق قاعده‌ای که بتوانیم اراده کنیم که آن قاعده، قانون کلی و عمومی شود.

مورد «ب» بیان دیگری از قاعدهٔ «هرچه برای خود می‌پسندی، برای دیگران هم بپسند.» است. ماتریالیست‌ها هم این قاعده را قبول دارند، اما دلیلشان ضرورت زیست در میان دیگران است، نه تبعیت از وجدان.

(فلسفهٔ یازدهم، انسان، موجود اخلاق‌گرا، صفحه‌های ۸۸ و ۸۹)

۱۴۰- گزینهٔ «۱» *(امیرمحمد قلعه‌کاهی)*

اطاعت از وظیفهٔ وجدانی و عمل‌کردن طبق قاعده‌ای که بتوان اراده کرد قانون کلی و عمومی شود، در فلسفهٔ اخلاق کانت دربارهٔ عمل خیر اخلاقی تصریح شده‌اند و پزشک بر همین اساس عمل کرده است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ «۲»: «تهور» حالت افراط قوهٔ غضب است، نه حدوسط آن.

گزینهٔ «۳»: ماتریالیست‌ها به تمایلات عالی و فضایل حقیقی در مورد انسان عقیده ندارند.

گزینهٔ «۴»: عقل عملی در نظر فلاسفهٔ مسلمان، رفتار خوب و بد را تشخیص می‌دهد؛ در نهایت ارادهٔ انسان بر تمایلات دانی او غلبه می‌کند، نه عقل عملی.

(فلسفهٔ یازدهم، انسان، موجود اخلاق‌گرا، صفحه‌های ۸۷ تا ۹۱)

منطق

۱۴۱- گزینهٔ «۴» *(امیرمحمد قلعه‌کاهی)*

در گزینهٔ «۴» چون که مدعی برای طرح خود دلیل ذکر کرده است، پس دارای مغالطهٔ مسموم‌کردن چاه نمی‌باشد. این مغالطه زمانی رخ می‌دهد که فرد مدعی بدون ذکر دلیل صفات منفی به گروهی نسبت دهد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: برهان استدلالی است که در آن از مقدمات یقینی استفاده می‌شود؛ زیرا هدف آن رسیدن به حقیقت است، نه جلب نظر مردم با گزاره‌های مشهور.

گزینهٔ «۲»: هدف فروشندگان قانع‌کردن مشتری است، پس در فن خطابه بررسی می‌شود نه در جدل.

گزینهٔ «۳»: بسیاری از انسان‌ها بیشتر تحت تأثیر احساسات هستند تا استدلال و نسبت گوینده با ما در پذیرش یک نظر مؤثر است؛ برای مثال سخنان خویشاوندان و دوستان صمیمی از نظر روانی تأثیر بیشتری بر ما دارند.

(منطق، سنجشگری در تفکر، صفحه‌های ۱۰۳، ۱۰۴، ۱۰۷ و ۱۰۸)

۱۴۲- گزینهٔ «۲» *(محمد قربانی)*

تحلیل بخش اول سؤال: [ویژگی متفکر نقاد]

در صورت سؤال ذکرشده که شخص به‌جای تمرکز بر «نتیجهٔ نهایی»، بر «چگونگی رسیدن به نتیجه» تمرکز کرده است. این یعنی او خودِ «فرایند اندیشیدن» را موضوع تحقیق قرار داده است. «جدی گرفتن فرایند تفکر» به این معناست که متفکر نقاد صرفاً به خروجی‌ها توجه نمی‌کند، بلکه مسیری که ذهن برای رسیدن به آن خروجی طی کرده است را با دقت بررسی می‌کند.

تحلیل بخش دوم سؤال: [بخش استدلال]

سؤال کلیدیِ شخص این است: «آیا این نتیجه، تنها خروجیِ منطقیِ این آمارهاست؟». این پرسش مستقیماً به نحوهٔ چیدمان و رابطهٔ منطقی مقدمات با نتیجه بازمی‌گردد.

(منطق، سنجشگری در تفکر، صفحه‌های ۹۸ و ۹۹)

۱۴۳- گزینهٔ «۲» *(کتاب آبی پیمانه‌ای)*

گاهی در بحث با دیگران تنها در پی غلبه بر آن‌ها هستیم. به‌عنوان مثال در جریان یک مناظرهٔ تلویزیونی، طرفین در پی اقناع یکدیگر نیستند؛ بلکه هدف آن‌ها شکست‌دادن طرف مقابل است. بدین جهت هدف آن‌ها بیان استدلال‌هایی است که در مقابل آن‌ها، طرف مقابل حرفی برای گفتن نداشته باشد و مجبور به پذیرش نتایج آن‌ها و یا اعتراف به شکست شود. بدین ترتیب کسانی که شاهد این مناظره هستند، به فرد پیروز گرایش پیدا می‌کنند. در گذشته این‌گونه استدلال‌ها را در فن «جدل» بررسی می‌کردند. در سایر گزینه‌ها مغالطاتی ذکر شده است که در این سخن وجود ندارد.

(منطق، سنجشگری در تفکر، صفحه‌های ۱۰۳، ۱۰۴، ۱۰۸، ۱۰۹ و ۱۱۱)

۱۴۴- گزینهٔ «۳» *(محمد قربانی)*

در هر سه جمله، یک اتفاق واحد در جهان واقع رخ داده است: «شخصی برای گرفتن حق خود پایداری کرده و در نهایت موفق شده است.» از نظر گزارشِ واقعیت، هر سه جمله حامل یک پیام خبری واحد هستند. بنابراین «معنای اصلی» یا همان «واقعهٔ فیزیکی» در هر سه یکسان است.

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

تفاوت این سه جمله در واژگانی است که بار روانی متفاوتی به مخاطب القا می‌کنند:
«پافشاری»: معمولاً بار ارزشی مثبت دارد و نشان‌دهندهٔ استقامت، اراده و تحسین‌برانگیز بودن عمل است.
«اصرار»: بار ارزشی خنثی یا متمایل به مثبت دارد و صرفاً بر تکرار یک خواسته تأکید می‌کند بدون اینکه قضاوت تندی همراه داشته باشد.
«لجاجت»: بار ارزشی منفی دارد. با استفاده از این کلمه، گوینده به مخاطب القا می‌کند که عملِ گرفتنِ حق، همراه با رفتاری ناپسند بوده است.

(منطق، سنجشگری در تفکر، صفحه‌های ۱۰۵ و ۱۰۶)

۱۴۵- گزینهٔ «۲» *(جواد پاکدل - فاروج)*

بی‌نظمی و شلختگی گوینده و میزان تأثیر سخنان او بر مخاطبانش می‌تواند منجر به شکل‌گیری «مغالطه بر اثر عوامل روانی» بشود.
مثال: «چون آن شخص لباس‌هایی مندرس و ژولیده به تن داشت، مردم به او کمک مالی کردند.»

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: نتیجهٔ درست برای یک استدلال لزوماً از مقدمات درست به دست نمی‌آید.
مثال:
مقدمهٔ اول: هر اسبی پرنده است. (کاذب)
مقدمهٔ دوم: هر پرنده‌ای پستاندار است. (کاذب)
نتیجه: پس هر اسبی پستاندار است. (صادق)
گزینهٔ «۳»: کلمات مترادف با توجه به تفاوت بار ارزشی می‌توانند مغالطهٔ «بار ارزشی کلمات» ایجاد کنند.
گزینهٔ «۴»: مغالطهٔ «مسموم‌کردن چاه» مغالطه‌ای مربوط به محتوای استدلال است نه ساختار و صورت.

(منطق، سنجشگری در تفکر، صفحه‌های ۱۰۵ تا ۱۱۰)

۱۴۶- گزینهٔ «۳» *(محمد قربانی)*

یکی از مهم‌ترین مهارت‌ها در تفکر نقادانه، توانایی تفکیک «محتوای استدلال» از «بار روانی کلمات» است. کلمات با بار ارزشی مثبت یا منفی می‌توانند احساسات ما (مانند ترس، خشم، یا همدلی) را فعال کنند و مانع از تصمیم‌گیری منطقی شوند. یک متفکر نقاد، احساسات ناشی از کلمات گوینده را کنار می‌زند تا بخش منطقی و استدلالیِ سخن را به‌صورت بی‌طرفانه ارزیابی کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: پذیرش بی‌چون‌وچرا به دلیل «شهرت و تخصص»، نمونه‌ای از فریب‌خوردن توسط «عوامل روانی» است. در تفکر نقادانه، سخن هر کس، حتی یک متخصص، باید بر اساس شواهد و استدلال ارزیابی شود، نه صرفاً به‌خاطر جایگاه و پرستیژ او.
گزینهٔ «۲»: این رفتار مصداق مغالطهٔ «مسموم‌کردن چاه» است. اخلاق، رفتار یا ویژگی‌های شخصیتی یک مخترع (مانند تندخو بودن)، ربط منطقی به صحت یا سقمِ کشف علمی او ندارد. رد کردن یک حرف به‌خاطر ویژگی‌های منفی گوینده، خطای شناختی و مغالطه است.
گزینهٔ «۴»: هدف تفکر نقادانه «کشف حقیقت» است، نه «مچ‌گیری» و «شکست دادن رقیب». تلاش برای یافتن نقاط ضعف رقیب با نیتِ پیروزی در مناظره، ویژگیِ روش «جدل» است و با روح حقیقت‌جویی و منصفانه‌بودنِ تفکر نقادانه مغایرت دارد.

(منطق، سنجشگری در تفکر، صفحه‌های ۹۹ و ۱۰۳ تا ۱۰۸)

۱۴۷- گزینهٔ «۴» *(حسین آفوندی راهنماپی)*

بررسی گزاره‌ها:

گزارهٔ اول: «انسان ذره‌ای وجدان داشته باشد، می‌داند که نباید یک مادر را زندانی کرد.»
شاید در نگاه اول بگویید که چون به طرف مقابل ویژگی دارای وجدان بودن می‌دهد و طرف مقابل را به قبول حرف خود دعوت می‌کند؛ پس مغالطهٔ تله‌گذاری است؛ اما تله‌گذاری نیست!
در مغالطهٔ تله‌گذاری صفتی خوب و شایسته را بدون ذکر دلیل به نظریه‌ای یا معتقدان به آن نسبت می‌دهیم. اما در اینجا شخص درواقع «ذره‌ای وجدان داشتن» را از مخالفان خود سلب می‌کند و «نداشتن ذره‌ای وجدان» ویژگی بد و ناشایستی است. پس در اینجا مغالطهٔ مسموم‌کردن چاه داریم.
گزارهٔ دوم: با عقل و درایتی که دارید حتماً نظر خود را تغییر می‌دهید.
طرف مقابل بعد از شنیدن این جمله ممکن است نظر خود را تغییر دهد؛ چرا که عقل و درایت داشتن یک ویژگی مثبت است؛ پس اینجا مغالطهٔ تله‌گذاری داریم.

(منطق، سنجشگری در تفکر، صفحه‌های ۱۰۸ و ۱۰۹)

۱۴۸- گزینهٔ «۱» *(محمد قربانی)*

مغالطهٔ بزرگ‌نمایی و کوچک‌نمایی بر پایهٔ «تمرکززدایی و هدایت توجه» است. در این مغالطه، گوینده لزوماً دروغ نمی‌گوید، بلکه با برجسته‌کردن و بزرگ جلوه‌دادن یک بخش از واقعیت (بزرگ‌نمایی) و کم‌رنگ یا پنهان‌کردن بخش دیگر (کوچک‌نمایی)، ذهن مخاطب را به سمتی که می‌خواهد هدایت می‌کند تا از کل واقعیت غافل شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۲»: قید «صرفاً» این گزینه را نادرست کرده است. اگرچه تغییر فونت، تغییر سایز کلمات یا بالا و پایین بردن تن صدا در رسانه‌ها از ابزارهای رایج این مغالطه هستند، اما این خطا می‌تواند بدون به‌کارگیری ابزارهای حسی و تنها از طریق «نحوهٔ چیدمان اخبار»، «تغییر لحن» یا «گزینش بخشی از آمار» نیز رخ دهد.
مثال: قراردادن خبرِ «شکستن شیشهٔ یک مغازه» در صدر اخبار روز، و درج خبرِ «کاهش تورم کشور» در انتهای صفحه.
گزینهٔ «۳»: در مغالطهٔ بزرگ‌نمایی و کوچک‌نمایی، اطلاعات ارائه‌شده لزوماً کذب و دروغ نیستند؛ بلکه مشکل در «وزن‌دهی ناعادلانه» به اطلاعات است. به عبارت دیگر، واقعیاتی بیان می‌شوند، اما نسبت و مقیاس آن‌ها رعایت نمی‌شود.
گزینهٔ «۴»: این مغالطه دوطرفه است؛ همان‌طور که ممکن است برای پنهان کردن عیوب (کوچک‌نمایی) به کار رود، می‌تواند برای بیش از حد نشان دادن و اغراق در محاسن و نقاط قوتِ ناچیز (بزرگ‌نمایی) نیز استفاده شود.
مثال:
بزرگ‌نمایی: معرفی کردنِ تماشای چند فیلم زبان‌اصلی به‌عنوان «تسلط کامل به زبان انگلیسی» در رزومه.
کوچک‌نمایی: توصیف‌کردنِ تصادف شدید با خودروی شخصی به‌عنوان «یک خط‌وخش جزئی روی بدنهٔ ماشین»

(منطق، سنجشگری در تفکر، صفحهٔ ۱۱۱)

۱۴۹- گزینهٔ «۳» *(فرهاد قاسمی‌نژاد)*

همهٔ کلمات به‌کاررفته در این گزینه خنثی هستند و بار ارزشی مثبت و منفی ندارند.

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: «عمرش را به شما دادن» دارای بار ارزشی مثبت است.

گزینهٔ «۲»: «در قید حیات نبودن» دارای بار ارزشی مثبت است.

گزینهٔ «۴»: «شهیدشدن» دارای بار ارزشی مثبت است.

(منطق، سنجشگری در تفکر، صفحه‌های ۱۰۵ و ۱۰۶)

۱۵۰- گزینهٔ «۴» *(فرهاد قاسمی‌نژاد)*

مغالطه‌ای در گزینهٔ «۴» وجود ندارد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های «۱ و ۲»: از طریق ایجاد حس ترس مغالطهٔ توسل به احساسات را دنبال می‌کنند.

گزینهٔ «۳»: حس خودخواهی و نیاز به جلب توجه دیگران در این عبارت مرتبط با مغالطهٔ توسل به احساسات است.

(منطق، سنجشگری در تفکر، صفحه‌های ۱۰۹ و ۱۱۰)

فلسفهٔ دوازدهم

۱۵۱- گزینهٔ «۴» *(حسین آفوندی راهنماچی)*

بنا بر اصل سنخیت علّی و معلولی، هر علّت معلول خاص خود را دارد و این‌گونه نیست که علّتی خاص به چیزهایی مختلف وجود ببخشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: رابطهٔ علّیت بر علت بنا شده و علت است که معلول را به وجود می‌آورد و در نتیجه تا قبل از علت، رابطهٔ علّیت نیز وجود ندارد.

گزینهٔ «۲»: اگر علت باشد، معلول هم خواهد بود.

گزینهٔ «۳»: اگر علت نباشد، معلول نیز نخواهد بود.

(فلسفهٔ دوازدهم، جهان علّی و معلولی، صفحه‌های ۱۴، ۱۵ و ۱۸)

۱۵۲- گزینهٔ «۳» *(محمد رضایی‌بقا)*

از نظر فلاسفهٔ مسلمان، با اینکه کشف علل امور طبیعی از طریق حس و تجربه صورت می‌گیرد، اما خود اصل علّیت از این طریق به دست نمی‌آید. از نظر این فیلسوفان، پس از شکل‌گیری ذهن و درک اصل امتناعِ اجتماع نقیضین است که وقتی کودک صدایی را می‌شنود یا حرکتی را مشاهده می‌کند، به‌دنبال منشأ صدا و عامل حرکت برمی‌آید.

(فلسفهٔ دوازدهم، جهان علّی و معلولی، صفحه‌های ۱۷ و ۱۸)

۱۵۳- گزینهٔ «۲» *(مهرشاد عباسی)*

در نحوهٔ حصول اصل علّیت، دکارت معتقد به فطری‌بودن آن است و فیلسوفان مسلمان مخالف فطری‌بودن آن هستند. (رد گزینهٔ «۱») فیلسوفان تجربه‌گرا بر خلاف عقل‌گرایان، به اصلی فطری باور ندارند، و بر خلاف فیلسوفان مسلمان، خودِ تجربه را مبتنی بر اصول عقلی نمی‌بینند. (رد گزینه‌های «۳» و «۴») علّیت نیز از این قاعده مستثنی نیست؛ دیوید هیوم، فیلسوف تجربه‌گرا، علّیت را حاصل وهمی می‌داند که از مشاهدهٔ تکرار توالی پدیده‌ها حاصل شده است.

(فلسفهٔ دوازدهم، جهان علّی و معلولی، صفحه‌های ۱۵ تا ۱۸)

۱۵۴- گزینهٔ «۱» *(کتاب آبی پیمانه‌ای – کنکور خارج از کشور ۱۴۰۰)*

هم کانت، هم هیوم و هم فلاسفهٔ مسلمان معتقدند که علّیت را نمی‌توان از طریق حواس شناخت و علیّت در حس و تجربه مکشوف نیست. حال تفاوتشان این است که یکی آن را مفهومی پیشینی می‌داند (کانت)، یکی حکم کلی دربارهٔ آن را ناشی از عادات ذهنی می‌داند (هیوم) و یکی آن را اصلی عقلی می‌داند (فیلسوفان مسلمان).

(فلسفهٔ دوازدهم، جهان علّی و معلولی، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

۱۵۵- گزینهٔ «۱» *(علیرضا نصیری)*

هم فیلسوفان مسلمان و هم دیوید هیوم و هم حتی عقل‌گرایان، منکر این نیستند که مصادیق آن‌چه علّیت خوانده می‌شود، در تجربه مشاهده می‌شوند؛ مثلاً بر کسی پوشیده نیست که «طلوع خورشید» و «روشن‌شدن زمین» که نزد همگان از مصادیق علّیت به حساب می‌آید، با حواس انسان مشاهده می‌شود و کسی از فلاسفه آن‌چنان بر سر مصادیق این اصل اختلافی ندارد، بلکه اختلاف بر سر اصل و ریشه و ماهیت چیزی است که علّیت خوانده می‌شود.

این سخن که «علّیت در تمامی حالات ذهن در آن حضور دارد.» به همین معنی است که باید اصلی فطری باشد و از قبل در ذهن حضور داشته باشد و بنابراین مورد تأیید دکارت و مورد انکار فیلسوفان مسلمان است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۲»: یک فیلسوف تجربه‌گرا چون حس و تجربه را تنها راه حصول شناخت می‌داند و تجربه نیز از اساس به استقرا گره خورده و استقرا نیز هیچ‌گاه ضرورت را اثبات نمی‌کند، بنابراین نخواهد توانست که ضرورت هیچ اصلی را اثبات کند و بنابراین مورد اول این گزینه، محل اختلاف هیوم و فیلسوفان اسلامی است. – اینکه برای علّیت نمی‌توان برهان عقلی اقامه کرد با دیدگاه دکارت منطبق است، زیرا او درک ما از علّیت را فطری می‌دانست، اما فیلسوفان مسلمان با آن مخالف‌اند.

گزینهٔ «۳»: اینکه اصل علّیت حسی و تجربی نیست و به‌وسیلهٔ حواس اثبات نمی‌شود هم مورد قبول هیوم و هم فیلسوفان اسلامی است. – اینکه اصل علّیت مقدمهٔ هر آموزش و تجربه‌ای است هم مورد قبول دکارت و فیلسوفان عقل‌گرای دیگر و هم‌سنخ او و هم مورد قبول عموم فیلسوفان مسلمان است.

گزینهٔ «۴»: مورد اول این گزینه فقط مورد قبول دیوید هیوم است و حتی سایر تجربه‌گرایان اولیه نیز با آن موافق نیستند، چه رسد به فیلسوفان اسلامی! ـ از نظر فیلسوفان مسلمان درک انسان از علّیت فطری نیست.

(فلسفهٔ دوازدهم، جهان علّی و معلولی، صفحه‌های ۱۶ تا ۱۸)

۱۵۶- گزینهٔ «۱» *(حمید سودیان)*

دکارت درک علّیت را از طریق تعقل نمی‌دانست بلکه آن را از معرفت‌های ذاتی و فطری عقل می‌دانست که بدون نیاز به تعقل فهمیده می‌شود. فیلسوفان تجربه‌گرا هیچ اصلی را مبتنی بر تعقل محض نمی‌پذیرفتند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۲»: این دیدگاه مشترک بین فیلسوفان مسلمان، هیوم و دکارت است.

گزینهٔ «۳»: فیلسوفان مسلمان نمی‌گویند با استدلال صرف نمی‌توان مصادیق علّیت را شناخت بلکه مصادیق این رابطه در عالم طبیعت این‌گونه‌اند.

گزینهٔ «۴»: این دیدگاه را دکارت هم قبول دارد.

(فلسفهٔ دوازدهم، جهان علّی و معلولی، صفحه‌های ۱۵ تا ۱۸)

۱۵۷- گزینهٔ «۴» *(سبا جعفرزاده صابری)*

فیلسوفان مسلمان ادراک رابطهٔ علّیت را کار عقل می‌دانند و معتقدند که این رابطه در حس مکشوف نیست. اما یافتن و تشخیص مصادیق آن در عالم طبیعت نیازمند حس و تجربه است و مشاهده را در آن مؤثر می‌دانند.

علل رد سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: تجربه‌گرایان حس و تجربه را مبنای حکم به رابطهٔ علّیت می‌دانند.

گزینهٔ «۲»: از منظر دکارت انسان از اصل علّیت درک فطری دارد، اما یافتن مصادیق علت و معلول نیازمند تجربه و آموزش است.

گزینهٔ «۳»: ادراک انسان از رابطهٔ علّیت از منظر هیوم چیزی جز یک امر روانی ناشی از توالی پدیده‌ها نیست.

(فلسفهٔ دوازدهم، جهان علّی و معلولی، صفحه‌های ۱۶ تا ۱۸)

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

۱۵۸- گزینهٔ «۲» *(کتاب آبی پیمانه‌ای)*

معلول با قطع نظر از علت، صرفاً «امکان ذاتی» دارد؛ یعنی ذات و ماهیتش نسبت به وجود و عدم حالت تساوی دارد. با آمدن علت، وجود معلول ضرورت می‌یابد و موجود می‌شود. یعنی اگر علت نباشد و معلول صرفاً امکان ذاتی داشته باشد، برای ضرورت یافتن وجود آن کافی نیست.

حال در عبارت گزینهٔ «۲» گفته شده است که همین حالت امکان ذاتی برای تحقق معلول کافی است که عبارتی نادرست و مغایر با وجوب علّی و معلولی است.

رد سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: مغایر با اصل علّیت

گزینهٔ «۳»: مغایر با سنخیت میان علت و معلول

گزینهٔ «۴»: در راستای وجوب علّی و معلولی است، نه مغایر با آن.

(فلسفهٔ دوازدهم، جهان علّی و معلولی، صفحه‌های ۱۸ و ۲۰)

۱۵۹- گزینهٔ «۲» *(کتاب آبی پیمانه‌ای)*

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: اصل علّیت از طریق اصل سنخیت اثبات نمی‌شود؛ بلکه بر اساس اصل امتناع اجتماع نقیضین ثابت می‌شود.

گزینهٔ «۳»: آثار ویژهٔ اشیا و پدیده‌ها را باید از طریق تجربه شناخت.

گزینهٔ «۴»: شناخت معلول‌های مخصوص هر علت بر عهدهٔ تجربه است.

(فلسفهٔ دوازدهم، جهان علّی و معلولی، صفحه‌های ۱۸ و ۱۹)

۱۶۰- گزینهٔ «۴» *(کتاب آبی پیمانه‌ای – کنکور سراسری ۱۴۰۳، نوبت اول)*

بر اساس اصل وجوب علّی و معلولی باید گفت که اگر علّت یک پدیده موجود باشد، معلول آن نیز ضرورتاً و قطعاً وجود خواهد داشت و اگر معلولی وجود داشته باشد، علّت آن نیز ضرورتاً موجود است و محال است خلاف این باشد. بنابراین گزینهٔ «۴» جواب صحیح تست خواهد بود.

نکته: قید «پس از» در گزینهٔ «۱» موجب غلط شدن این گزینه شده است. چون به لحاظ فلسفی، از نظر زمانی فاصله‌ای میان وجود یافتن علت با معلول آن وجود ندارد و نمی‌شود گفت که معلول پس از علّت وجود می‌یابد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ «۲»: هر جزئی از اجزای جهان به دیگر اجزا نیازمند نیست. این نیازمندی میان علت و معلول برقرار است و این‌طور نیست که در جهان هر عضوی با اعضای دیگر چنین رابطه‌ای داشته باشد.

گزینهٔ «۳»: مساوی بودن ماهیت ممکنات نسبت به وجود و عدم ربطی به اصل وجوب علّی و معلولی ندارد.

(فلسفهٔ دوازدهم، جهان علّی و معلولی، صفحه‌های ۱۸ و ۲۰)

اقتصاد

۱۶۱- گزینهٔ «۱» *(مهدی کاردان)*

می‌توان مراحل بودجه‌بندی را در چهار مرحلهٔ زیر خلاصه کرد.

۱- از هر منبعی که درآمدی به‌دست آوردید آن درآمد را ماهیانه مشخص کنید و بنویسید.

۲- هزینه‌های متغیر و ثابت خود را به‌صورت ماهیانه فهرست کنید.

۳- مجموع درآمدها و هزینه‌های خود را ماهیانه با یکدیگر مقایسه کنید.

۴- اگر هزینه‌ها بیشتر از درآمد بود، مخارج غیرضروری را کم کنید یا فرصت‌هایی را که فراموش کردید، به‌نظر آورید تا درآمدتان افزایش یابد.

(اقتصاد، بودجه‌بندی، صفحهٔ ۱۳۷)

۱۶۲- گزینهٔ «۴» *(کتاب آبی پیمانه‌ای – کنکور خارج از کشور ۱۴۰۴، با تغییر)*

تعریف مسئله: سهراب می‌خواهد برای شرکت در مسابقه، کفش ورزشی بخرد. (مشکل: نیاز به کفش مناسب دویدن)

فهرست گزینه‌ها: او از معلمش مشورت می‌گیرد و فروشگاه‌هایی به او معرفی می‌شوند. ← گزینه‌ها را جمع‌آوری می‌کند.

تعیین معیارها: می‌داند که رنگ، سایز، شرکت سازنده و گارانتی برایش مهم است. ← این‌ها معیارهایش هستند.

تصمیم‌گیری: از بین گزینه‌ها، فروشگاهی را که گارانتی دارد انتخاب می‌کند و خرید می‌کند.

(اقتصاد، تصمیم‌گیری در مخارج، صفحهٔ ۱۴۴)

۱۶۳- گزینهٔ «۲» *(کتاب تاک – کنکور خارج از کشور ۱۴۰۴)*

الف) صحیح است؛ سالیانه حدود ۱/۳ میلیارد تن از موادغذایی تولید شده برای مصرف انسان در جهان دور ریخته می‌شود. این مقدار، یک سوم کل محصول غلات جهان را شامل می شود. در نتیجه خواهیم داشت:

کل محصول غلات جهان = ۱/۳×۳ = ۳/۹ میلیارد تن

ب) غلط است؛ براساس گزارش فائو ـ سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد ـ سالیانه حدود ۱/۳ میلیارد تن از موادغذایی تولید شده برای مصرف انسان در جهان دور ریخته می‌شود.

ج) صحیح است؛ سالیانه حدود ۱/۳ میلیارد تن از موادغذایی تولید شده برای مصرف انسان در جهان دور ریخته می‌شود.

د) غلط است؛ بعضی گزارش‌ها نشان از آن دارد که در ایران اتلاف مواد غذایی بسیار فراتر از متوسط جهانی است.

(اقتصاد، تصمیم‌گیری در مخارج، صفحهٔ ۱۴۸)

۱۶۴- گزینهٔ «۱» *(احسان عالی‌نژاد)*

بررسی گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: مزایا ـ مزایا ـ معایب

گزینهٔ «۲»: معایب ـ معایب ـ مزایا

گزینهٔ «۳»: مزایا ـ معایب ـ مزایا

گزینهٔ «۴»: مزایا ـ مزایا ـ مزایا

(اقتصاد، تصمیم‌گیری در مخارج، صفحهٔ ۱۴۶)

۱۶۵- گزینهٔ «۴» *(مهدی ضیائی)*

قناعت داشتن و ساده‌زیستی به فرد کمک می‌کند تا بخشی از درآمد خود را برای مصارف مهم‌تر پس‌انداز کند و همچنین با آرامش روحی و روانی، انتخاب اقتصادی مناسبی را در زندگی تجربه کند.

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: نادرست است؛ افراد مصرف‌گرا آرامش و لذت را در خرج کردن، استفادهٔ بیشتر از کالاها و حتی به رخ کشیدن آن می‌بینند، نه در پس‌اندازکردن و برنامه‌ریزی اقتصادی.

گزینهٔ «۲»: نادرست است؛ اگر فرد بخواهد با دیگران در میزان خرج کردن و مصرف کردن رقابت کند، «همواره در رنج نرسیدن باقی می‌ماند» و به آرامش بیشتری دست نمی‌یابد.

گزینهٔ «۳»: نادرست است؛ قناعت به معنای تلاش نکردن در راه توسعهٔ اقتصادی زندگی نیست؛ بلکه به معنای ترک حرص و طمع و رضایت درونی از نعمت‌هایی است که خداوند در اختیار انسان قرار داده است.

(اقتصاد، تصمیم‌گیری در مخارج، صفحه‌های ۱۴۶ و ۱۴۷)

۱۶۶- گزینهٔ «۱» *(مهدی ضیائی)*

فروشندگان ممکن است برای تحریک و تشویق خریداران به خرید کالا و خدمات از روش‌هایی مانند تبلیغات کاذب، بزرگ‌نمایی، قسم خوردن و ارائهٔ اطلاعات نادرست استفاده کنند.

الف: فروشنده با بیان اینکه «این محصول فقط در یک هفته، تمام لک‌های صورت را از بین می‌برد»، ادعایی غیرواقعی و فریبنده مطرح می‌کند؛ بنابراین به تبلیغات کاذب اشاره دارد.

ب: استفاده از عبارت «به خدا...» نمونه‌ای از قسم خوردن برای جلب اعتماد مشتری است.

ج: بیان نادرست دربارهٔ کشور سازندهٔ کالا، مصداق ارائهٔ اطلاعات نادرست است.

(اقتصاد، تصمیم‌گیری در مخارج، صفحهٔ ۱۴۶)

۱۶۷- گزینهٔ «۳» *(محمدحسین متولی)*

جملات «ج» و «د» صحیح و جملات «الف» و «ب» نادرست می‌باشند.

تشریح عبارات نادرست:

الف) بانک‌ها دو نوع حساب سرمایه‌گذاری دارند که عبارتند از حساب سپرده‌گذاری بلندمدت و حساب سپرده‌گذاری کوتاه‌مدت.

ب) در حساب سپرده‌گذاری کوتاه‌مدت، واریز به حساب و برداشت از آن آزاد است و بانک در هر ماه به ماندهٔ موجودی حساب، سود پرداخت می‌کند.

(اقتصاد، پس‌انداز و سرمایه‌گذاری، صفحه‌های ۱۵۴ و ۱۵۵)

۱۶۸- گزینهٔ «۲» *(آفرین ساجدی)*

الف) $\text{تعداد سهام خریداری شده} = \frac{\text{کل سرمایهٔ فرد}}{\text{قیمت هر ورق سهم}}$

$\text{تعداد سهام خریداری شده} = \frac{۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰}{۶۰,۰۰۰} = ۵۰۰۰$ برگهٔ سهم

ب) برای به‌دست آوردن قیمت بازاری، باید مقدار افزایش قیمت سهام را با قیمت اولیهٔ (اسمی) آن جمع کنیم:

$\text{مقدار سود هر ورقهٔ سهم} = ۶۰,۰۰۰ \times \frac{۳۵}{۱۰۰} = ۲۱,۰۰۰$ تومان

$\text{قیمت بازاری هر ورقهٔ سهم} = ۶۰,۰۰۰ + ۲۱,۰۰۰ = ۸۱,۰۰۰$ تومان

ج) برای محاسبهٔ مقدار خمس، ابتدا باید سود آقای احمدی از خرید و فروش سهام را به‌دست بیاوریم، سپس هزینه‌ها را از آن کم کنیم تا درآمد مشمول خمس مشخص گردد:

قیمت بازاری هر سهم × تعداد سهام فروخته شده = ارزش سهام فروخته شده

$= ۵,۰۰۰ \times ۸۱,۰۰۰ = ۴۰۵,۰۰۰,۰۰۰$ تومان $= ۴۰۵$ میلیون تومان

سود حاصل از خرید و فروش سهام

ارزش سهام خریداری شده − ارزش سهام فروخته شده =

$= ۴۰۵ - ۳۰۰ = ۱۰۵$ میلیون تومان

$\text{درآمد مشمول خمس} = ۱۰۵ - ۸۰ = ۲۵$ میلیون تومان

$\text{خمس پرداختی} = \frac{۱}{۵} \times ۲۵ = ۵$ میلیون تومان

(اقتصاد، ترکیبی، صفحه‌های ۱۳۸ و ۱۵۶)

۱۶۹- گزینهٔ «۳» *(سارا شریفی)*

الف) این فرد برای مخارج خدمات منزل (۱/۷۵ میلیون تومان) کمتر از سایر مخارج خود، هزینه کرده است.

ب)

$\text{مجموع مخارج سالانهٔ فرد} = ۶ + ۵/۱۵ + ۳/۱۵ + ۷/۲ + ۳/۱۲$

$+ ۶/۰۷ + ۱/۷۵ + ۳/۵۶ = ۳۶$ میلیون تومان

$\text{درصد مخارج سالانهٔ صرف شده برای غذا و پوشاک} = \frac{۷/۲}{۳۶} \times ۱۰۰ = ۲۰$ درصد

ج)

مجموع مخارج سالانهٔ فرد = ۳۶ میلیون تومان

درآمد سالانهٔ فرد = ۴۵ میلیون تومان

پس‌انداز سالانهٔ فرد = ۴۵ − ۳۶ = ۹ میلیون تومان

د)

$\text{میزان خرج از بودجهٔ فرد} = \frac{\text{مجموع مخارج سالانهٔ فرد}}{\text{درآمد سالانهٔ فرد}} \times ۱۰۰$

$= \frac{۳۶}{۴۵} \times ۱۰۰ = ۸۰$ درصد

(اقتصاد، بودجه‌بندی، صفحه‌های ۱۳۳ تا ۱۳۶)

۱۷۰- گزینهٔ «۱» *(سارا شریفی)*

$\text{میزان پس‌انداز ماهانهٔ فرد} = ۵۰۰ - ۳۲۰ = ۱۸۰$ هزار تومان

$\text{میزان زمان لازم برای برابر شدن میزان پس‌انداز با قیمت دوچرخه} = \frac{۳,۶۰۰,۰۰۰}{۱۸۰,۰۰۰}$

$= ۲۰$ ماه

هر سال، معادل ۱۲ ماه است، در نتیجه فرد باید معادل ۱ سال و ۸ ماه پس‌انداز کند. تا بتواند دوچرخه را بخرد همچنین چون زمان رسیدن به هدف ۲ ماه تا ۳ سال است در نتیجه هدف وی میان‌مدت است.

(اقتصاد، پس‌انداز و سرمایه‌گذاری، صفحه‌های ۱۵۲ و ۱۵۳)

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی (وقف عام)

پاسخنامه

دوازدهم علوم و معارف اسلامی

۲۷ شهریورماه ۱۴۰۵

بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ – بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی (وقف عام)

۰۲۱-۶۴۶۳

«تمام دارایی‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

عربی زبان قرآن (۲)

۱۷۱- گزینهٔ «۱» *(کامران عبداللّهی)*

«أذکُروا»: یاد (ذکر) کنید (رد گزینهٔ ۴) / «نِعمَةَ اللّهِ عَلَیکُم»: نعمت خدا را بر خود (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «إذ»: آنگاه، زمانی‌که / «کُنتُم أعداء»: دشمن بودید (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «ألَّفَ»: انس (الفت) ایجاد کرد / «بینَ قلوبکم»: میان دل‌هایتان (قلب‌هایتان) / «أصبَحتُم بِنِعمَتِه إخواناً»: به نعمت او برادر شدید (رد گزینه‌های ۳ و ۴)

(ترجمه)

۱۷۲- گزینهٔ «۱» *(مرتضی کاظم شیروردی)*

«إنّ»: بی‌گمان، همانا / «المُعوّقینَ الّذین ...»: معلولانی که ...، جانبازانی که ... (رد گزینهٔ ۲) / «حَصَلوا عَلَی»: به ... دست یافتند / «نَجاحاتٍ جَیّدة»: موفقیت‌های (پیروزی‌های) خوبی / «قَد تَحَمّلوا»: تحمّل کرده‌اند (فعل ماضی ← رد گزینهٔ ۳) / «مشقّات کثیرة»: سختی‌های زیادی / «فی حیاتِهم»: در زندگی خود، در زندگی‌شان (رد گزینهٔ ۴) / «لأنّ»: زیرا / «کانَت لَهُم»: داشتند (رد گزینه‌های ۳ و ۴)

نکتهٔ مهم درسی:

ترکیب «کانَ + لـ» به معنای «داشت» است.

(ترجمه)

۱۷۳- گزینهٔ «۳» *(سید محمدعلی مرتضوی)*

«من فکَّ ... أو رَحمَ ...، فقَد أحیا ...»: (در جمله‌های شرطی، می‌توانیم فعل ماضی را به‌صورت ماضی یا مضارع ترجمه کنیم) هر کس ... آزاد کند یا ... رحم نماید، زنده کرده است (رد گزینهٔ ۲)/ «عزیزاً ذلَّ»: (اسم نکره + جمله وصفیه) انسان عزّتمندی که خوار شده است (رد گزینه‌های ۱ و ۲)/ «أملاً عَظیماً»: امید بزرگی (رد گزینهٔ ۲)/ «لا یَضیعُ»: (فعل مضارع منفی) ضایع نمی‌شود (رد گزینه‌های ۱ و ۴)/ «یبقی»: باقی می‌ماند (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «إلی الأبد»: تا ابد (رد گزینهٔ ۲؛ در جای نامناسبی ترجمه شده است!)

(ترجمه)

۱۷۴- گزینهٔ «۴» *(ولی برهی - ابهر)*

در گزینهٔ «۴» خطایی وجود ندارد؛ «یُعینان» جملهٔ وصفیه است و هرگاه جملهٔ وصفیه مضارع باشد و در عبارت قبل از آن فعل ماضی بیاید، معمولاً این فعل مضارع، به‌صورت «ماضی استمراری» ترجمه می‌شود.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: «الشلل الدّماغی» به معنای «فلج مغزی» است.

گزینهٔ «۲»: در ترجمه، «از قوی‌ترین مردم» آمده که «از» در عبارت عربی معادلی ندارد، ضمن اینکه «فلیتوکّل» به معنای «پس باید توکّل کند» است، زیرا لام امر بر سر فعل مضارع آمده است و معنای «باید» دارد.

گزینهٔ «۳»: «می‌توانند» در ترجمهٔ فارسی اضافی است و معادلی در عبارت عربی داده شده ندارد.

(ترجمه)

۱۷۵- گزینهٔ «۲» *(مصطفی قدیمی‌فرد)*

«دانش‌آموزان باید بدانند»: لیعلم الطّلاب، الطّلاب لیعلَموا (گزینهٔ «۴» نادرست است، زیرا فعل به‌صورت مؤنّث آمده است و در گزینهٔ «۱» هم «یفهم» معادل مناسبی نیست.) / «آزمون‌ها»: الامتحانات/ «یادگیری دروس»: تعلّم الدّروس (رد گزینهٔ ۳) / «از آن»: منها (رد سایر گزینه‌ها)

نکتهٔ مهم درسی:

هرگاه مرجع ضمیر، جمع غیرانسان باشد، ضمیر به‌صورت مفرد مؤنّث (هی، ها) می‌آید؛ در این‌جا «از آن = مِنها»، زیرا «آن» به «امتحانات» برمی‌گردد.

(تعریب)

۱۷۶- گزینهٔ «۲» *(امیرعلی فردین – گنبد کاووس)*

با توجه به ترجمهٔ آیهٔ شریفه در صورت سؤال (مؤمنان باید بر خداوند توکل کنند)، درمی‌یابیم گزینهٔ «۲» که بر توکل به خدا تأکید می‌کند، با آن تناسب مفهومی بیشتری دارد.

(مفهوم)

۱۷۷- گزینهٔ «۲» *(محمدمهدی یعقوبی)*

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: «المُعَوَّق» (با توجه به حرکت فتحه روی عین‌الفعل) اسم مفعول است.

گزینهٔ «۳»: «یُواجِهُ» فعل مضارع از باب مُفاعلة است که این باب فقط یک حرف زائد دارد.

گزینهٔ «۴»: «یَتَغَلَّبَ» فعل مضارع از باب «تَفَعُّل» است.

نکتهٔ مهم درسی:

حروف زائد افعال ثلاثی مزید، همواره بر اساس اولین صیغهٔ فعل ماضی (صیغهٔ مفرد مذکر غایب) تعیین می‌شود.

(تحلیل صرفی)

۱۷۸- گزینهٔ «۴» *(سید محمدعلی مرتضوی)*

«إنّ» کلّ جملهٔ پس از خود را تأکید می‌کند، نه فقط اسمِ بعد از خود را!

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ «۱»: «لیتَ» برای بیان تمنّی (آرزومندی) می‌آید.

گزینهٔ «۲»: «کأنَّ» برای بیان معنای تشبیه می‌آید.

گزینهٔ «۳»: «أنَّ» برای ایجاد ارتباط میان دو جمله به‌کار می‌رود. (حرف ربط است.)

(حروف مشبّهه بالفعل)

۱۷۹- گزینهٔ «۱» *(سید محمدعلی مرتضوی)*

در گزینهٔ «۱»، «من» اسم «لعلّ» است و «ناجحٌ» خبر آن و مرفوع است. (ترجمهٔ عبارت: امید است کسی که با اخلاص تلاش‌هایش را انجام می‌دهد، موفق باشد!)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ «۲»: «متّحدون» خبر «لیتَ» است و باید مرفوع باشد.

گزینهٔ «۳»: «علماءَ» اسم «کأنَّ» است و باید منصوب باشد.

گزینهٔ «۴»: «مجتهدٌ» خبر «إنَّ» است و باید مرفوع باشد.

(حروف مشبّهه بالفعل)

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

۱۸۰- گزینهٔ «۲» *(کتاب آبی پیمانه‌ای – کنکور خارج از کشور ۱۴۰۳)*

با توجه به گزینه‌ها، مشخص است که نکات «لا»ی نفی جنس مدّنظر سؤال است. قواعد مربوط به اسم «لا»ی نفی جنس تنها در گزینهٔ «۲» به درستی رعایت شده است، در سایر گزینه‌ها به‌ترتیب: «لا أحدَ»، «لا کنزَ» و «لا شیءَ» صحیح است.

نکات مهم درسی:

دقت کنید اسم «لا»ی نفی جنس:

- همواره نکره است و «الـ» نمی‌گیرد.
- همیشه در آخر خود، علامت فتحه (ـَـ) دارد.
- هیچ‌گاه علامت تنوین (ـً ـٍ ـٌ) نمی‌گیرد.

(«لا»ی نفی جنس)

عربی زبان قرآن (۱)

۱۸۱- گزینهٔ «۱» *(کتاب آبی پیمانه‌ای)*

«إعلَم»: (فعل امر مخاطب) بدان (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «ثَمَرةَ العِلمِ»: میوهٔ علم (رد گزینه‌های ۲ و ۴)/ «مُداراةُ النّاسِ»: مدارا کردن با مردم

(ترجمه)

۱۸۲- گزینهٔ «۲» *(محمدرضا سوری- نهاوند)*

«علی امتداد»: در امتداد / «هذه الأنابیب»: این لوله‌ها (رد گزینهٔ ۳) / «توجَدُ»: وجود دارد (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «أعمِدةُ اتّصالاتٍ»: دکل‌های (ستون‌های) مخابراتی (رد گزینهٔ ۱) / «کَمحطّاتِ انذارٍ»: به‌عنوان ایستگاه‌های هشدار (رد گزینهٔ ۱) / «لوحاتٌ تحذیریّة»: تابلوهای هشدار (رد گزینهٔ ۴) / «تُحذِّرُ»: بر حذر می‌دارد (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «المواطنین»: شهروندان / «مِن حَفر الأرض»: از کندن زمین / «لِبناء»: برای ساخت (رد گزینهٔ ۱) / «العمارة»: ساختمان (رد گزینهٔ ۳) / «لِلزراعةِ»: برای کشاورزی (رد گزینهٔ ۴)

(ترجمه)

۱۸۳- گزینهٔ «۱» *(کامران عبداللهی)*

«إذا»: هرگاه، اگر / «تَأمَّلَ الإنسان»: انسان بیندیشد (فکر کند) / «أسرار البحار»: رازهای دریاها (رد گزینهٔ ۴) / «مَخلوقاتِها العَجیبَة»: آفریده‌های شگفتِ آن (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «یَزدادُ إیمانُه»: ایمانش بیشتر می‌شود (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «قُدرَةِ اللهِ وَ حِکمَتِه»: قدرت و حکمت خداوند (رد گزینهٔ ۴)

(ترجمه)

۱۸۴- گزینهٔ «۳» *(حمیدرضا قائد امینی – اصفهان)*

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: «وُجِدَ»: پیدا شد

گزینهٔ «۲»: «عَرَّفَنی»: به من معرّفی کرد

گزینهٔ «۴»: «لَنا صَدیقٌ»: دوستی داریم

نکات مهم درسی:

۱) در ترجمهٔ فعل مجهول، معمولاً از مشتقات فعل «شدن» استفاده می‌کنیم. مثال: «وُجِدَ» فعل ماضی مجهول به معنای «پیدا شد» است.

۲) هرگاه حرف «لِـ» در ابتدای جمله، بر سر اسم یا ضمیر متّصل بیاید، به معنای «داشتن» است. مثال: «لَنا صَدیقٌ: دوستی داریم»

(ترجمه)

۱۸۵- گزینهٔ «۳» *(محمدمهدی یعقوبی)*

«قطعاً ایران به دست آورده است»: قَد اِکتَسَبَت إیرانُ (رد سایر گزینه‌ها) / «سود زیادی»: (باید مفعول و منصوب باشد) نفعاً کَبیراً (رد گزینهٔ ۲) / «از راه انتقال نفت و گاز»: عَبْرَ نَقلِ النّفطِ و الغازِ (رد سایر گزینه‌ها) / «به بعضی کشورها»: إلَی بَعضِ الدُّوَلِ (رد گزینهٔ ۱)

نکتهٔ مهم درسی:

اگر حرف «قَد» بر سر فعل ماضی بیاید، فعل را به‌صورت ماضی نقلی ترجمه می‌کنیم، همچنین می‌توانیم همراه آن از «قطعاً، بی‌شک» نیز استفاده کنیم.

(تعریب)

۱۸۶- گزینهٔ «۳» *(ابوطالب درانی)*

نزدیک‌ترین عبارت از لحاظ مفهومی به عبارت صورت سؤال (با هیچ‌چیز مانند عدالت، سرزمین‌ها آباد نشده‌اند!)، در گزینهٔ «۳» آمده است. مفهوم هر دو عبارت این است که عدالت باعث آبادی و پایداری سرزمین‌ها می‌شود.

(مفهوم)

۱۸۷- گزینهٔ «۱» *(مصطفی قدیمی‌فرد)*

«تُحذَّرُ (مجهول): برحذر داشته می‌شود» نادرست است، زیرا با توجه به معنی، فعل معلوم (تُحذِّرُ: بر حذر می‌دارد) موردنیاز است.

«لَغرض» نادرست است، در این‌جا «لِغرض» صحیح است.

نکتهٔ مهم درسی:

حرف جرّ «لـ» با ضمیر، به‌صورت «لَـ» (مثلاً: لَکُم) و با غیرضمیر به‌صورت «لِـ» (مثلاً: لِلمدرسة» می‌آید.

(ضبط حرکات)

۱۸۸- گزینهٔ «۲» *(محمدرضا سوری- نهاوند)*

ترجمهٔ عبارت: کشور ما سرشار از نفت است و نفت و مشتقّاتش را به کشورهای صنعتی صادر می‌کند!

«تُصَدّرُ» فعل معلوم است، زیرا انجام‌دهنده دارد و «النِّفطَ» هم مفعول آن است؛ وجود مفعول نشانهٔ معلوم بودنِ فعل «تُصَدّرُ» است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: «تشاهدُ السُّفُنُ: کشتی‌ها مشاهده می‌شوند». «تشاهدُ» فعل مجهول و «السُّفُنُ» نائب فاعل.

گزینهٔ «۳»: «یستخرجُ الماءُ: آب استخراج می‌شود». «یستخرجُ» فعل مجهول و «الماءُ» نائب فاعل.

گزینهٔ «۴»: «تنقلُ مشتقّاتُ: مشتقّات منتقل می‌شود». «تنقلُ» فعل مجهول و «مشتقّاتُ» نائب فاعل.

(فعل مجهول)

۱۸۹- گزینهٔ «۴» *(الهه مسیح‌خواه)*

سؤال گزینه‌ای را خواسته که جارو مجرور از ارکان جملهٔ اسمیه است؛ یعنی خبر واقع شده است. تنها در گزینهٔ «۴» جار و مجرور خبر واقع شده است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های «۱و ۳» جمله فعلیه است و در گزینهٔ «۲» «قد صنعت» خبر است، نه «للوقایة».

(انواع جملات)

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

۱۹۰- گزینهٔ «۳» *(امیرعلی فردین – گنبد کاووس)*

اسمی که بعد از حرف جر می‌آید، مجرور به حرف جر می‌شود. عبارت داده شده در صورت سؤال، دارای سه اسم مجرور به حرف جر است:

الدلفینِ، الغَرَقِ و الشّاطِئِ.

(حروف جر)

عربی، زبان قرآن (۳)

۱۹۱- گزینهٔ «۲» *(نوید امساکی)*

«قالوا»: گفتند/ «لا علمَ لَنا»: («لا»ی نفی جنس) هیچ علمی نداریم (رد گزینه‌های ۱ و ۴)/ «إنّک»: همانا تو (رد گزینهٔ ۴)/ «علّام»: بسیار دانا (رد گزینهٔ ۱)/ «الغُیوب»: پنهان‌ها (رد گزینهٔ ۳)

(ترجمه)

۱۹۲- گزینهٔ «۴» *(سید محمدعلی مرتضوی)*

«لا شیء»: هیچ چیزی نیست (رد گزینه‌های ۲ و ۳)/ «أسوَأ»: (اسم تفضیل) بدتر (رد گزینهٔ ۳) / «أن تظلم إنساناً»: که به انسانی ستم کنی (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «لیس لَه أحد»: کسی را ندارد (رد گزینهٔ ۱)/ «سوی الله»: به جز خدا

(ترجمه)

۱۹۳- گزینهٔ «۴» *(کتاب آبی پیمانه‌ای)*

«لکُلِّ انسان هَدفٌ»: هر انسانی هدفی دارد (لِـ + اسم= داشتن) (رد سایر گزینه‌ها) / «یَعیشُ»: زندگی می‌کند/ «یَسعَی»: می‌کوشد/ «تَحقیقِهِ»: برآورده کردن آن/ «لا هدفَ له»: هیچ هدفی ندارد/ «تُصبِحُ»: می‌شود/ «حَیاتُه»: زندگی‌اش/ «عَبثاً»: عبث، بیهوده

(ترجمه)

۱۹۴- گزینهٔ «۴» *(محمدصادق محسنی)*

ترجمهٔ صحیح عبارت گزینهٔ «۴»: همانا عاقل میان دیگران دشمنی کسب نخواهد کرد!

(ترجمه)

۱۹۵- گزینهٔ «۴» *(محمدصادق محسنی)*

در گزینهٔ «۴»، «إنّما: فقط» و «سوی: به جز» متضاد نیستند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ «۱»: جمع «المعجم» (فرهنگ لغت)، «المعاجم» است.

گزینهٔ «۲»: «رَیب» با «شکّ» مترادف است.

گزینهٔ «۳»: مفرد «نُقّاد»، «ناقِد» است.

(واژگان و مفهوم)

۱۹۶- گزینهٔ «۴» *(نوید امساکی)*

ترجمهٔ عبارت گزینهٔ «۴»: آبمیوه‌گیری: آب میوه‌ها که گرفته می‌شود و به دلیل فوایدش برای بدن نوشیده می‌شود! (نادرست است.)

(واژگان و مفهوم)

۱۹۷- گزینهٔ «۳» *(سید محمدعلی مرتضوی)*

در گزینهٔ «۳»، «التفکُّر» از باب تفعّل است و دو حرف زائد دارد؛ همچنین دقّت کنید که «مثل» یک اسم است، نه حرف جر؛ بنابراین «التفکّر» مضاف الیه است، نه مجرور به حرف جر.

(تحلیل صرفی و اعراب)

۱۹۸- گزینهٔ «۳» *(علی‌اکبر ایمان‌پرور)*

بر اساس متن، مفهوم هیچ اراده و نیرویی مگر به‌وسیلهٔ خدا نیست، بر قدرت زیاد خداوند و تسلیم شدن انسان به مشیّت و خواست و اراده‌ی او دلالت دارد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: همانا خداوند ضامن روزی دادن است.

گزینه‌ی «۲»: اگر در کارهایمان صبر کنیم حتماً رستگار می‌شویم.

گزینه‌ی «۴»: انسان باید از کارهای دیگران و قدرت خداوند پند بگیرد.

(مفهوم)

۱۹۹- گزینهٔ «۲» *(مهران ترکمان)*

«خَفْ»: فعل امر با کسره‌ی عارضی ← خَفِ

«قُلْ»: فعل امر با کسره‌ی عارضی ← قُلِ

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ «۱»: «اِختارَ» فعل ماضی للغائب از باب افتعال است.

گزینهٔ «۳»: با توجه به «التلمیذة»، «أجیبینی» درست است.

گزینهٔ «۴»: عبارت بر صیغهٔ غایب دلالت دارد، پس فعل آن باید «یستقِمْنَ» باشد.

(معتلات)

۲۰۰- گزینهٔ «۳» *(احمد طریقی)*

شکل درست جملهٔ مجهول در گزینهٔ «۳»، این‌گونه است:

«علیکِ أنْ تُجیبی إذا دُعیْتِ!»

شکل مجهول «دَعاکَ» می‌شود «دُعِیْتَ» که ضمیر بارز «تَ»، نایب فاعل و محلاً مرفوع است، که در صیغه‌ی للمخاطبة می‌شود «دُعِیْتِ».

(معتلات)

konkurirani.ir | Original exam publisher: Kanoon

تاریخ اسلام (۲)

۲۰۱- گزینهٔ «۲» *(زهرا رامیار)*

نهضت ترجمه در عصر خلافت عباسی رونق یافت و اقدامات جدّی در این‌باره انجام شد. در عصر هارون عباسی، مکانی به نام بیت‌الحکمه تأسیس شد که اختصاص به جمع‌آوری و ترجمهٔ کتاب‌های دیگر ملت‌ها داشت.

(تاریخ اسلام (۲)، فرهنگ و تمدن اسلامی، صفحهٔ ۱۲۲)

۲۰۲- گزینهٔ «۴» *(میلاد هوشیار)*

وظیفهٔ دیوان برید، خبررسانی، انتقال فرمان‌های حکومتی، و جمع‌آوری اخبار از نقاط مختلف و ارسال آن‌ها به مرکز خلافت بود. این دیوان، به مرور زمان، نقش جاسوسی و امنیتی نیز پیدا کرد.

(تاریخ اسلام (۲)، فرهنگ و تمدن اسلامی، صفحهٔ ۱۲۴)

۲۰۳- گزینهٔ «۱» *(زهرا رامیار)*

از معروف‌ترین مورخان می‌توان از ابن‌اسحاق، یعقوبی، طبری، مسعودی، شیخ مفید و ابن‌مسکویه نام برد.

(تاریخ اسلام (۲)، فرهنگ و تمدن اسلامی، صفحهٔ ۱۳۱)

۲۰۴- گزینهٔ «۲» *(زهرا رامیار)*

در طول دورهٔ حاکمیت عباسیان، نقاط مختلف قلمرو اسلامی درگیر جنگ‌ها و هرج‌ومرج‌های شدیدی شد که تشکیل حکومت‌های کوچک و بزرگی را در نواحی گوناگون به دنبال داشت.

جنگ‌های صلیبی از سوی مسیحیان اروپا بر مسلمانان تحمیل شد و نتیجهٔ آن، ضعف و خسارت برای مسلمانان از سویی، و آشنایی اروپاییان با تمدن اسلامی از سوی دیگر بود.

(تاریخ اسلام (۲)، فرهنگ و تمدن اسلامی، صفحه‌های ۱۳۱ تا ۱۳۵)

۲۰۵- گزینهٔ «۲» *(زهرا رامیار)*

با سقوط دولت‌های صفوی و گورکانی و سپس عثمانی، تمدن اسلامی مجدداً با ضعف و رکود همراه شد.

این رخداد ناشی از چند عامل بود:

۱- پیدایش دولت‌های استعمارگر غربی و دست‌اندازی آن‌ها به کشورهای اسلامی

۲- بی‌لیاقتی حاکمان کشورهای اسلامی و مرعوب شدن آن‌ها در برابر استعمار

۳- تجزیهٔ قلمرو اسلامی به کشورهای کوچک و ایجاد نزاع و دشمنی بین آن‌ها توسط استعمار

(تاریخ اسلام (۲)، فرهنگ و تمدن اسلامی، صفحهٔ ۱۳۷)

تاریخ اسلام (۱)

۲۰۶- گزینهٔ «۲» *(میلاد هوشیار)*

انحراف جریان خلافت از مسیر ترسیم‌شده توسط رسول خدا (ص) سبب شد رفته‌رفته رهبری سیاسی جامعه در دستان کسانی قرار گیرد که کمترین شایستگی را نسبت به خلافت و حاکمیت دارا نباشند.

(تاریخ اسلام (۱)، حماسهٔ حسینی، صفحهٔ ۱۰۷)

۲۰۷- گزینهٔ «۲» *(میلاد هوشیار)*

رهبران حزب اموی با دیدن گرایش مردم کوفه به فرستادهٔ امام حسین (ع)، از رفتار نرم نعمان‌بن بشیر والی کوفه یزید را مطلع کردند؛ از این‌رو، یزید او را عزل و عبیدالله‌بن زیاد را که والی بصره بود برای کوفه نیز نصب کرد.

(تاریخ اسلام (۱)، حماسهٔ حسینی، صفحهٔ ۱۱۰)

۲۰۸- گزینهٔ «۱» *(میلاد هوشیار)*

در سال ۶۳ هجری، گروهی از بزرگان مدینه از سوی والی مدینه به شام فرستاده شدند تا یزید ضمن بذل و بخشش به آنان، چهرهٔ خود را که پس از شهادت امام حسین (ع) به شدت نزد آنان مخدوش شده بود، بهبود بخشد اما آنان یزید را دارای اوصاف و خلق و خویی یافتند که به هیچ‌وجه با اوصاف یک فرمانروای اسلامی سازگاری نداشت؛ از این رو، گفتند که حاضر به اطاعت از او و پذیرش امامتش نمی‌باشند و رفته‌رفته در مدینه شورشی به‌پا شد.

(تاریخ اسلام (۱)، امام سجاد (ع)، صفحهٔ ۱۲۰)

۲۰۹- گزینهٔ «۲» *(میلاد هوشیار)*

در جبههٔ غربی، سال ۹۲ ق. اندلس (اسپانیا) به دست مسلمانان افتاد. اما ضعف و تزلزل حاکمیت اموی در قرن دوم، موجب توقف فتح دیگر مناطق اروپایی شد.

(تاریخ اسلام (۱)، امام سجاد (ع)، صفحهٔ ۱۲۲)

۲۱۰- گزینهٔ «۳» *(میلاد هوشیار)*

بنی‌امیه که افکار مرجئه را به سود خود می‌دید، تلاش زیادی در جهت ترویج عقاید آنان انجام داد.

(تاریخ اسلام (۱)، امام محمد باقر (ع)، صفحهٔ ۱۲۷)